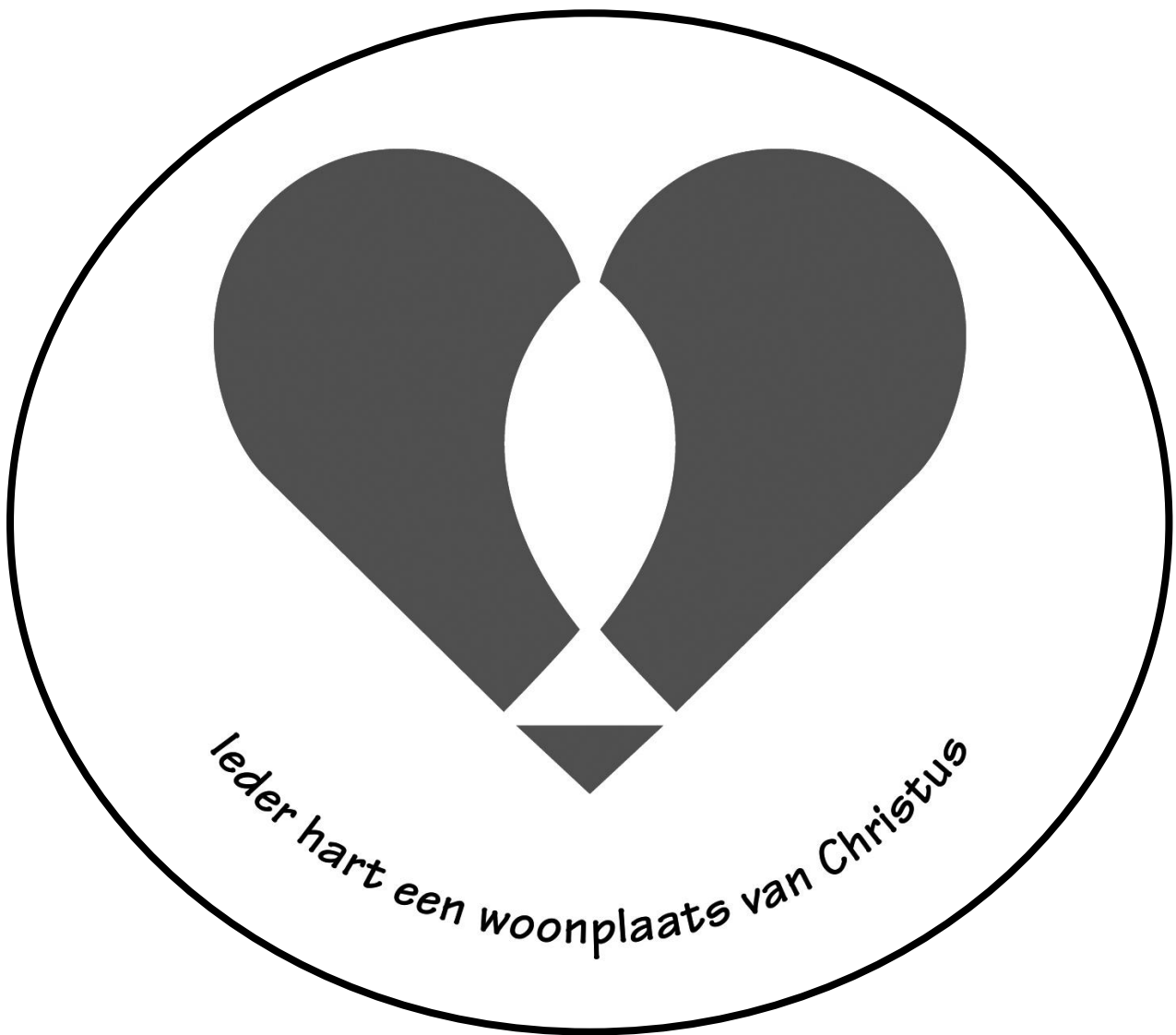

Luisteren naar God

Blok F nivo III : 16-18 jarigen

HANDLEIDING CATECHEET & MENTOR

Beste catecheet/mentor,

Deze map maakt deel uit van een set van vier mappen. We stellen het op prijs als de **set met de mappen aan het eind van dit blok weer ingeleverd** wordt bij degene die het materiaal voor het Kruispunt verzorgt. Op de lijst met afspraken die je aan het begin van het seizoen hebt gekregen staat vermeld wie dat is. Mocht je deze lijst kwijt zijn schiet dan even een lid van de oudercommissie aan. Het materiaal voor het Kruispunt wordt namelijk verzorgt door de oudercommissie.

Het is toegestaan bladen uit deze map te halen. Vermeld hieronder welke bladen je verwijderd hebt zodat we over twee jaar wanneer we opnieuw gebruik hopen te maken van deze map de map eenvoudig weer aan kunnen vullen.

De volgende pagina's werden verwijderd uit deze map voor eigen gebruik:

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
Achtergrondinformatie over dit blok	4
Inleiding op dit blok	9
Kort overzicht van de inhoud van dit blok	11
Opzet per avond	13
Avond 1 Hoe lees je de Bijbel?	14
Achtergrondinformatie	14
Lesopzet	18
Werkbladen	26
Avond 2 Lijnen door de bijbel	29
Achtergrondinformatie	29
Lesopzet	34
Werkbladen	39
Avond 3 De evangeliën en hun betrouwbaarheid	41
Achtergrondinformatie	41
Lesopzet	44
Werkbladen	51
Avond 4 Het ontstaan van de bijbel	55
Achtergrondinformatie	55
Lesopzet	61
Werkbladen	66
Avond 5 Twee testamenten, één Bijbel	69
Achtergrondinformatie	69
Lesopzet	72
Werkbladen	80
Avond 6 Het einde der tijden	83
Achtergrondinformatie	83
Lesopzet	86
Werkbladen	92
Avond 7 één eeuwig verbond	95
Achtergrondinformatie	95
Lesopzet	100
Werkbladen	107
Avond 8 Het 1000 jarig rijk	110
Achtergrondinformatie	110
Lesopzet	114
Werkbladen	123

Achtergrondinformatie over dit blok

In dit blok gaan we het thema behandelen:

Luisteren naar God

- In dit blok zal de hele bijbelse geschiedenis in grote lijnen de revue passeren. Daarbij wordt er naar analogie van de canon van de Nederlandse geschiedenis gewerkt met een canon van de bijbelse geschiedenis bestaande uit 50 vensters (zie 1.4).

In het eerste nivo (12-14 jr) wordt de hele canon voor de eerste keer langsgelopen. In nivo 2 (14-16 jr) wordt dit dan herhaald, maar nu wordt er vooral aandacht gevraagd voor de opeenvolgende fases van Gods verbond met zijn volk. Op het derde nivo (16-18 jr) tenslotte wordt de kennis van de lijn van de bijbel toegepast op een aantal specifieke onderwerpen. Daarnaast wordt in elke les van nivo 1 een 'weetje' over de bijbel behandeld. Nivo 2 begint steeds met een onderwerp uit de actualiteit dat te maken heeft met de lesstof van die avond. Nivo 3 start steeds met een discussie over een onderwerp dat met de lesstof te maken heeft. (zie 1.5. voor een overzicht)

- Als achtergrondmateriaal voor je eigen voorbereiding zou je naast het door ons aangeleverde materiaal (deel 3 van deze map) ook de volgende boeken gebruiken:

- Jasper Klapwijk   Het goede nieuws van het Oude Testament
- J. Douma   Gaan in het Spoor van het Oude Testament (serie)
- S.G. de Graaf   Verbondsgeschiedenis
- Jasper Klapwijk   Gelukkig Gereformeerd hfst 7-9
- Sipke van der Land   De Bijbel in vogelvlucht
- C. van der Leest   De bijbel een open boek?

Verder is er natuurlijk ook van alles te vinden op internet.

De canonvensters

Bij dit blok geen tekstkaartjes, maar "De Canon van de Bijbel", een speciaal voor dit blok ontwikkeld kaartspel dat aan de hand van 50 zogenaamde canonvensters het verhaal van de bijbel samenvat. De belangrijkste personen en gebeurtenissen (vensters) uit de bijbel zijn op een tijdlijn geplaatst en geven zo samen een compleet beeld van onze bijbelse geschiedenis. Worden de kaarten op de goede volgorde gelegd, dan is op de achterkanten de tijdlijn van de bijbelse geschiedenis te zien. Bij de kaarten is een handleiding geschreven waarin ook verschillende spelvormen beschreven staan, die met deze kaarten te spelen zijn.

Het spel, geschikt voor jong en oud, kan op verschillende manieren worden gespeeld: – leg alle vensters in de juiste volgorde van de tijdlijn – test je bijbelkennis – raad welk venster je hebt – 3 op een rij. Ook dit spel is bedacht en ontwikkeld door de gemeente van Winsum. De tekeningen zijn gemaakt door Inger Kamminga.

Weergave van de vensters in het kaartspel 'Canon v/d Bijbel'

De bedoeling is dat aan de hand van de vensterkaarten de jongeren een duidelijk zicht krijgen op de lijn van de bijbelse geschiedenis.

	venster naam	toelichting
1	Schepping	Genesis 1-2 In het begin schiep God de hemel en de aarde. In 6 dagen schiep God alles, op de 7 ^e dag rustte Hij.
2	verzoeking in het paradijs	Genesis 3 De mens luisterde naar de slang, koos tegen God en haalde daarmee dood en ellende over zich.
3.	de moederbelofte	Genesis 3: 15 Ondanks de zonde wil God verder met zijn schepping. vanaf nu twee partijen: het nageslacht van de vrouw en dat van de slang
4.	Noach	Genesis 6-9 God komt met het oordeel van de zondvloed over een wereld, die kiest voor de zonde. Noach en de zijnen worden gespaard.
5	toren van Babel	Genesis 11 De mensen bouwen een toren want ze zoeken eendracht en macht. Maar God verwacht hun spraak en breekt de eenheid.
6	roeping van Abraham	Genesis 12 God gaat voorlopig verder met één volk. Hij roept Abraham uit Ur naar Kanaän, dat hij aan Abrahams nakomelingen belooft.
7	verbond met Abraham	Genesis 15 en 17 God sluit een verbond met Abraham en zijn nageslacht. Hij wil hun tot een God zijn, zij zullen zijn volk zijn.
8	geboorte van Izaak	Genesis 21 Na heel lang wachten krijgen Abraham en Sara eindelijk de beloofde zoon: Izaäk.
9	Jakob steelt de zegen	Genesis 27 Isaaks zoon Jacobs ontsteelt zijn broer Esau de zegen. Jacob vlucht naar Haran. Daar trouwt hij met Lea en Rachel, en krijgt hij kinderen.
10	Jozef en zijn broers	Genesis 37 ev Jacobs zonen verkopen hun jongere broer Jozef naar Egypte. Als hij daar later onderkoning is, vertrekt heel Jacobs familie naar Egypte.
11	geboorte Mozes	Exodus 2 In Egypte is Jacobs familie uitgegroeid tot het volk Israël. Ze worden onderdrukt, maar Mozes, in het biezene mandje wordt geadopteerd door de dochter van Farao

12	de brandende braamstruik	Exodus 3 Als Mozes opkomt voor zijn volk moet hij vluchten. Na 40 jaar roept God hem. God maakt zijn naam bekend en stuurt Mozes naar Farao om Israël te bevrijden.
13.	uittocht en doortocht	Exodus 12-14 God straft Egypte met 10 plagen. Dan volgt de viering van het Pesag, de uittocht, en daarna de doortocht door de Rode zee. (ca 1400 voor Chr.)
14.	Verbond bij de Sinai	Exodus 19 Bij de Sinai : verbondssluiting, de 10 geboden, de zonde met het gouden kalf, Mozes als Middelaar, God komt onder zijn volk wonen.
15	De 12 verspieters	Numerie 13-14 Als het volk aan de grens van Kanaän komt worden 12 spionnen uitgestuurd. Na hun verslag durft het volk niet verder. Als straf moeten ze 40 jaar in de woestijn blijven.
16	Jozua	Jozua 6 Na 40 jaar woestijn volgt de intocht onder Jozua. Jericho's muren vallen. Alleen Rachab en haar familie ontkomt.
17	Gideon	Rechters 6 Gideon bevrijdde Israël van de Midjanieten. Gideon was één van de rechters, die in de 400 jaar na Jozua leiding gaven aan Israël.
18	Ruth	Ruth In de periode van de rechters komt de moabitische Ruth met haar schoonmoeder Naomi in Betlehem wonen. Zij wordt de overgrootmoeder van David
19	Samuël	1 Samuël Aan het eind van de periode van de rechters treedt Samuël als rechter en profeet op. Hij is het die de opdracht krijgt om eerst Saul, en later David als koning te zalven.
20	David	1 en 2 Samuël Met David (ca 1000 jr voor Chr) begint de periode van de koningen. Jeruzalem wordt de hoofdstad. God belooft David dat zijn koningshuis eeuwig zal regeren.
21	bouw tempel in Jeruzalem	1 Koningen 8 Davids zoon Salomo, mag voor de HEER in Jeruzalem een tempel bouwen. Zo krijgt God een vaste woonplaats onder zijn volk.
22	splitsing van het rijk	1 Koningen 12 Als straf voor Salomo's ontrouw, scheurt het rijk in tweeën: Israël- het 10 stammenrijk- in het noorden; Juda (en Benjamin) – het 2 stammenrijk in het zuiden..
23.	Achab en Elia	1 Koningen 17 Israëls koning Achab (ca 875 vChr) voert in Israël de verering van baäl als officiële godsdienst in. Dat leidt tot een confrontatie met de profeet Elia.

24.	Jona	Jona Terwijl Jerobeam II over Israël regeert (ca 775 v.Chr) is Assur, met als hoofdstad Nineve, in opkomst als wereldmacht. Jona moet naar Nineve.
25	Israël in ballingschap	2 Koningen 17 In 722 voor Christus is Gods geduld met Israël op. Samaria wordt verwoest, en de bevolking gaat in ballingschap naar Assur.
26	Hiskia	2 Koningen 18 Zo nu en dan is er een koning in Juda die met hervormingen komt. Hiskia (ca. 770 v.Chr) was zo'n koning. In zijn tijd leefde de profeet Jesaja.
27	Jeremia	Jeremia Jeremia leefde in de laatste jaren voor de ballingschap in Jeruzalem. Hij kondigde het oordeel van de ballingschap aan, maar ook de terugkeer uit ballingschap na 70 jaar.
28	Verwoesting van de tempel	2 Koningen 25 In 586 voor Chr. werd Jeruzalem ingenomen, de tempel verwoest, en het volk in ballingschap weggevoerd naar Babel.
29	Daniël	Daniël 1-6 Daniël, balling in Babel, bleef trouw aan de HEER. Hij kreeg een hoge positie aan het hof in Babel. Hij bad trouw voor het herstel van volk en tempel.
30	de tempel herbouwd	Ezra Cyrus, de koning van Persië laat het volk weer terugkeren. De eerste groep keert terug olv Jesua en Zerubbabel. In 516 v. Chr. voltooiën zij de herbouw van de tempel.
31	Ester	Ester Ester woont nog steeds in Babel en wordt tot koningin gekozen. Samen met haar oom Mordekai weet zij een poging tot uitroeiing van het joodse volk te voorkomen.
32	Nehemia	Ezra, Nehemia ca. 460 v.Chr: terugkeer groep olv Ezra. ca. 445 Nehemia herstelt de muur van Jeruzalem. ca. 400 de profeet Maleachi. Daarna 400 jaar stilte,
33.	Geboorte van Jezus	Matteüs 1 en Lukas 2 De Zoon van David, die zijn volk zal redden van de zonden wordt geboren in Betlehem in een stal.
34.	Johannes de Doper	Matteüs 3 Als heraut van de grote koning treedt Johannes de doper op. Hij roept het volk op tot bekering, en tot een doop van bekering in de Jordaan.
35	verzoeking in de woestijn	Matteüs 4 Jezus publieke optreden begint met de doop door Johannes in de Jordaan. Direct daarna volgt de verzoeking in de woestijn.

36	Jezus kiest 12 apostelen	Lukas 6 Aan het begin van zijn optreden kiest Jezus 12 apostelen. Zij zullen getuigen zijn van alles wat Jezus doet, en straks met dat getuigenis de wereld in gaan.
37	Jezus optreden	de evangeliën Drie jaar lang trekt Jezus rond in het land. Hij preekt de boodschap van het Koninkrijk van God, en doet daarbij wonderen en tekenen.
38	Het laatste avondmaal	Matteüs 26 Tijdens de pesag-maaltijd stelt Jezus het avondmaal in. Hij is het die de werkelijke bevrijding uit de salvernij brengt, want Hijzelf is het paaslam.
39	Kruisiging	Matteüs 27 Jezus werd onschuldig veroordeeld en gekruisigd. Aan het kruis hing Hij van God verlaten in het duister. Zo droeg Hij de straf, die wij hadden verdiend.
40	Opstanding	Matteüs 28 Op de derde dag stond Jezus op uit de dood. Zo liet Hij zien dat Hij de dood en de duivel overwonnen heeft. Dit veranderde voor de discipelen alles.
41	Zendingsopdracht	Matteüs 28: 18-20 Voordat Hij naar de hemel ging, gaf Jezus zijn discipelen opdracht om het evangelie bekend te maken in de hele wereld. De doop is het teken voor hen, die bij Hem horen
42	Pinksteren	Handelingen 2 Vanuit de hemel stort Jezus zijn Geest uit op zijn gemeente. Door de kracht van de Geest verovert het evangelie de wereld.
43.	de eerste gemeente	Handelingen 2-7 De eerste gemeente is trouw aan de leer van de apostelen (leren), vormt een hechte gemeenschap (dienen), en is een vierende, biddende en wervende gemeente.
44.	De bekering van Paulus	Handelingen 9 Dankzij vervolging verspreid het evangelie zich vanuit Jeruzalem. Jezus neemt de kerkvervolger Paulus in dienst als apostel voor de heidenen.
45	De eerste zendingsreis	Handelingen 13 In Antiochië ontstaat voor het eerst een gemeente uit joden en heidenen. Van daaruit wordt Paulus uitgezonden voor een eerste zendingsreis richting Klein Azië
46	Apostelvergadering in Jeruzalem	Handelingen 15 Moeten ook nietjoodse christenen besneden worden? Een vergadering van de apostelen neemt het besluit dat dat niet hoeft. Het evangelie is voor alle volken.

47	oversteek naar Europa	Handelingen 16 Tijdens de tweede zendingsreis maakt Paulus de oversteek naar Europa (kom over en help ons). Zo komt het evangelie in Macedonië en Griekenland.
48	Paulus in Rome	Handelingen 28 Na de derde zendingsreis wordt Paulus in Jeruzalem gearresteerd. Hij wordt op transport gezet naar Rome. In gevangenschap schrijft hij brieven aan gemeentes.
49	Johannes op Patmos	Openbaring De apostel Johannes komt aan het eind van zijn leven als balling op Patmos terecht. Daar krijgt hij via visioenen een openbaring voor de kerken.
50	Wederkomst	Openbaring 21 en 22 De periode na Jezus hemelvaart wordt wel 'de laatste dagen' genoemd. Elk moment kan Jezus terugkomen. Dan volgt het laatste oordeel, en daarna de nieuwe aarde.

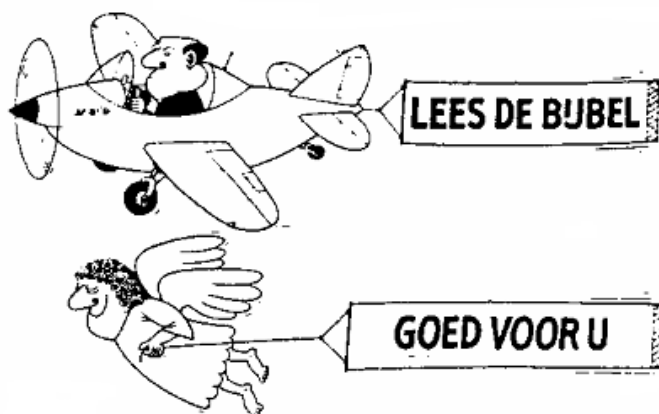
Inleiding op dit blok

In de hele methode gaat bij alle blokken in alle lessen de bijbel open, maar dit blok is speciaal gewijd aan bijbelkennis. Daarbij concentreren we ons vooral op de grote lijn door de bijbel heen. We willen de jongeren om het wat moeilijk te zeggen heilshistorisch bijbel leren lezen.

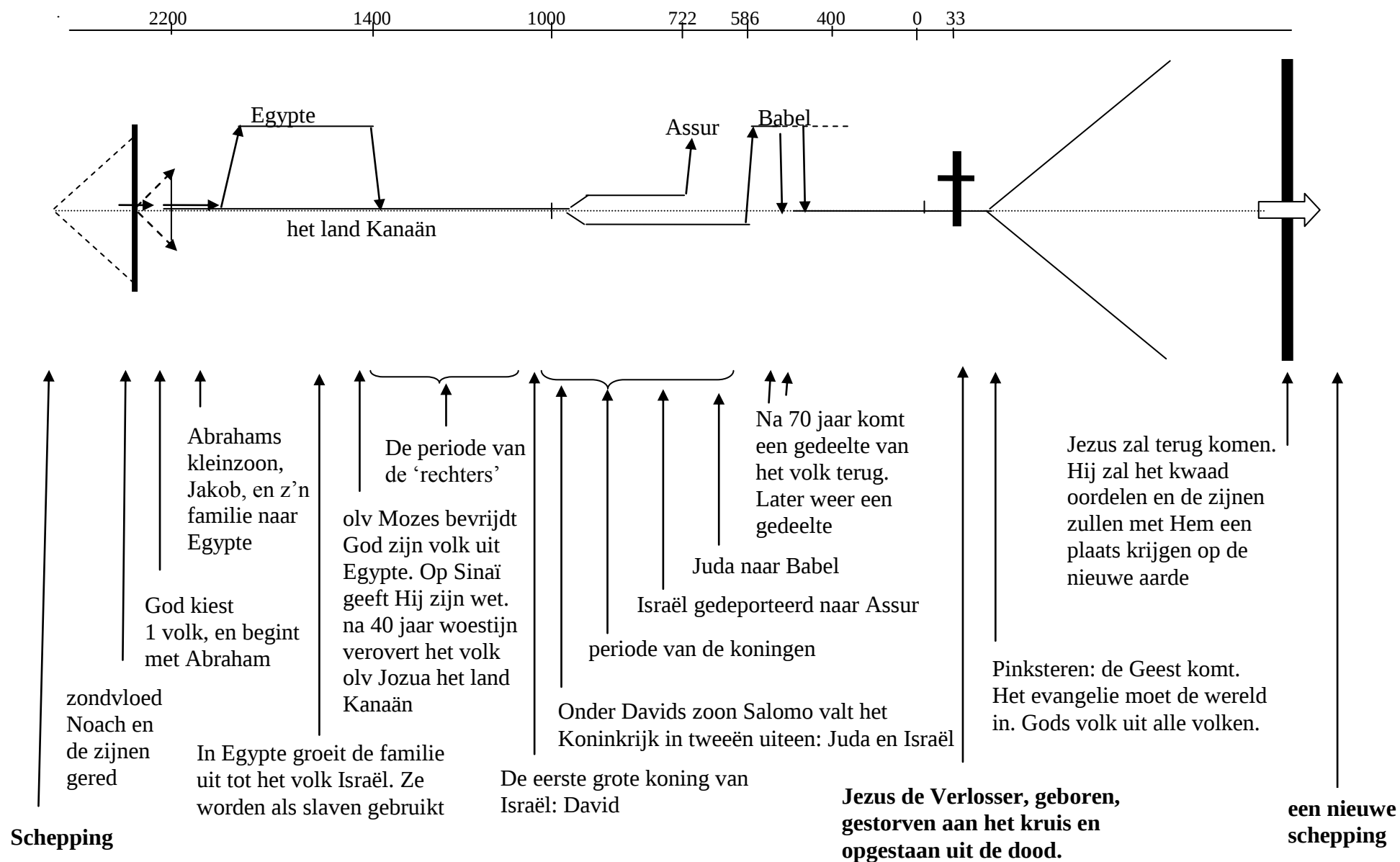
De kinderen hebben thuis en op de lagere school heel veel bijbelverhalen leren kennen. Bedoeling van dit blok is om ze die verhalen te leren plaatsen in hun historisch verband. Er wordt daartoe gewerkt met een canon van de bijbelse geschiedenis bestaande uit 50 vensters

Veel komt dus ook aan op je bijbelkennis als catecheet. Het belangrijkste achtergrondmateriaal bij dit blok is de bijbel zelf. Misschien is het goed om voor elke het betreffende gedeelte uit de bijbel nog eens door te bladeren en die gedeelte opnieuw te lezen, die je niet helder voor de geest staan.

Er wordt steeds gewerkt met de tijdlijn, die op de volgende bladzij staat afgedrukt

De lijn van de bijbel

Kort overzicht van de inhoud van dit blok

nivo 1	nivo 2	nivo 3
Les 1 - Schepping t/m Babel. Met speciale aandacht voor: - de moederbelofte - de toren van Babel * weetje: de talen van de bijbel	Les 1 - de hele bijbelse lijn De hele bijbelse lijn wordt neergezet en geoefend. Daarnaast: introductie van de moederbelofte	Les 1 - Hoe lees je de bijbel Inventarisatie van de eigen leeservaring en bespreken van een aantal leesregels
Les 2. - Abraham tot Jozef Met speciale aandacht voor - Gods relatie met Abraham en met ons: uitgekozen, geroepen, belofte gegeven, geloof gevraagd - Jacob en Esau * weetje: verbondsluiting doorgesneden dieren Gen.15	Les 2 - de moederbelofte (2) De moederbelofte wordt verder uitgewerkt in de geschiedenis Wat is karakteristiek voor de lijn slangenzaad, wat voor de lijn vrouwenzaad	Les 2 - De lijn van de bijbel In deze les trekken we op verschillende manieren de lijn door de hele bijbel * discussie over wel of niet tijdgebonden zijn van bijbelteksten
Les 3 - Mozes tot Kanaän Met speciale aandacht voor - Mozes als middelaar - De Here geeft Israël het beloofde land * Weetje: tabernakel (boekje: huis van Goud)	Les 3 - Het verbond met Abraham Uitleg van het verbond van God met Abraham, met name vanuit Genesis 15. De lijn naar vandaag.	Les 3 - De evangeliën en hun betrouwbaarheid Bespreken van de evangeliën: betrouwbaarheid, indeling, verschillen/ * discussie over apocriefe evangeliën als dat van Judas
Les 4. Richters tot en met Salomo Met speciale aandacht voor - Het patroon van de richterentijd - Waarom is David zo belangrijk * Weetje joodse indeling oude testament	Les 4 Het verbond op de Sinai Uitleg van de verbondsluiting op Sinai. Wat is hetzelfde als bij het verbond met Abraham, wat is anders.	Les 4 Het ontstaan van de bijbel Hoe is de bijbel ontstaan, en waarom is de canon afgesloten. Hoe heeft de bijbel gezag. * discussie over de onfeilbaarheid van de bijbel
Les 5. Splitsing van het rijk tot ballingschap. Met speciale aandacht voor - De kalverendienst - Het optreden van de profeten tgv de koningen * Weetje: joodse poëzie	Les 5 Het verbond met David Het koningschap van David en de bouw van de tempel. Hoe komen deze twee lijnen in Christus samen, en wat betekent dat voor ons. .	Les 5 Verhouding OT-NT Wat zijn de belangrijkste verschillen tussen het oude- en het nieuwe testament * discussie over de doodstraf ogv ot-teksten

Les 6. Val van Jeruzalem tot Nehemia Met speciale aandacht voor: - Daniël * Weetje: de wereldrijken van die tijd	Les 6 De aankondiging van een nieuw verbond De aankondiging van het nieuwe verbond in de tijd van de profeten.	Les 6 De laatste dagen Welke eindtijd-visie heeft de bijbel, en wat betekent het dat we in de 'laatste dagen' leven. * discussie: komt Jezus nog deze generatie terug
Les 7 Jezus leven Met speciale aandacht voor: - de verzoeking in de woestijn - het laatste avondmaal Verder behandeling grote gebod en grote opdracht * Weetje: de romeinen en israel	Les 7 Jezus: nieuw verbond Met Jezus wordt het nieuwe verbond werkelijkheid. Wat is hetzelfde gebleven als in het oude verbond, wat is anders geworden.	Les 7 één verbond en niet twee Een behandeling van het verschil tussen de evangelische- en de gereformeerde verbondsvisie. * discussie over de positie van Israël
Les.8 Handelingen tot openbaring Speciale aandacht voor: - De betekenis van Pinksteren op de bijbelse tijdlijn - de lijn Paradijs- Nieuwe Jeruzalem * Weetje: bijbelvertalingen	Les 8 Nieuw Jeruzalem: het verbond volmaakt Hoe zal het leven op de nieuwe aarde zijn (Wat zal anders zijn, wat zal hetzelfde zijn) Nog één keer de hele tijdlijn langslopen	Les 8 1000 jarig rijk Over de tweeverbondenleer en de leer van het 1000jarig rijk. Uitleg van Openbaring 20. * discussie: 1000 jarig rijk

Opzet per avond

Op de volgende bladzijden vind je per avond:

- de leerdoelen
- de lesopzet
- benodigde materialen
- suggesties voor liederen enz.
- ruimte voor evaluatie

de leerdoelen

Probeer per avond in de gaten te houden of je inderdaad de leerdoelen haalt. Mis je bepaalde doelen, of vind je dat andere te hoog gegrepen zijn, noteer dat dan voor de evaluatie.

lesopzet

In dit onderdeel vind je de verschillende lesonderdelen min of meer uitgewerkt. Daarbij is ook een tijdschema aangegeven.

Vind je dat de leerdoelen op een andere manier beter gerealiseerd kunnen worden, heb je leuke alternatieve werkvormen, wil je de tijd liever wat anders indelen? Voel je vrij om die veranderingen aan te brengen. Noteer veranderingen wel op het evaluatieformulier, zodat we er voor een volgende keer onze winst mee kunnen doen.

Soms zal de tijd misschien te krap zijn bemeten. Beslis dan zelf welke onderdelen je inkort of misschien kunt laten vallen.

benodigde materialen

Check van tevoren of de benodigde materialen aanwezig zijn. Kom je dingen tekort, of wil je iets extra's aanschaffen, neem dan even contact op met meneer Bolhuis.

suggesties voor liederen enz

Per avond worden wat suggesties gedaan voor liederen, die je kunt laten zingen. Verder worden wat relevante gedeelten uit de bijbel en de belijdenisgeschriften genoemd. Vind je zelf nog andere liederen of leesgedeelten, geef dat dan even door op het evaluatieformulier.

ruimte voor evaluatie

Het is de bedoeling dat deze methode elke twee jaar beter wordt. Dat kan alleen als jullie je ervaringen, nieuwe ideeën, suggesties enz willen delen.

Tip: vul na elke les even het evaluatieformulier in. Na afsluiting van het blok kun je dan je ideeën, verbeteringen, enz gemakkelijk inbrengen.

Avond 1 Hoe lees je de Bijbel?

Achtergrondinformatie

Inleiding

Dit is een inleidende les, waarbij we twee doelen hebben:

- uitwisselen van ervaringen en meningen mbt de bijbel
- het overdragen van een paar belangrijke principes voor het bijbellesen.

Het lezen van de bijbel

(uit catechesemateriaal Jaap Oosterhuis)

Hoe moeten we de bijbel lezen en uitleggen? Ook als je erkent dat je te maken hebt met het Woord van God kun je je best onzeker voelen bij het lezen van de bijbel. We hebben te maken met 66 verschillende boeken die over een periode van ongeveer 1500 jaar zijn geschreven. Niet elk bijbelvers kunnen we even makkelijk toepassen in ons eigen leven. Soms vragen we vertwijfeld: op welke manier spreekt God tot ons door dit bijbelgedeelte? Wat we nodig hebben zijn gezonde *hermeneutische principes* om tot een juiste *exegese* te komen. Hieronder bespreek ik vier hermeneutisch principes en drie hulpmiddelen om tot een goede exegese te komen. Ik heb hierbij mensen op het oog die geen kennis hebben van de grondteksten van de bijbel.

Hermeneutiek wijst op de principes van het lezen en uitleggen van een tekst. (moet je iets bijvoorbeeld letterlijk lezen of symbolisch opvatten, zit er een verborgen boodschap onder de oppervlakte of moet je het doen met de meest voor de hand liggende lezing, is een tekst tijdgebonden of direct van toepassing, moet je de tekst op zichzelf nemen of in een groter geheel begrijpen etc.)

Exegese is de concrete uitleg van een bepaalde tekst. (bijvoorbeeld: Wie is de lijdende Knecht in Jesaja 53?)

Vier hermeneutische principes

1) Het erkennen van reliëf in de bijbel

De bijbel is een eenheid omdat de bijbel uiteindelijk maar één auteur heeft: de levende God. Dit is een uitgangspunt dat recht doet aan de inhoud van de bijbel zelf. Christus keek terug en bevestigde het gezag van het OT. Tegelijk keek Hij vooruit en kondigde het gezag van het NT aan. De bijbel wordt dus gekenmerkt door een fundamentele eenheid. Toch is er binnen die eenheid veel reliëf. De ene auteur heeft veel verschillende schrijvers ingeschakeld die op verschillende manieren in verschillende tijden en culturen hebben geschreven. We hebben te maken met heel verschillende genres binnen de bijbel: geschiedschrijving, profetie, poëzie, wijsheidsliteratuur, apocalyptische boeken en rondzendbrieven. Daarnaast is er de scheiding tussen het oude en nieuwe testament.

Een paar voorbeelden

- Het is duidelijk dat voor gelovigen uit de tijd van het nieuwe testament woorden van de Here Jezus een ander gewicht hebben dan de opsomming van de verslagen

koningen in Jozua 12, om maar iets te noemen. We worden door het ene bijbelgedeelte heel anders aangesproken dan door een ander gedeelte.

- De wetgeving in het Oude Testament is niet meer één op één over te plaatsen naar onze tijd. We moeten zoeken naar een vertaalslag en naar onderliggende principes. Heel anders is dat met een bijbelgedeelte over bijvoorbeeld de werking van de liefde (1 Korintiërs 13) dat we zo kunnen toepassen.
- De redevoeringen van de vrienden van Job (die er goed naast zaten) hebben een ander ‘openbaringskarakter’ dan de hoofdstukken waarin God rechtstreeks het woord heeft.
- De opdracht aan het volk Israël om de kanaänitische volken uit te roeien kunnen we niet zomaar toepassen in oorlogssituaties vandaag. Dit betrof een unieke fase in de geschiedenis van Gods volk. Wij hebben vandaag ook te maken met de woorden van de Here Jezus dat we onze vijanden moeten liefhebben.

Er is dus veel reliëf in de bijbel. Afzonderlijke bijbelteksten moeten altijd in hun heilshistorische verband worden gelezen en begrepen: Wat wilde God toen duidelijk maken en wat kunnen we daar vandaag – in het licht van de hele bijbel – voor conclusies uit trekken? Verder zullen we bepaalde bijbelgedeeltes ons grondiger moeten eigen maken dan andere. We doen er goed aan om een gedeelte als de bergrede te lezen en te herlezen en zo goed mogelijk te onthouden. Daarentegen heeft het m.i. niet veel zin om de lijst met overwonnen koningen uit Jozua 12 uit mijn hoofd te leren. Dit bijbelgedeelte leert mij dat God zijn belofte in die fase van de geschiedenis is nagekomen. Dat is de les die ik uit dit gedeelte meeneem. Het heeft duidelijk een ander ‘gewicht’ dan het onderwijs van de Here Jezus.

2) Schrift met Schrift vergelijken

Een tweede principe om de bijbel goed te kunnen uitleggen is het zgn. ‘schrift-met-schrift-vergelijken’. Dit bewaart ons voor voortijdige conclusies en het isoleren van teksten.

Voorbeelden:

- Een bekend voorbeeld van hoe we niet met de bijbel moeten omgaan zien we bij de satan die Jezus verzoekt in de woestijn.
Vervolgens nam de duivel hem mee naar de heilige stad en zette hem op het hoogste punt van de tempel. **6** Hij zei tegen hem: Als u de Zoon van God bent, spring dan naar beneden. Want er staat geschreven: Zijn engelen zal hij opdracht geven om u op hun handen te dragen, zodat u uw voet niet zult stoten aan een steen. **7** Jezus antwoordde: Er staat ook geschreven: Stel de Heer, uw God, niet op de proef.
Satan citeert psalm 91:11-12 en lijkt helemaal gelijk te hebben. De Here Jezus zet daar echter een andere tekst tegenover die Psalm 91 in een ander licht plaatst: Deuteronomium 6:16; Stel de Heer uw God niet op de proef.
De reactie van de Here Jezus geeft aan hoe belangrijk het is dat we een bepaalde tekst niet los hanteren maar bij het lezen ervan rekening houden met het verband van niet alleen een hoofdstuk en een bijbelboek maar ook het verband van de hele bijbel.
- Een ander voorbeeld is de uitleg van 1 Johannes 3:9
‘Een ieder die uit God geboren is doet geen zonde’
‘Zie je wel’, wordt er door sommige gelovigen gezegd, ‘als je echt wedergeboren bent ben je niet langer een zondaar.’ Hier is tegen in te brengen dat Johannes in dezelfde brief schrijft dat Wij onszelf misleiden wanneer we zeggen dat we geen zonde hebben (1:8), dat we een voorspraak hebben bij de Vader wanneer we in zonde vallen (2:1) en dat een broeder kan zondigen (5:16).

Wanneer we 3:9 in het verband van de hele brief proberen uit te leggen blijkt het dit te betekenen: Wie uit God geboren is leeft niet in zonde, gaat niet door met zondigen alsof er niets is gebeurd. Deze uitleg doet ook recht aan de werkwoordsvormen die in de grondtekst worden gebruikt.

- Een laatste voorbeeld van schrift-met-schrift-vergelijken betreft de uitleg van oudtestamentische beloften over het herstel van Israël. Ooit zullen de Israëlieten weer in hun eigen land wonen en zal Jeruzalem Gods heilige stad zijn waar vrede heerst. Dit wordt door de profeten op allerlei momenten beloofd. Wie zich verdiept in de manier waarop deze beloften in het nieuwe testament worden geciteerd en uitgelegd ontdekt dat we ze niet heel letterlijk moeten begrijpen maar dat er een geestelijke dimensie in deze profetieën aanwezig is die in Christus werkelijkheid is geworden.

3) Tijdbepaald in plaats van tijdgebonden

Een volgend aandachtspunt bij het lezen van de bijbel is het onderscheid tussen 'tijdgebonden' en 'tijdbepaald'. Je kunt het vaak horen: Veel onderwijs uit de bijbel is tijdgebonden. Daar wordt over het algemeen mee bedoeld dat het vandaag achterhaald is en niet meer van toepassing. Dit betreft vooral allerlei ethisch onderwijs uit de bijbel.

Nu is het zonneklaar dat veel onderwijs uit de bijbel begrepen moet worden tegen de achtergrond van de cultuur in die tijd. In zoverre is veel in de bijbel tijd-bepaald, maar daarmee nog niet tijd-gebonden en niet meer van toepassing.

We moeten zuiver proberen te onderscheiden tussen de inhoud en de culturele aankleding van een bijbelwoord om vervolgens tot een verantwoorde toepassing in onze tijd te komen. De bekende theoloog en schrijver John Stott noemt dit 'culturele transpositie'. Het gaat erom de essentiële openbaring in de tekst te onderkennen – wat God hier zegt – en die te scheiden van de culturele vorm waarin Hij die doorgaf en om te zetten in meer geëigende hedendaagse culturele bewoordingen.

Voorbeelden:

- Zo wordt in Psalm 74:4 en Jesaja 27:1 geschreven over de vernietiging het oermonster Leviathan, een dier dat in babylonische scheppingsmythes voorkomt. De bijbelschrijvers bevestigden hiermee in dichterlijke bewoordingen Gods macht over het kwaad zonder dat ze de bedoeling hadden de babylonische scheppingsmythes voor waar aan te nemen. De goddelijke openbaring in deze verzen is dus 'Gods macht over het kwaad'. Het taalkleed herinnert aan de cultuur van het oude Oosten. Vandaag zouden we misschien zeggen: 'God vernietigt de duistere machten van het kwaad.'
- Een tweede voorbeeld van culturele transpositie betreft de tepassing van Jezus' opdracht om elkaar de voeten te wassen (Johannes 13). In die tijd was dit een algemeen voorkomende handeling. Vandaag reizen we meestal niet meer met open sandalen over stoffige wegen en zijn we dan ook niet meer geroepen om elkaar de voeten te wassen. De goddelijke openbaring in deze opdracht is echter nog steeds geldig: We zijn geroepen tot onderling dienstbetoon en moeten ons zo nederig mogelijk opstellen.
- Een laatste voorbeeld van culturele transpositie betreft Paulus' onderwijs over het eten van offervlees. Ook dit is een kwestie die al lang niet meer relevant is. Toch heeft dit onderwijs van de geïnspireerde apostel voor ons betekenis. We leren ervan dat we in de gemeente geen onnodige aanstoot mogen geven, dat onderlinge liefde boven persoonlijke vrijheid gaat en dat we niet mogen veroordelen of minachten.

4) Christologisch lezen

Het vierde en laatste heremeneutische principe waar ik aandacht voor vraag is het zgn. 'christologisch bijbellezen'. Deze uitdrukking wijst op de overtuiging dat alles in de bijbel om Christus draait. Dat het NT van Hem getuigt is duidelijk, maar ook het OT moeten we consequent uitleggen in het licht van wat Christus heeft gebracht. Hij heeft zelf immers gezegd dat het OT van Hem getuigt (Johannes 5:39). Bij andere gelegenheden liet Hij weten dat God tevoren in de Schriften een programma had ontvouwd dat Hij had af te werken. Hij moest lijden, sterven en opstaan 'zoals geschreven staat'. Veel profetieën uit het OT hebben direct betrekking op het werk van Christus. Denk aan de gedeelten over de lijdende knecht in de profeet Jesaja.

Ook moeten we beseffen dat Christus claimde al vóór zijn menswording actief te zijn geweest (Johannes 8:58). Hij was bijvoorbeeld betrokken bij de schepping (Johannes 1) en reisde mee met het volk Israël in de woestijn (1 Kor. 10).

Verder is de hele loop van de geschiedenis van het volk Israël een voorbereiding op de komst van Christus. In dit licht krijgt bijvoorbeeld het boek Ester een bijzondere betekenis. Was het volk van God uitgeroeid, dan zou de komst van de Mesias zijn geblokkeerd.

Lezen we met deze overtuiging vanuit onze kennis van het NT het OT terug, dan doen we allerlei ontdekkingen. We zien in Christus de vervulling van de moederbelofte (Gen. 3:15).

We zien in Mozes die zich als middelaar opwerpt een beeld van Christus – de volmaakte Middelaar - die komen zou. We zien Hem in het paaslam. We zien Hem in koning David die in z'n eentje de onoverwinnelijke vijand verslaat. We zien Hem als het antwoord op de vele 'waaroms' die in het boek van de psalmen klinken etc.

Drie hulpmiddelen om tot een goede exegese te komen

Vergelijken van verschillende bijbelvertalingen

Voor wie geen kennis heeft van de grondteksten van de bijbel (hebreeus en grieks) kan het handig zijn om – wanneer je te maken hebt met een moeilijke tekst - verschillende bijbelvertalingen naast elkaar te leggen om zodoende de bedoeling van de tekst op het spoor te komen. Soms zegt een andere vertaling het op een net iets andere manier waardoor er nieuw licht op de tekst valt. De *Statenvertaling* is de meest nauwkeurige vertaling. Nadeel is dat het taalkleed erg is verouderd en dat door het letterlijke woord-voor-woord vertalen de bedoeling van de tekst niet altijd duidelijk wordt. *Het Boek* is wat dit betreft het andere uiterste. Deze vertaling kan een heel goed hulpmiddel zijn om de bijbel goed te begrijpen. Nadeel is wel dat er soms erg vrij vertaald is en dat er veel interpretatie – die soms aanvechtbaar is – in de vertaling is gelegd. De *Groot Nieuws Bijbel* is ook een toegankelijke vertaling met dezelfde handicap als het Boek, zij het in iets mindere mate. De *Vertaling uit 1951* is redelijk precies maar taalkundig niet meer van deze tijd. Voor een deel heeft deze vertaling hetzelfde probleem als de Statenvertaling. De *Willibrordvertaling* komt uit de rooms katholieke traditie en is een goede vertaling te noemen. De *Nieuwe Bijbel Vertaling* – een gezamenlijk project van de katholieke bijbelstichting en het nederlandse bijbelgenootschap - is op dit moment het beste wat er is in het nederlandse taalveld. Er wordt recht gedaan aan het eigen genre van elk bijbelboek en er wordt zo nauwkeurig mogelijk naar de oorspronkelijke betekenis van de tekst gezocht. Geen woord-voor-woord vertaling, maar ook

geen parafraserende vertaling als Het Boek. Het houdt een beetje het midden. Een nadeel van deze vertaling is de vrijzinnige achtergrond van veel vertalers die zichtbaar wordt in de inleidingen op de bijbelboeken en die soms doorwerkt in de gekozen vertaling. Dit nadeel weegt wat mij betreft niet op tegen de taalkundige verbetering t.o.v. de vertaling uit 1951. Vergelijk – om bovenstaande te illustreren – de volgende vertalingen van Galaten 5:16

NBV	Statenvertaling	Vertaling 1951	Groot NieuwsBijbel
16 Ik zeg u dus: laat u leiden door de Geest, dan bent u niet gericht op uw eigen begeerten.	En ik zeg: wandelt door den Geest en volbrengt de begeerlijkheden des vlees niet.	16 Dit bedoel ik: wandelt door de Geest en voldoet niet aan het begeren van het vlees.	16 Ik bedoel dit: laat u in uw levenswandel leiden door de Geest, dan zult u geen gevolg geven aan zelfzuchtige verlangens.

Gebruik maken van bijbelcommentaren

Bijbelcommentaren zijn een goed hulpmiddel bij bijbelstudie. De serie ‘De Bijbel Spreekt Vandaag’ is een hele bruikbare serie die nog niet helemaal in het nederlands is vertaald. Bekend is ook de zgn. Korte Verklaring. Maar deze is redelijk verouderd en de bruikbaarheid verschilt per deel. De bijbelcommentaren onder redactie van prof. van Bruggen (Commentaar Nieuwe Testament) zijn heel grondig en goed leesbaar voor mensen die geen kennis hebben van de grondtekst, maar het is een serie die alleen het nieuwe testament behandelt. Andere toegankelijke boeken zijn de commentaren van M. R. van den Berg, C. den Boer en de zgn. Bijbel met kanttekeningen.

Biddend en gedisciplineerd bijbellezen

Het allerbelangrijkste hulpmiddel om de bijbel te verstaan en eigen te maken blijft natuurlijk een biddende en gedisciplineerde omgang met Gods Woord. Neem daar de tijd voor.

Lesopzet

a. leerdoelen

Hoofd

- De jongeren kennen de vier principes voor het lezen en uitleggen van een tekst

Hart

- De jongeren willen bijbel lezen om God steeds beter te leren kennen

Handen

- De jongeren kunnen voorbeelden geven van de vier principes
- De jongeren kunnen vertellen over hun eigen leeservaringen

b. lesopzet

Tijd	Theorie /werkvorm	Wie
19.00	Mentorkwartiertje: Hoe kom je aan ideeën voor het mentorkwartiertje:	

	- uitwisselen met andere mentoren - zelf bedenken - zie de handleiding van blok A pag I 3-4 of het stuk ‘Kort overzicht van onze aanpak’ Blijf bedenken: het gaat erom aan te sluiten bij hun leefwereld en hun beleving.	
19.15	Uitleg inhoud van deze module: Wat gaan we dit blok doen? Dit blok gaat over de bijbel. We gaan lezen uit de bijbel, we gaan 50 punten leren van het begin van de bijbel tot aan het eind, verder gaan we ook kijken naar hoe je de bijbel moet lezen en nog veel meer. Deze les beginnen we met een introductieles. We gaan inventariseren naar de leeservaring van de jongeren en we gaan leesregels bespreken voor het Bijbellesen. Misschien kennen ze de canon van de Nederlandse geschiedenis (zie www.entoen.nu). Naar analogie daarvan hoort bij dit blok de canon van de bijbelse geschiedenis, bestaande uit 50 vensters (momenten uit de geschiedenis van waaruit je die periode kunt bekijken). Deel nu de setjes met 50 vensterkaartjes uit. Geef aan dat je aan het eind van het blok verwacht dat ze de vensters op de goede volgorde kunnen leggen, en dat ze bij elk venster weten over welke periode in de geschiedenis het ging (Dat laatste staat in een toelichting op de achterkant van het kaartje) Ook de prestatie bij dit blok zal uitgaan van de 50 vensters.	
19.20	een discussiespel Op het werkblad staan de volgende stellingen: - Ik vind de boodschap van de bijbel glashelder - De bijbel is waar en betrouwbaar, de Koran niet - Wij geloven niet in een boek, maar in een Persoon - Veel uitspraken in de bijbel zijn tijdgebonden - Ik vind de bijbel een erg moeilijk boek - Wie van God houdt, leest graag de Bijbel Zorg dat je ze van tevoren ook op een flap geschreven hebt. Laat ze in groepjes van 3 even naar de stellingen kijken: Elk groepje formuleert zelf ook nog een stelling en schrijft die op een groot vel papier. Maak twee vakken: één voor ‘mee eens’ en één voor ‘niet mee eens’. Houd de groep een stelling voor en laat iedereen in een van beide	

	vakken gaan staan. Breng een discussie op gang tussen de mensen in beide vakken. Als iemand van mening verandert dan verandert hij of zij ook van vak. Als je over een stelling bent uitgepraat, dan neem je de volgende.	
19.30	Hoe gaan ze zelf om met de bijbel? Deze les gaat het over bijbel lezen. Het is belangrijk om te weten wat voor ervaring de jongeren zelf hebben met bijbel lezen. Daarom gaan ze elkaar interviewen. Maak eerst met de groep een lijstje van vragen die belangrijk zijn om te stellen. Wat willen ze van elkaar weten over bijbel lezen? Schrijf de dingen die sowieso gevraagd moeten worden op het bord en laat ze zelf nog wat andere vragen bedenken. Laat vooral aan bod komen of de jongeren zelf lezen of met anderen, waarom ze dat wel of niet doen, waarom het belangrijk is, wat ze het mooiste stuk of verhaal uit de bijbel vinden en waardoor ze bemoedigd worden in de bijbel. Als de onderwerpen waar de vragen over moeten gaan duidelijk zijn, laat ze dan elkaar interviewen en even in steekwoorden opschrijven wat de ander gezegd heeft. Geef eerst de één 3 minuten om de ander te interviewen, wanneer u zegt dat ze moeten wisselen gaan ze pas wisselen en geef dan 3 minuten aan de ander om de één te interviewen. Hierna komt het in de grote groep. Ga de vragen bij langs en laat een aantal jongeren vertellen wat de ander hen heeft verteld. Probeer ook jongeren die niet zo snel uit zichzelf gaan praten te stimuleren om iets te zeggen. Dat kan door hen gewoon te vragen. Vraag ook of er nog andere interessante of opvallende dingen uit de interviews gekomen zijn die nog niet behandeld zijn. Een andere optie om leeservaringen te inventariseren is een aantal punten op het bord te zetten en de jongeren in tweetallen daarover te laten praten, dit kan dan ook weer gezamenlijk afgesloten worden.	
19.40	Uitleg leesregels De jongeren hebben net verteld of ze uit de bijbel lezen en wat voor ervaring ze daarmee hebben. Eén vraag ging over waarom het belangrijk is om uit de bijbel te lezen. Kom daar even op terug als overbrugging naar het volgende onderwerp. We gaan het namelijk hebben over de vraag: hoe moeten we de bijbel lezen en uitleggen? Het is belangrijk om te lezen, maar hoe moeten we dat dan doen? We bespreken 4 principes die helpen bij het lezen en uitleggen van de bijbel. In het achtergrondmateriaal staat de volgende tekst: <u>1) Erkennen van reliëf in de bijbel</u> Heel de bijbel is Gods Woord, maar dat betekent niet dat elk stukje in	

	de bijbel even belangrijk is. De bijbel is een heel gevarieerd boek waarin verschillende schrijvers in verschillende tijden hun bijdrage hebben geleverd. We vinden ook veel verschillende soorten teksten: geschiedenis, liederen, wetten, brieven, enz. Elk tekstgedeelte is dus voor ons vandaag niet even belangrijker. Zo zijn de hoofdstukken die gaan over de verdeling van Kanaän (Jozua 12ev) en opsomming van de namen van hen die uit de ballingschap terugkeerden (Ezra 2) minder belangrijk dan de woorden van de Here Jezus in de bergrede (Matteüs 5-7) . Samengevat: _____ <u>2) Schrift met schrift vergelijken:</u> Zoals in elk boek, moet je ook in de bijbel de teksten goed in hun verband lezen. Vaak moet je er andere gedeeltes in de bijbel bij betrekken om goed te begrijpen wat een bepaalde tekst betekent. Zelfs de duivel gebruikte teksten uit de bijbel (tijdens de verzoeking in de woestijn), maar Jezus liet Hem steeds merken dat hij de teksten uit hun verband gerukt had. Samengevat: _____ <u>3) Tijdbepaald in plaats van tijdgebonden</u> De bijbel is in een andere tijd en in een andere cultuur geschreven. Dat is de reden dat sommigen zeggen: ‘wat hier staat is tijdgebonden, en heeft ons niets meer te zeggen’. Maar dan maak je je te makkelijk van een tekst af. Wat in de tekst staat is vaak tijdbepaald. De eerste vraag is dan: wat betekende het toen in die situatie. De volgende vraag is: en hoe kun je die betekenis overzetten naar vandaag. Een simpel voorbeeldje: “Dan zullen ze hun zwaarden omsmeden tot ploegscharen” is een uitspraak uit een tijd dat er nog met zwaarden en simpele ploegen werd gewerkt, maar het is niet moeilijk om te begrijpen dat hier het einde van de oorlog en het begin van een periode van vrede aangekondigd wordt. Samengevat: _____ <u>4. Christologisch lezen</u> Alles in de Bijbel draait om Jezus Christus. In Hem hebben we God pas echt leren kennen. Hij is de lang verwachte beloofde verlosser. Ook het hele Oude testament getuigt van Hem (Joh 5:39). De geschiedenis van Israël is gericht op zijn komst, en met zijn komst is de geschiedenis een nieuwe fase ingegaan. Je zult je dus altijd af moeten vragen wat een bepaald gedeelte in de bijbel zegt over Jezus en zijn verlossingswerk.	

	Samengevat: _____ Leg uit wat de vier principes inhouden. Geef evt. nog wat aanvullende voorbeelden (NB niet de voorbeelden waar ze straks mee aan het werk gaan) Laat ze nu voor zichzelf op het werkblad in het kort opschrijven wat de verschillende principes betekenen. (achter: samengevat: ---)	
19.50	Toepassing leesregels Op het werkblad staan in willekeurige volgorde de volgende voorbeelden (NB de volgorde hieronder is die van de bovengenoemde principes; bij elk principe 2 voorbeelden) • De wetgeving in het Oude Testament is niet meer één op één over te plaatsen naar onze tijd. We moeten zoeken naar een vertaalslag en naar onderliggende principes. Heel anders is dat met een bijbelgedeelte over bijvoorbeeld de werking van de liefde (1 Korintiërs 13) dat we zo kunnen toepassen. • De opdracht aan het volk Israël om de kanaänitische volken uit te roeien kunnen we niet zomaar toepassen in oorlogssituaties vandaag. Dit betrof een unieke fase in de geschiedenis van Gods volk. Wij hebben vandaag ook te maken met de woorden van de Here Jezus dat we onze vijanden moeten liefhebben. • In 1 Johannes 3:9 staat: ‘Een ieder die uit God geboren is doet geen zonde.’ ‘Zie je wel’, wordt er door sommige gelovigen gezegd, ‘als je echt wedergeboren bent ben je niet langer een zondaar.’ Hier is tegen in te brengen dat Johannes in dezelfde brief schrijft dat wij onszelf misleiden wanneer we zeggen dat we geen zonde hebben (1:8), dat we een voorspraak hebben bij de Vader wanneer we in zonde vallen (2:1) en dat een broeder kan zondigen (5:16). Vers 9 van hfst 3 moet dus betekenen: Wie uit God geboren is leeft niet in zonde, gaat niet door met zondigen alsof er niks is gebeurd. • Als je in de bergrede leest “En ik zeg jullie je niet te verzetten tegen wie kwaad doet, maar wie je op de rechterwang slaat, ook de linkerwang toe te keren’ (Mt 5,39) kun je denken dat Jezus absolute geweldloosheid preekt. Maar in Romeinen 13 staat van de overheid ‘Ze voert het zwaard niet voor niets’ (Rom13,4). • Jezus geeft zijn discipelen de opdracht om elkaar de voeten te wassen (Johannes 13). In die tijd was dit een algemeen voorkomende handeling. Vandaag reizen we meestal niet meer met open sandalen over stoffige wegen en zijn we dan ook niet meer geroepen om elkaar de voeten te wassen. De goddelijke openbaring in deze opdracht is echter nog steeds geldig: We zijn geroepen tot onderling dienstbetoon en moeten ons zo nederig mogelijk opstellen.	

	• Paulus geeft instructies over het eten van offervlees. Daar hebben we vandaag niet meer mee te maken. Toch heeft dit onderwijs voor ons betekenis. We leren ervan dat we in de gemeente geen onnodige aanstoot mogen geven, dat onderlinge liefde boven persoonlijke vrijheid gaat en dat we niet mogen veroordelen of minachten. • In de woestijn treedt Mozes op als middelaar tussen God en het volk. Het is alleen vanwege hem dat God met zijn volk door wil. Toch schiet ook Mozes tekort, en mag hij het volk niet in het beloofde land brengen. Je kunt deze geschiedenis pas goed begrijpen als je achter Mozes de grote Middelaar Jezus Christus ziet. • Je kunt het boek Esther zien als een verhaal van de bevrijding van de joden. Maar iwe de bijbel kent ziet achter de aanval van Haman, de satan die probeert te voorkomen dat de beloofde verlosser geboren wordt. Laat ze in twee- of drietallen uitzoeken welk voorbeeld bij welk principe hoort. Laat ze, als er tijd voor is, ook zelf voorbeelden bedenken bij de verschillende principes. Bespreek deze voorbeelden, waar heeft iedereen ze ingedeeld, waarom? Geef tot slot de drie hulpmiddelen voor de uitleg van een tekst en leg dit kort uit. Vergelijken van verschillende Bijbelvertalingen, gebruik maken van Bijbelcommentaren en biddend en gedisciplineerd lezen. (Zie achtergrondinformatie voor uitleg)	
20.00	Presentatie: Bij de 50 hoofdmomenten van de bijbelse tijdlijn wordt een powerpoint-presentatie gemaakt, waarin de hele tijdlijn aan de hand van b.v. kunstwerken of illustraties doorgelopen wordt. (Deze presentatie worden daarna gebruikt om de tijdlijn in te prenten door ze geregeld te draaien b.v. voor de dienst of tijdens de collecte) Probeer er een mooie uniforme presentatie van te maken. Brainstorm met elkaar over de vormgeving: - welke basis lay-out - hoeveel tekst - waar vinden we de platen Op 15 mei hebben we een gezamenlijke afsluitende avond. Dan willen we de presentatie kunnen laten zien.	

20.15	- We beginnen de volgende les met een discussie over de tijdgebondenheid van sommige bijbelteksten. We nemen als voorbeeld 1 Korintiërs 11:2-16. Op grond van deze tekst zijn er kerken waar de vrouwen altijd een hoed ophebben als ze naar de kerk gaan. Verdeel de groep in tweeën: De ene helft gaat voor de volgende keer argumenten voor dit standpunt opzoeken; de andere helft gaat argumenten tegen dit standpunt opzoeken. Beide groepen lezen het gedeelte thuis en proberen te begrijpen wat de uitleg voor ons vandaag moet zijn. - Bijbelleesrooster lezen (zie website) (Leg uit dat de bijbelgedeelten van het rooster in de volgende les terugkomen, en dat je er dan vanuit gaat dat ze die gelezen hebben) Sluiting: Sluit af met een lied en met gebed. Vraag of er nog gebedspunten zijn.	

c. benodigde materialen

- Poster met stellingen; flaps, stiften
- set met 50 vensterkaartjes

d. suggesties

zingen: Ps 19:1 en 3; Ps 103:5-7; Ps 104 : 1 en 10; Gz 149; Gz 157; LB 1

e. evaluatie

1	In hoeverre leerdoelen gehaald?				
		--	-	+	++
	De jongeren kennen de vier principes voor het lezen en uitleggen van een tekst				
	De jongeren kennen de vier principes voor het lezen en uitleggen van een tekst				
	De jongeren willen bijbel lezen om God steeds beter te leren kennen				
	De jongeren kunnen voorbeelden geven van de vier principes				
2	Opmerkingen mentor/ catecheet				
3	Wat moet de volgende keer anders				

Werkbladen

Hoe lees je de bijbel

blok F - nivo 3 - avond 1

Een discussiespel

“Ik vind de boodschap van de bijbel glashelder”
“De bijbel is waar en betrouwbaar, de Koran niet”
“Wij geloven niet in een boek, maar in een Persoon”
“Veel uitspraken in de bijbel zijn tijdgebonden”
“Ik vind de bijbel een erg moeilijk boek”
“Wie van God houdt, leest graag de Bijbel”

Hoe ga je zelf om met de bijbel?

Interview

Uitleg leesregels

1. Erkennen van reliëf in de bijbel

Heel de bijbel is Gods Woord, maar dat betekent niet dat elk stukje in de bijbel even belangrijk is. De bijbel is een heel gevarieerd boek waarin verschillende schrijvers in verschillende tijden hun bijdrage hebben geleverd. We vinden ook veel verschillende soorten teksten: geschiedenis, liederen, wetten, brieven, enz.

Elk tekstgedeelte is dus voor ons vandaag niet even belangrijker. Zo zijn de hoofdstukken die gaan over de verdeling van Kanaän (Jozua 12ev) en opsomming van de namen van hen die uit de ballingschap terugkeerden (Ezra 2) minder belangrijk dan de woorden van de Here Jezus in de bergrede (Matteüs 5-7).

Samengevat: _____

Bijbel®
Bij(bel)sluiter

Lees voor gebruik
altijd de bijsluiter!

Wat is Bijbel®?

Bijbel® is het Woord van God en een middel dat De Weg wijst. Bijbel® bevat geïnspireerde verhalen van mensen die De Weg kennen. ....

Wanneer gebruikt u Bijbel®?

Voorzorgsmaatregelen

Bij het gebruik van Bijbel® is het van belang dat u de hiernaast genoemde leesregels in acht neemt.....

2. Schrift met schrift vergelijken:

Zoals in elk boek, moet je ook in de bijbel de teksten goed in hun verband lezen. Vaak moet je er andere gedeelten in de bijbel bij betrekken om goed te begrijpen wat een bepaalde tekst betekent. Zelfs de duivel gebruikte teksten uit de bijbel (tijdens de verzoeking in de woestijn), maar Jezus liet Hem steeds merken dat hij de teksten uit hun verband gerukt had.

Samengevat: _____

3. Tijdbepaald in plaats van tijdgebonden

De bijbel is in een andere tijd en in een andere cultuur geschreven. Dat is de reden dat sommigen zeggen: 'wat hier staat is tijdgebonden, en heeft ons niets meer te zeggen'. Maar dan maak je je te makkelijk van een tekst af. Wat in de tekst staat is vaak tijdbepaald. De eerste vraag is dan: wat betekende het toen in die situatie. De volgende vraag is: en hoe kun je die betekenis overzetten naar vandaag. Een simpel voorbeeldje: "Dan zullen ze hun zwaarden omsmeden tot ploegscharen" is een uitspraak uit een tijd dat er nog met zwaarden en simpele ploegen werd gewerkt, maar het is niet moeilijk om te begrijpen dat hier het einde van de oorlog en het begin van een periode van vrede aangekondigd wordt.

Samengevat: _____

4. Christologisch lezen

Alles in de Bijbel draait om Jezus Christus. In Hem hebben we God pas echt leren kennen. Hij is de lang verwachte beloofde verlosser. Ook het hele Oude testament getuigt van Hem (Joh 5:39). De geschiedenis van Israël is gericht op zijn komst, en met zijn komst is de geschiedenis een nieuwe fase ingegaan. Je zult je dus altijd af moeten vragen wat een bepaald gedeelte in de bijbel zegt over Jezus en zijn verlossingswerk.

Samengevat: _____

Werkzame stof

De werkzame stof in Bijbel® is Jezus Christus. Hij de De Weg.....

Toepassing leefregels (1-4)

- De wetgeving in het Oude Testament is niet meer één op één over te plaatsen naar onze tijd. We moeten zoeken naar een vertaalslag en naar onderliggende principes. Heel anders is dat met een bijbelgedeelte over bijvoorbeeld de werking van de liefde (1 Korintiërs 13) dat we zo kunnen toepassen.
- Als je in de bergrede leest "En ik zeg jullie je niet te verzetten tegen wie kwaad doet, maar wie je op de rechterwang slaat, ook de linkerwang toe te keren" (Mt 5,39) kun je denken dat Jezus absolute geweldloosheid preekt. Maar in Romeinen 13 staat van de overheid 'Ze voert het zwaard niet voor niets' (Rom13,4).

Hoe gebruikt u Bijbel®?

Het gebruik van Bijbel® verschilt per persoon. U kunt Bijbel® zowel thuis als tijdens de kerkdienst of jeugdavond gebruiken.....

- In de woestijn treedt Mozes op als middelaar tussen God en het volk. Het is alleen vanwege hem dat God met zijn volk door wil. Toch schiet ook Mozes tekort, en mag hij het volk niet in het beloofde land brengen. Je kunt deze geschiedenis pas goed begrijpen als je achter Mozes de grote Middelaar Jezus Christus ziet.
- Jezus geeft zijn discipelen de opdracht om elkaar de voeten te wassen (Johannes 13). In die tijd was dit een algemeen voorkomende handeling. Vandaag reizen we meestal niet meer met open sandalen over stoffige wegen en zijn we dan ook niet meer geroepen om elkaar de voeten te wassen. De goddelijke openbaring in deze opdracht is echter nog steeds geldig: We zijn geroepen tot onderling dienstbetoon en moeten ons zo nederig mogelijk opstellen.
- Je kunt het boek Esther zien als een verhaal van de bevrijding van de joden. Maar iwe de bijbel kent ziet achter de aanval van Haman, de satan die probeert te voorkomen dat de beloofde verlosser geboren wordt.
- De opdracht aan het volk Israël om de kanaänitische volken uit te roeien kunnen we niet zomaar toepassen in oorlogssituaties vandaag. Dit betrof een unieke fase in de geschiedenis van Gods volk. Wij hebben vandaag ook te maken met de woorden van de Here Jezus dat we onze vijanden moeten liefhebben.
- Paulus geeft instructies over het eten van offervlees. Daar hebben we vandaag niet meer mee te maken. Toch heeft dit onderwijs voor ons betekenis. We leren ervan dat we in de gemeente geen onnodige aanstoot mogen geven, dat onderlinge liefde boven persoonlijke vrijheid gaat en dat we niet mogen veroordelen of minachten.
- In 1 Johannes 3:9 staat: 'Een ieder die uit God geboren is doet geen zonde.' 'Zie je wel', wordt er door sommige gelovigen gezegd, 'als je echt wedergeboren bent ben je niet langer een zondaar.' Hier is tegen in te brengen dat Johannes in dezelfde brief schrijft dat wij onszelf misleiden wanneer we zeggen dat we geen zonde hebben (1:8), dat we een voorspraak hebben bij de Vader wanneer we in zonde vallen (2:1) en dat een broeder kan zondigen (5:16). Vers 9 van hfst 3 moet dus betekenen: Wie uit God geboren is leeft niet in zonde, gaat niet door met zondigen alsof er niks is gebeurd.

Dosering

Het gebruik van Bijbel® is naar behoefte. Als richtlijn geldt een dosering van tenminste 1 maal daags. Heeft u per ongeluk een dosering overgeslagen dan kunt u zonder bezwaar de volgende keer een dubbele dosering nemen.

De volgende les begint met een discussie over de tijdgebondenheid van sommige bijbelteksten. We nemen als voorbeeld 1 Korintiërs 11:2-16. Op grond van deze tekst zijn er kerken waar de vrouwen altijd een hoed ophebben als ze naar de kerk gaan. Zoek argumenten voor of tegen dit standpunt (afhankelijk van bij welke groep je bent ingedeeld). Lees het gedeelte thuis en proberen te begrijpen wat de uitleg voor ons vandaag moet zijn.

Avond 2 Lijnen door de bijbel

Achtergrondinformatie

De vensters

Het belangrijkste doel van deze les is om de jongeren te leren zien dat er lijn in de Bijbel zit, of anders gezegd: we willen ze heilshistorisch leren Bijbellezen.

Bij 1 Korintiërs 11: 2-16

Hieronder een stukje uit het boek *De Geest schrijft wegen in de tijd*, Dr J.P. Versteeg (red), blz 122-123.

Paulus stelt in het kader van 1 Cor. 11 allereerst de houding van sommige vrouwen in de samenkomst onder kritiek. Juist het verband met vs. 17-34 en de volgende hoofdstukken, geeft wel aan dat het gaat over de situatie in de gemeentesamenkomst. We mogen dus niet zeggen: in vs. 2-16 gaat het over een huissamenkomst van enkele gemeenteleden, en in vs. 17-34 over de samenkomst van de gehele gemeente. Daar is geen enkele reden voor.

Het gaat hier derhalve over vrouwen die in de samenkomsten van de gemeente aan het bidden en profeteren waren, iets wat nogal eens over het hoofd is gezien.

De kanttekenaren van de Statenvertaling hebben er niet overheen gelezen, maar zijn blijkbaar zo geschrokken dat ze zich gehaast hebben om er bij aan te tekenen, dat het hier wel moest gaan om heil aanhoren van de gebeden en de profetieën. Vers 5 is echter een directe parallel van vers 4. Deze verklaring kan dus onmogelijk. Eerste conclusie moet daarom zijn: in de gemeentesamenkomsten van Corinthe baden de zusters van de gemeente en profeteerden zij evenals de broeders. Dat is: door Gods Geest gedreven verkondigden zij het Woord van God en gingen zij voor in de gebeden. Duidelijke kritiek heeft Paulus slechts op de wijze waarop zij dat deden. Ze deden het namelijk op een voor die tijd mannelijke manier: met ongedekt hoofd.

In Corinthe zijn er kennelijk vrouwen geweest die in plaats van de gelijkwaardigheid van man en vrouw in Christus een soort van gelijkheid gingen nastreven waarin voor de eigen plaats van man en vrouw geen plaats meer was. Hierbij speelde de omslagdoek van de vrouw een rol. Die omslagdoek— een soort stola, die over het hoofd geslagen kon worden en die ‘palla’ genoemd werd — was een typisch vrouwelijk kledingstuk; een man droeg die niet. Die ‘palla’ staat dus als teken voor het onderscheid tussen man en vrouw. Nu waren er in de gemeente van Corinthe vrouwen die, wanneer ze baden en profeteerden, die ‘palla’ demonstratief terugsloegen; de mannen deden het toch ook zo, zonder die ‘palla’! Zo wilde men het onderscheid tussen man en vrouw uitwissen, maar dat wil Paulus niet. De man moet man en de vrouw moet vrouw blijven.

Paulus motiveert zijn vermaning op twee manieren.

Eerst wijst hij er nog eens op dat man en vrouw wel degelijk een eigen plaats hebben net als in Ef. 5.

Vervolgens doet Paulus een beroep op de ‘natuur’. Dat is een argument van ‘voegzaamheid’. Het is een relatief argument, zoals ook blijkt uit vs. 16. Hieruit blijkt dat het Paulus in zijn kritiek nog niet eens zozeer om het uitwissen van uiterlijkheden met betrekking tot man- en vrouw-zijn gaat, als wel om het overkomen van handel en wandel van de gemeente in de omgeving, in de algemene cultuur. Kortom: het gaat erom dat het gebed en de profetie, de samenkomst van de gemeente, niet misbruikt mag worden om nu eens goed te laten zien hoe vrij men wel is in Christus. Het gaat niet aan om voorop te lopen met allerlei snuffjes om te

laten zien hoe ver men wel gevorderd is in de christelijke vrijheid. Zeker niet als het netto resultaat alleen maar kan zijn dat liet anderen van de gemeente vervreemdt. Op het bidden en profeteren van vrouwen als zodanig heeft de apostel geen kritiek.

Wil je je nog wat verder verdiepen in de uitleg van deze tekst, dan kun je terecht bij:

- J. Van Bruggen *Emancipatie en Bijbel* Amsterdam 1984

- J.J.T Doedens *Vrijgevochten vrouwen in Korinthe?* In de Reformatie jrg 80# 46

De hoofdlijn van de bijbel uitleggen

Het volgende gedeelte is overgenomen uit 'Gelukkig Gereformeerd' (pag 74-76)

Op catechisatie geef ik de jongeren wel eens de volgende opdracht: vertel in twee minuten waar de Bijbel over gaat en formuleer je antwoord zo, dat iemand die de Bijbel niet kent het kan begrijpen. Dat blijkt meestal niet mee te vallen. Toch is het een belangrijke oefening, want het dwingt je ertoe de hoofdlijn van de Bijbel kort en duidelijk weer te geven.

Als je heel in het kort wilt uitleggen waar de Bijbel over gaat, dan kun je dat doen aan de hand van een eenvoudig tekeningetje. Je begint met het trekken van een lijn en vertelt daarbij dat de Bijbel – net als de meeste boeken – een verhaal vertelt, met een begin, de afwikkeling van het verhaal en een slot.

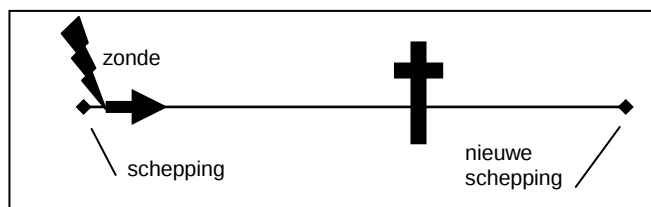
Vervolgens vertel je waar dat begin en dat slot over gaan: in het begin van de Bijbel (Gen. 1 en 2) lezen we dat God de hemel en de aarde maakte en dat Hij de mens maakte en op deze aarde een plaats gaf. God wilde een wereld vol mensen die Hem zouden dienen en zo gelukkig zouden zijn. In het slot van de Bijbel (Op. 21 en 22) lezen we dat er een nieuwe hemel en aarde komen. Dan zal alles eindelijk weer worden zoals God het bedoeld had.

Dan komt vanzelf de vraag op: waarom is het eigenlijk nodig dat er een nieuwe wereld komt? Dat vertelt de Bijbel direct na het begin (Gen. 3): de mens koos tegen God en wilde liever zonder Hem leven.

De Bijbel noemt dat zonde. Op die manier kwamen het kwaad en de dood in de wereld. God haat het kwaad. Hij kan het dan ook niet ongestraft laten.

Als God de mens, overgeleverd aan het kwaad, aan zijn lot overgelaten had, dan was het nooit meer goed gekomen met de wereld en met de mens. Maar direct nadat de zonde in de wereld kwam, beloofde God al een verlosser die de mens en de wereld zou redden van de zonde en van de gevolgen van de zonde. Die verlosser kwam in de persoon van Jezus Christus, Gods eigen Zoon.

Hij had zelf geen deel aan de zonde en nooit zonden gedaan, maar toen Hij stierf aan het kruis, nam Hij de straf voor onze zonden volledig voor zijn rekening. Zo overwon Hij de zonde en de dood en opende Hij de weg naar een nieuwe schepping. Wie bij Hem wil horen en alles van Hem wil verwachten, zal straks met Hem een plaats krijgen op de nieuwe aarde, waarop alles weer helemaal goed zal zijn.

De Bijbel vertelt ons dus hoe God, ondanks het feit dat wij als mensen tegen hem hadden gekozen en daarmee alles hadden bedorven, toch zijn doel zal bereiken: een nieuwe schepping vol mensen die Hem zullen dienen en gelukkig zullen zijn.

Ondanks het feit dat de Bijbel uit vele boeken bestaat, die geschreven zijn door verschillende mensen in verschillende tijden en zelfs in verschillende talen, is het toch duidelijk één boek met één verhaal – het verhaal van de verlossing van de mens – en met één hoofdpersoon: de verlosser, onze Heer Jezus Christus.

de moederbelofte

Na de zondeval had God de mens kunnen overlaten aan zijn eigen keuze voor ongehoorzaamheid, duivel en dood. Toch doet God dat niet, en dat blijkt voor het eerst uit wat hij tegen de slang zegt:

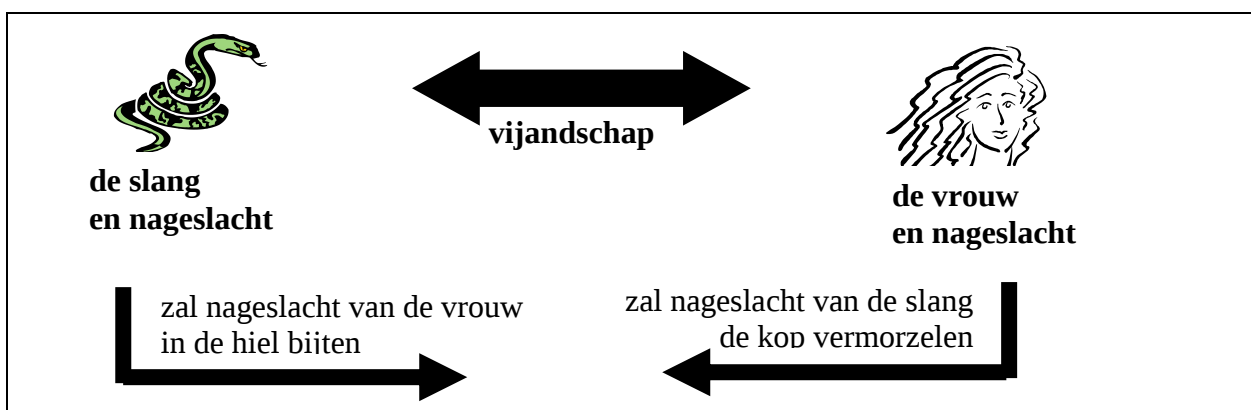
*Vijandschap sticht ik tussen jou en de vrouw,
tussen jouw nageslacht en het hare,
zij verbrijzelen je kop,
jij bijt hen in de hiel.'*

Deze tekst wordt ook wel de moederbelofte genoemd, omdat alle andere beloften over verlossing van de zonde en herstel van Gods goede wereld in deze tekst besloten liggen. De mens heeft vriendschap gesloten met de slang en daarmee dood en ellende over zich heen gehaald, maar in deze tekst blijkt dat de Heer het daar niet bij laat zitten! Hijzelf zal weer zorgen voor vijandschap tussen de slang en de vrouw, Hij zal ervoor zorgen dat hun band weer verbroken wordt.

Dat betreft vervolgens niet alleen de slang en de vrouw, maar ook 'jouw nageslacht en het hare'. Deze vijandschap zal dus in alle komende generaties doorwerken.

Voortaan zullen er op deze aarde twee groepen mensen zijn: het nageslacht van de slang en het nageslacht van de vrouw. De Heer heeft vijandschap gesticht tussen de vrouw en de slang en daarom zal de mensheid voortaan in twee partijen uiteenvallen: aan de ene kant staan de mensen die hun eigen gang gaan en los van God willen leven; aan de andere kant staan de mensen die zich door God van de slang laten verlossen en weer bij Hem willen horen. Tussen deze twee partijen zal altijd strijd zijn, want de duivel wil *alle* mensen van God vervreemden en hij haat daarom het nageslacht van de vrouw. Er zal steeds strijd zijn, maar de afloop van die strijd staat wel van tevoren vast: 'zij verbrijzelen je kop, jij bijt hen in de hiel.' Het nageslacht van de vrouw zal uiteindelijk de kop van de slang verbrijzelen, dat wil zeggen de volkomen overwinning behalen. Maar dat zal niet gebeuren zonder dat de slang en zijn nageslacht het de vrouw en haar nageslacht flink moeilijk hebben gemaakt.

In schema:

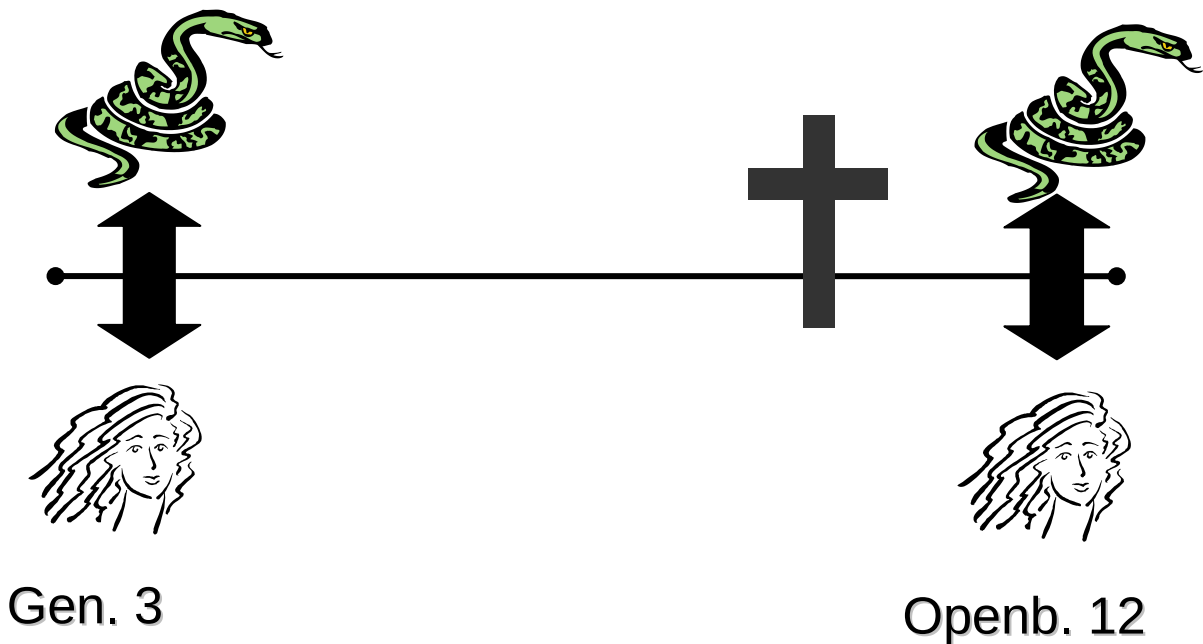

Deze strijd zie je de hele bijbel door van Genesis 3 tot aan Openbaring 20. Heel duidelijk blijkt dat bijvoorbeeld in Openbaring 12: Daar zie je weer de vrouw, en nu baart zij haar

grootste nakomeling: Jezus Christus (Op.12:1 en 5). Tegenover de vrouw vind je daar weer de slang, maar nu in de gedaante van een grote draak (Op.12:9). Maar de nakomeling van de vrouw overwint de draak, en al probeert de draak de nakomelingen van de vrouw (de kerk) nog veel schade te doen, uiteindelijk is zijn kop op Golgotha al vermorzeld, en wordt hij straks totaal vernietigd (Op.20:10). Daarna komt de nieuwe hemel en de nieuwe aarde.

in schema:

De twee partijen waarover de moederbelofte spreekt, zijn overal in de Bijbel terug te vinden: aan de ene kant de mensen die zich tegen God verzetten en zonder Hem willen leven, en aan de andere kant de mensen die bij God horen en zijn volk vormen. Ook de permanente strijd komt telkens in de Bijbel weer terug:

Kaïn vermoordde Abel, Egypte onderdrukte Israël, Babel verwoestte Jeruzalem, Satan stelde Jezus op de proef in de woestijn, de wereld probeert de kerk in zijn greep te krijgen.

De Bijbel vertelt ook geregeld over mensen die van het ene kamp naar het andere overgaan. Esau, bijvoorbeeld, werd geboren in de tenten van Gods volk, maar koos later voor Kanaänitische vrouwen en verliet het beloofde land. Of Rachab en Ruth, twee vrouwen die buiten Gods volk geboren waren, maar die geloofden in de God van Israël en daarom in zijn volk opgenomen werden.

De strijd tussen beide partijen is nog altijd actueel en ook jij staat aan een van beide kanten: je hoort bij het nageslacht van de slang of je hoort bij het nageslacht van de vrouw. Aan de ene kant staat de wereld zonder God. De mensen van de wereld stellen zelf hun doelen, proberen in eigen kracht een bestaan op te bouwen en proberen zelf zin aan het leven te geven. Aan de andere kant staat het volk van God. De mensen van zijn volk voelen wel de zuigkracht van de wereld en de duivel tot diep in het eigen bestaan, maar zij hebben God weer

leren kennen, zij willen hun leven weer richten op het dienen van Hem en van hun naaste, zij zoeken de zin en het doel van het leven weer bij Hem.

Ook vandaag zien we dat mensen overgaan van het ene kamp naar het andere: er zijn mensen die als kind gedoopt zijn, maar later niets meer van God willen weten. Er zijn ook mensen die zijn opgegroeid zonder de Heer, maar die Hem toch vinden als ze ouder worden.

De strijd kan weliswaar steeds andere verschijningsvormen aannemen, maar ten diepste gaat het nog altijd om die ene oorlog tussen de slang met zijn nageslacht en de vrouw met haar nageslacht. Als je zo de Bijbel leest, dan zie je niet alleen dat die strijd zich afspeelt op alle terreinen van het leven, maar dan kun je ook elk bijbelverhaal direct op je eigen situatie betrekken. Dan herken je de stijl van de slang en die van de vrouw en dan kun je daar je eigen leven en de wereld om je heen aan spiegelen.

Als je inzielt dat de strijd tussen het nageslacht van de slang en dat van de vrouw de hele geschiedenis van deze aarde bepaalt, dan lees je daarna de Bijbel niet alleen als feitelijk geschiedenisverslag, maar dan zie je ook steeds de geestelijke dimensie van het eigenlijke verhaal.

God woont bij de mensen

De lijn door de bijbel:

* In het Paradijs woonde God bij de mensen. De mensen ontmoetten God in zijn heerlijkheid en het was goed. En waar het goed is met God is het goed tussen de mensen: er heerste vrede en ze vormden een hechte gemeenschap.

* Na de zondeval stond er bij het paradijs een engel met een vlammend zwaard. Het was onmogelijk geworden dat de mens bij God was.

* Toch kwam God bij de Sinaï weer naar z'n volk toe. Maar ze worden bijna verteerd! En als God onder zijn volk komt wonen (tabernakel, tempel) blijf je voelen: dit kan eigenlijk niet. Slechts één keer per jaar, één man die in het heiligste mocht komen, en dan moest hij een schaal bloed bij zich hebben (vanwege dat zwaard).

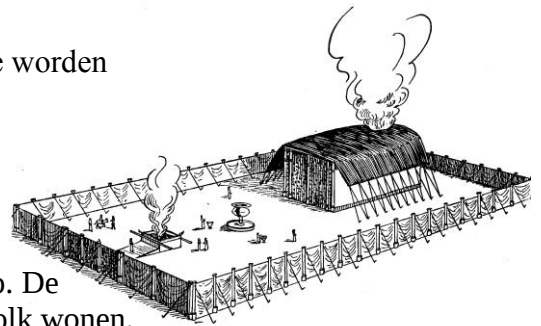
* Uiteindelijk loopt het op een mislukking uit: de ballingschap. De tempel wordt verwoest. God kan en wil niet meer onder zijn volk wonen.

Maar juist in die tijd klinken de profetiën over een nieuwe nog veel mooiere tempel, en over God die weer bij zijn volk zal wonen; dan zal heel Jeruzalem heilig zijn, en zal er vrede zijn voor de wereld.

- Hoe moet je die lijn doortrekken? Komt er nog eens een tempel in Jeruzalem? Nee, want het gaat niet om het gebouw, maar om de belofte dat God weer onder zijn volk zal wonen. De complete vervulling daarvan zie je in Openbaring . Daar wordt over het Nieuwe Jeruzalem gezegd: Gods woonplaats is onder de mensen, en Hij zal bij hen wonen (21:3) en: Maar een tempel zag ik in haar niet, want God , de Heer, de almachtige is haar tempel en het Lam. (21:22).

- En dat dat weer mogelijk is kan alleen omdat Jezus onder het vlammende zwaard is doorgegaan. Hij is de tempel en Hij is Hogepriester en het Lam en maakte het goed met zijn eigen bloed. Daarom scheurde het gordijn in de tempel toen Hij stierf.

- 'U weet toch dat u Gods tempel bent' dat kan sinds Pinksteren tegen de gemeente gezegd worden. God komt onder ons wonen, wij vormen de tempel. Gods nabijheid sterker dan ooit.

Lesopzet

a. leerdoelen

hoofd

- ze discussiëren over 1 Kor 11 en ontdekken zo dat het soms moeilijk is om vast te stellen wat tijdsbepaald is en wat niet.
- Ze kennen de hoofdlijn van de bijbelse geschiedenis (schepping-herscheping).
- Ze weten dat de tegenstelling vrouwenzaad-slangenzaad (Gen 3:15) door de hele bijbel heenloopt.
- ze kennen de hoofdmomenten van 'Gods wonen onder de mensen'

hart

- ze komen onder de indruk van de eenheid van de Bijbel

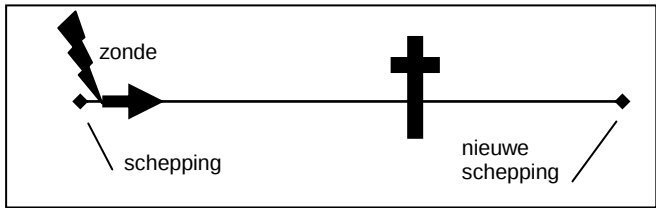
handen

- ze kunnen zelf in het kort uitleggen wat de hoofdlijn van de bijbel is.

b. lesopzet

Tijd	Theorie /werkvorm	Wie
19.00	Mentorkwartiertje	
19.15	Terugblik en vooruitblik Vorige week hebben we een introductieles gehad. We hebben gekeken naar de leeservaringen van de jongeren en we hebben leesregels besproken voor het Bijbellezen. Deze les gaan we beginnen met een korte discussie over tijdgebondenheid van teksten, en zullen we een aantal grote lijnen door de bijbel gaan trekken.	
19.20	Hoedjes in de kerk? Het is de bedoeling om elke les te gaan beginnen met een discussie. De jongeren kunnen dit van tevoren voorbereiden, zodat ze zich van tevoren in verschillende meningen kunnen verdiepen. Vorige week hebben we een aantal leesregels besproken, vraag of ze kunnen herhalen welke dat ook alweer waren. De discussie van vandaag gaat over één van deze regels: tijdbepaald in plaats van tijdgebonden. Introduceer het onderwerp nog even door te vertellen dat er gereformeerde kerken (Gereformeerde bond; gereformeerde gemeente, enz) zijn waar de vrouwen in de kerk altijd een hoed dragen. Daar zal best een stuk gebondenheid aan de traditie en conservatisme bij zitten, maar voor velen is het ook een kwestie van eerbiedig gehoorzamen van God. Ze baseren zich daarbij op 1 Kor. 11:2-16. Verdeel de groep in tweeën, de ene groep moet het standpunt gaan verdedigen dat uit dit gedeelte inderdaad volgt dat vrouwen hun hoofd bedekt moeten hebben tijdens het bidden de andere groep moet juist aantonen dat je die conclusie niet kunt trekken uit dit gedeelte. Geef de groepen 1 à 2 minuutjes om te overleggen over hun standpunt	

	en start de discussie. Laat bijvoorbeeld één iemand van de ene groep hun standpunt verdedigen en daarna iemand van de andere groep het andere standpunt, hopelijk komt de discussie dan vanzelf op gang. Is dat niet zo? Probeer als discussieleider op te treden en in te springen op wat mensen zeggen, kort samenvatten en vragen of er iemand is die daar op wil reageren of dat wil aanvullen. Stel eventueel vragen en breng zelf ideeën of standpunten in. De bedoeling van deze discussie is niet om een afgeronde uitleg van 1 Korinthe 11:2-16 te geven, maar om aan te voelen dat het nog niet altijd even makkelijk is om te begrijpen wat de situatie toen was, en wat daarom wat Paulus schrijft voor ons nu betekent.	
19.25	De hoofdlijn van de bijbel Op het werkblad staat het volgende: Je zit in de trein even in je bijbel te lezen. Tegenover zit iemand die je vraagt: “hè, de bijbel, kun jij mij misschien kort vertellen waar die over gaat?” Schrijf hier je antwoord op: _____ Laat ze eerst ieder voor zichzelf het antwoord opschrijven. Laat ze daarna in tweetallen kijken of ze samen hun antwoord nog kunnen verbeteren. Laat elk tweetal kort naar voren brengen wat ze zouden antwoorden. Leg nu zelf kort de boodschap van de bijbel uit aan de hand van het volgende schemaatje: (Zie voor de beschrijving de achtergrondinformatie)	
19.35	De hele lijn in 50 vensters We hebben de hele bijbel opgedeeld in 50 vensters om zo de hele lijn in de bijbel zichtbaar te maken en makkelijker te kunnen onthouden.	
	Verdeel de groep in groepjes van 3 of 4. Elk groepje legt een setje van 50 vensterkaartjes (eerst schudden) op tafel (naam van de vensters boven). Laat ze ze zo snel mogelijk op de goede volgorde leggen. Komen ze eruit? Hebben ze het goed? Bespreek het kort. Wanneer dit te lang duurt kan je ook na een aantal minuten stoppen en gezamenlijk even de lijn verder doornemen.	

19.45	De lijn gezien vanuit de moeder belofte Ophet werkblad staat Genesis 3:15. Leg deze tekst uit (zie ook het achtergrondmateriaal), en zet daarbij het schema op het bord van de slang en de vrouw (Het staat ook op het werkblad) Vijandschap De slang en nageslacht de vrouw en nageslacht zal nageslacht van de vrouw in de hiel bijten zal nageslacht van de slang de kop vermorzelen Deze tekst wil dus zeggen dat er voortaan op deze aarde twee groepen mensen zullen zijn: het nageslacht van de slang en het nageslacht van de vrouw. Hiertussen zal altijd strijd zijn, maar de afloop staat van tevoren vast. Deze strijd zie je de hele bijbel door. Lees samen Openbaringen 12: 1-6 (en bij de uitleg vers 9) Vraag de jongeren: wie is die vrouw, wie is die draak? Leg uit dat je hier weer dezelfde tegenstelling ziet: De vrouw (Gods volk), waaruit Christus geboren wordt, en de draak (vrs 9: dat is de oude slang) die probeert Jezus te verslinden, maar als dat niet lukt de vrouw en de rest van haar nageslacht (vrs17) aanvalt. Zet bij de uitleg dit schema op het bord. (Het staat ook op Het werkblad) Gen.3 Openb. 12 Gebruik in de bespreking de volgende vragen: (Ze staan bij het schema op het werkblad) - aan welke kant sta jij in deze strijd? Hoe weet je dat? - Is het zo dat iedereen z'n hele leven aan één kant staat, of kun je voorbeelden geven van mensen die aan de ene kant begonnen en naar de andere kant overgingen? - wat weten we over de uitkomst van deze strijd? Wanneer is de strijd definitief beslecht?	
19.50	De lijn 'God woont bij de mensen' Om de lijn in de bijbel te illustreren kun je verschillende thema's nemen. Als laatste van deze les willen we de lijn illustreren aan de hand van het thema: God woont bij de mensen. Brainstorm met de groep over dit thema, hoezo God woont bij de	

	mensen? Hoe zie je dat dan in de bijbel, kunnen ze dingen aangeven? Wanneer er niks uitkomt probeer dan wat te sturen. Hopelijk komen ze wel met dingen als het paradijs waar God wandelde met Adam, de tabernakel, de wolk in de woestijn, de tempel, en misschien zelfs wel Jezus. Kunnen ze aan de hand van deze elementen een lijn aanwijzen? Neem het bijbelleesrooster erbij, aan de hand van deze teksten is heel goed de lijn te zien. Laat ze aan de hand van die teksten de lijn op het werkblad invullen. Zo zien we dat God steeds weer bij de mensen wil wonen en op de nieuwe hemel en aarde zal dat altijd zo zijn! Sluit af met het lezen van Openbaringen 21:1-5	
20.00	Presentatie: Bij de 50 hoofdmomenten van de bijbelse tijdlijn wordt een powerpoint-presentatie gemaakt, waarin de hele tijdlijn aan de hand van b.v. kunstwerken of illustraties doorgelopen wordt. Maak zelf verder een planning. In die planning kunnen de volgende zaken opgenomen zijn: - vaststellen basis lay-out - zoeken en aanleveren van illustraties - keuze maken uit de illustraties - in elkaar zetten van de powerpoint - ontwerp bespreken en bijstellen	
20.15	- Vertel dat er een tijdje geleden het manuscript gevonden is van het evangelie van Judas. Dat evangelie wijkt op verschillende punten af van de evangeliën die wij in de bijbel hebben. Zo kun je gaan twijfelen aan de betrouwbaarheid van de evangeliën. Laat ze voor de volgende keer op internet informatie over het evangelie van Judas opzoeken. De stelling waar we over gaan discussiëren is: <i>Het evangelie van Judas laat zien dat de geschiedenis van Jezus net zo goed anders kan zijn dan die welke verteld wordt in de bijbelse evangeliën</i> Sluiting Kijk of er nog gebedspunten zijn, en sluit af met gebed	

c. benodigde materialen

- Flaps, stiften, vensterkaartjes

d. suggesties

zingen: Ps 19:1 en 3; Ps 103:5-7; Ps 104 : 1 en 10; Gz 149; Gz 157; LB 1
bijbelgedeelten: Genesis 3 en Openbaring 12

e. evaluatie

1	In hoeverre leerdoelen gehaald? <table border="1"> <thead> <tr> <th></th><th>--</th><th>-</th><th>+</th><th>++</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>- ze discussiëren over 1 Kor 11 en ontdekken zo dat het soms moeilijk is om vast te stellen wat tijdsbepaald is en wat niet.</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>- Ze kennen de hoofdlijn van de bijbelse geschiedenis (schepping-herscheping).</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>- Ze weten dat de tegenstelling vrouwenzaad-slangenzaad (Gen 3:15) door de hele bijbel heenloopt.</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>- ze kennen de hoofdmomenten van 'Gods wonen onder de mensen'</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>- ze komen onder de indruk van de eenheid van de Bijbel</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>- ze kunnen zelf in het kort uitleggen wat de hoofdlijn van de bijbel is.</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> </tbody> </table>		--	-	+	++	- ze discussiëren over 1 Kor 11 en ontdekken zo dat het soms moeilijk is om vast te stellen wat tijdsbepaald is en wat niet.					- Ze kennen de hoofdlijn van de bijbelse geschiedenis (schepping-herscheping).					- Ze weten dat de tegenstelling vrouwenzaad-slangenzaad (Gen 3:15) door de hele bijbel heenloopt.					- ze kennen de hoofdmomenten van 'Gods wonen onder de mensen'					- ze komen onder de indruk van de eenheid van de Bijbel					- ze kunnen zelf in het kort uitleggen wat de hoofdlijn van de bijbel is.				
	--	-	+	++																																
- ze discussiëren over 1 Kor 11 en ontdekken zo dat het soms moeilijk is om vast te stellen wat tijdsbepaald is en wat niet.																																				
- Ze kennen de hoofdlijn van de bijbelse geschiedenis (schepping-herscheping).																																				
- Ze weten dat de tegenstelling vrouwenzaad-slangenzaad (Gen 3:15) door de hele bijbel heenloopt.																																				
- ze kennen de hoofdmomenten van 'Gods wonen onder de mensen'																																				
- ze komen onder de indruk van de eenheid van de Bijbel																																				
- ze kunnen zelf in het kort uitleggen wat de hoofdlijn van de bijbel is.																																				
2	Opmerkingen mentor/ catecheet																																			
3	Wat moet de volgende keer anders																																			

Lijnen door de bijbel

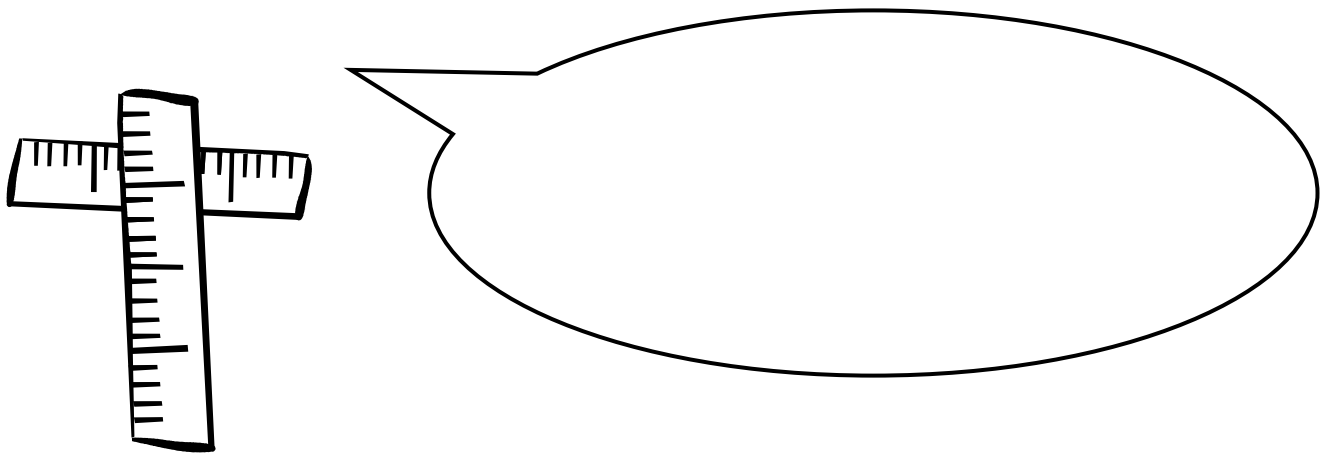
blok F - nivo 3 - avond 2

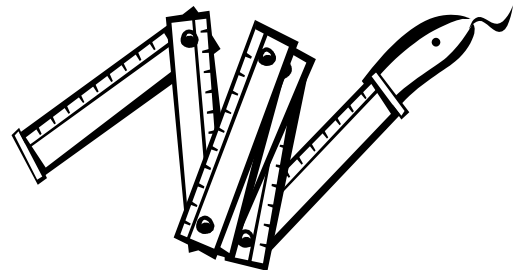
De hoofdlijn van de bijbel

*Je zit in de trein even in je bijbel te lezen. Tegenover zit iemand die je vraagt:
“hè, de bijbel, kun jij mij misschien kort vertellen waar die over gaat?”*

Schrijf hier je antwoord op:

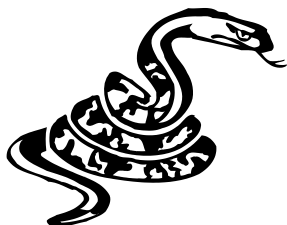

De lijn gezien vanuit de moederbelofte

Genesis 3:15

*15 Vijandschap sticht ik tussen jou en de vrouw,
tussen jouw nageslacht en het hare, zij verbrijzelen je kop, jij bijt hen in de hiel.’*

de slang en nageslacht

vijandschap

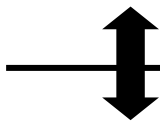

de vrouw en nageslacht

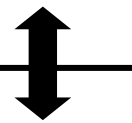
*zal nageslacht van
de vrouw in de hiel bijten*

Genesis 3

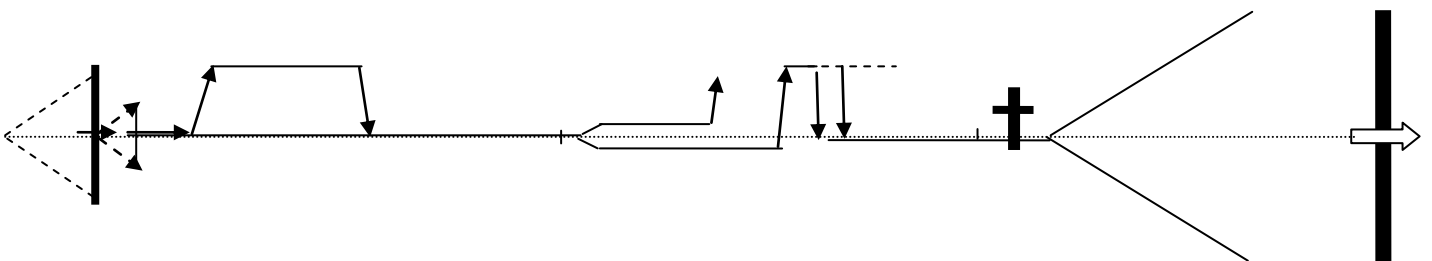

*zal nageslacht van de slang
de kop vermorzelen*

Openbaring 12

De lijn ‘God woont bij de mensen’

Avond 3 De evangeliën en hun betrouwbaarheid

Achtergrondinformatie

Inleiding

Het doel van deze les is om de jongeren te laten zien dat de evangeliën ook naar ‘wereldse’ maatstaven historisch betrouwbare geschriften zijn. Verder laten we zien dat het verhaal van Jezus vooral het verhaal van zijn sterven voor ons is. Tenslotte vragen we aandacht voor de verschillen tussen de vier evangeliën

Discussie over het evangelie van Judas

Een stukje uit een recentie:

Het Judas-Evangelie heeft weinig baat bij het apostolische geloof. Het is alleen maar te begrijpen in de context van het gnostische gedachtegoed. Het valt zelfs categorisch uit te sluiten dat het Evangelie van Judas informatie verschaft over de historische Judas of over de historische Jezus. Daarnaast is het doordrongen van een dualistisch wereldbeeld, dat gebruikelijk was onder de gnostici. In tegenstelling tot de teksten die we uit het Nieuwe Testament en de geschiedenis kennen, wordt ervan uitgegaan dat Jezus geen mens was, maar enkel God in een schijnlichaam. Juist deze gnostische inhoud en het feit dat de schrijver schrijft onder een pseudoniem, heeft er al snel voor gezorgd dat het werk geen plaats kon krijgen in onze hedendaagse Bijbel. Ondanks deze afstand die christenen van dit geschrift nemen, kan het Judas Evangelie van grote waarde zijn voor het hedendaagse theologisch en historisch onderzoek. Een revolutie in de bijbelwetenschap of de kerkgeschiedenis zal het Evangelie van Judas echter niet ontketenen. Wel kan het ertoe bijdragen dat we meer licht krijgen op de stroming van het gnosticisme in de eerste eeuwen, waardoor we beter het pluralisme en de strijd waarin de vroege kerk zich bevond kunnen begrijpen.

Voor verdere informatie over het judasevangelie en de relatie tot de bijbel: zie o.a.

<http://www.allaboutjesuschrist.org/dutch/evangelie-van-judas.htm>

De historische betrouwbaarheid van de evangeliën

Uit een preek van Jap Oosterhuis:

Dit is vandaag de meest toegepaste methode om niet in Jezus te hoeven geloven: Jezus' discipelen hebben sprookjes geschreven. De échte Jezus was heel iemand anders dan de Jezus waar we in het nieuwe testament over lezen. Al die verhalen waaruit moet blijken dat Hij God is zijn verzinsels achteraf.

Maar deze visie is niet geloofwaardig. Waarom niet?

Om te beginnen: er zijn in de wereldgeschiedenis heel veel legenden en mythen geschreven. Maar voor iedereen die zulke verhalen leest is meteen duidelijk dat het niet gaat over de werkelijkheid. Als je Harry Potter leest of in de ban van de Ring van Tolkien, of de griekse en romeinse mythen en sagen dan is meteen duidelijk dat het niet gaat over iets dat echt gebeurd is. Het is zoals dat heet ‘fictie’ en iedereen weet dat meteen.

De vier verslagen over het leven van Jezus die we hebben zijn hier op geen enkele manier mee te vergelijken. Deze zgn. evangeliën worden aan ons gepresenteerd niet als mythen maar als ooggetuigenverslagen. Lukas bijvoorbeeld begint zijn evangelie met de opmerking dat hij heel nauwkeurig onderzoek heeft gedaan naar alles wat er gebeurd is en dat hij daar

een betrouwbaar verslag van heeft gemaakt. En als het nou toch géén betrouwbare verslagen zijn, dan betekent dat dat Lukas, Matteus, Markus en Johannes heel bewust de wereld hebben willen bedriegen met leugens over Jezus. Dan waren het leugenaars. Maar wel leugenaars die onafhankelijk van elkaar blijkbaar dezelfde leugens hebben verzonnen. Ook leugenaars die bereid waren om te sterven voor hun leugen. Vanaf het allereerste begin werden christenen zwaar vervolgd.

Maar nu heb ik het belangrijkste argument nog niet genoemd waarom het uitgesloten is dat Jezus' volgelingen legendes hebben gefabriceerd, en dat is dit: Op het moment waarop de evangeliën werden geschreven kon nog worden gecontroleerd of waar was wat er in stond. Er waren nog talloze ooggetuigen van Jezus – vrienden én vijanden - in leven die hem hadden meegemaakt. En er worden zoveel namen en plaatsen genoemd in de verslagen over Jezus' leven. Iedereen die twijfelde of dit wel echt was gebeurd kon bijvoorbeeld naar de stad Kapernaum gaan en aan de inwoners vragen: Klopt het dat de overste van de synagoge hier Jairus heet en dat zijn dochter is gestorven en door Jezus is opgewekt? Bijna alles wat in de geschriften van het nieuwe testament is opgeschreven kon worden gecontroleerd op het moment dát het werd opgeschreven. Voor legendevorming is veel en veel meer tijd nodig. Daar gaan vaak honderden jaren overheen, maar de tijd tussen het leven van Jezus en het opschrijven van de evangeliën is hier echt veel te kort voor.

Stel je eens voor dat ik vandaag een boek zou schrijven over het leven van professor Schilder. Dat was een bekende theoloog uit de gereformeerde kerken die ruim al 50 jaar geleden is overleden. Ik schrijf in de inleiding van dat boek dat ik heel nauwkeurig onderzoek heb gedaan naar zijn leven maar ondertussen rijk ik de ene fantasie aan de andere. Dat zou heel snel uitkomen. Er zijn vandaag nog genoeg mensen die professor Schilder gekend hebben en die gelijk kunnen aanwijzen dat ik fantaseer. En als ik dan ook nog eens verhalen verzin waaruit moet blijken dat professor Schilder God is, dan zal iedereen helemaal zeggen: en nu moet je ophouden. Dit wordt grof. Zulke dingen ga je niet schrijven. Tenzij het absoluut waar is wat je opschrijft.

Terug naar de verhalen over Jezus: Zijn volgelingen waren eerlijke mensen. Wat ze over Hem opschreven kon gecontroleerd worden en ze waren zelfs bereid om ervoor te sterven. Er is alle reden om het nieuwe testament heel serieus te nemen.

Een verdediger van het christelijk geloof uit het begin van de tweede eeuw (een zekere Quadratus) schreef rond het jaar 125:

“.. de werken van onze Heiland waren nog altijd aanwezig .. de mensen die genezen werden en opgewekt uit de dood. ... Niet alleen toen de Heiland op aarde was maar ook toen Hij was heengegaan. Deze mensen zijn lange tijd blijven leven en sommigen zijn zelfs tot in onze tijd blijven leven”

Zie verder voor uitgebreide informatie over de betrouwbaarheid van het nieuwe testament het boekje van F. F. Bruce dat online te lezen is op <http://www.godswoord.nl/bruce/> > vooral hoofdstuk 2 is belangrijk

Lees verder b.v. hoofdstuk 2 uit het tekstboek bij de alfha-cursus: Nicky Gumbel *Een kwestie van leven*.

De inhoud van de evangeliën

Wanneer een bepaald persoon uit de geschiedenis grote invloed heeft gehad of grote bekendheid heeft gekregen, dan wordt er heel vaak een boek over het leven van die persoon

geschreven. Dat noemen we een biografie, een levensbeschrijving. Over sommige mensen wordt zelfs meer dan één boek geschreven. De auteur van zo'n biografie zal zijn best doen om zoveel mogelijk materiaal te verzamelen over het hele leven van de persoon in kwestie en zal op een evenwichtige manier het materiaal proberen te ordenen. Het boek zal een duidelijk beeld moeten geven van het hele leven van de betreffende persoon, van wieg tot graf.

Van de Here Jezus kan ook gerust gezegd worden dat hij een enorme invloed heeft gehad in onze wereld, ondanks het feit dat Hij maar heel kort in het openbaar heeft opgetreden, drie jaren. Drie jaren die de wereld hebben veranderd. Over Hem is óók het één en ander opgeschreven. In de bijbel vinden we maar liefst vier levensbeschrijvingen – je zou kunnen zeggen; vier biografieën - van Jezus, maar het opvallende is dat die vier levensbeschrijvingen, die wij evangeliën noemen, op geen enkele manier te vergelijken zijn met de verhalen over de levens van andere bekende personen. We vinden bijvoorbeeld praktisch geen informatie over de jeugd van Jezus, op één verhaal na (12jarige Jezus in de tempel). Alle evangeliën concentreren zich op de drie jaar dat Jezus rondreisde, preekte en wonderen deed. Maar vervolgens valt er nog iets op. Binnen die drie jaar worden bepaalde gebeurtenissen er ook nog eens uitgelicht. Er wordt in alle vier de evangeliën opvallend veel aandacht besteed aan de laatste week van Jezus' leven, de zgn. lijdensweek. In het evangelie van Lukas gaat een kwart van de stof over de laatste week. In zowel Matteüs als Markus gaat ongeveer eenderde over de laatste week van het leven van Jezus en in het evangelie van Johannes gaat het in maar liefst de helft van het hele boek over gesprekken en gebeurtenissen uit de laatste week van Jezus' leven op aarde. Alle evangelisten geven hiermee een niet mis te verstane boodschap. Het lijden van Christus, vooral het lijden aan het eind van zijn leven dat uitliep op zijn kruisdood, dat is van fundamenteel belang om zijn komst te kunnen begrijpen. De schrijvers van de evangeliën maken duidelijk; Hier liep het allemaal op uit, en wanneer je niet weet wat er in die laatste week van Christus' leven gebeurde, dan begrijp je ook niets van die andere 33 jaar

(Uit een preek van Jaap Oosterhuis)

De verschillen tussen de evangeliën

De volgende tekst is ook opgenomen op het werkblad:

De verschillende schrijvers van de evangeliën hebben vanuit verschillende gezichtshoeken de geschiedenis van Jezus opgeschreven:

	Matteüs	Markus	Lukas	Johannes
Jezus is...	De beloofde koning	De dienst-knecht van God	De mensenzoon	De zoon van God
De oorspronkelijke lezers waren...	Joden	Niet-joden, romeinen	Grieken	Christenen over de hele wereld
Belangrijke themas...	Jezus is de Messias, de vervulling van de OT-prophetie.	Jezus ondersteunde Zijn woorden met daden	Jezus was God maar ook volledig mens	Geloof in Jezus is noodzakelijk voor redding
De schrijver is...	Leraar	Verteller	Geschiedkundige en arts	Theoloog
Meeste nadruk	Jezus' preken en	Jezus' wonderen	Jezus'	De uitgangs-

op...	woorden	en daden	menselijkheid	punten van Jezus' onderwijs

* Matteüs

Is waarschijnlijk oorspronkelijk in het hebreuws geschreven en was gericht op de joodse christelijke gemeente in Jeruzalem. Dit verklaart dat Matteüs heel veel uit het OT citeert en laat zien hoe Jezus het OT tot vervulling brengt.

* Markus

is volgens hele oude gegevens uit de kerkgeschiedenis weliswaar geschreven door Markus maar gedicteerd door Petrus. Het is een veel bondiger en korter verslag opgetekend n.a.v. Petrus' herinneringen en mogelijk korte aantekeningen en fragmenten van Jezus' onderwijs.

* Lukas

is geschreven voor een zekere Theofilus (zie eerste verzen Lukas). Hij schrijft dat hij heel nauwkeurig onderzoek heeft gedaan, wat zijn bronnen zijn maakt hij verder niet bekend, maar het lijkt erop dat hij in elk geval met Maria contact heeft gehad (zie bijv. het verhaal over de 12 jarige Jezus in de tempel).

* Johannes

schreef zijn evangelie als laatste (rond het jaar 90 of 100) en richt zich op die gebeurtenissen die in de andere evangeliën niet of minder aan de orde komen. Zijn evangelie heeft een heel andere stijl dan de andere drie, en benadrukt sterker dan de andere drie de goddelijkheid van Jezus.

Lesopzet

a. leerdoelen

hoofd:

- ze weten waarom de evangeliën geloofwaardig zijn
- ze weten dat de evangeliën vooral gaan over de dood en opstanding van Jezus en dat het geen normale biografieën zijn
- ze weten dat de verschillende evangeliën door en voor verschillende mensen geschreven zijn en dat er daarom verschillen zijn tussen de evangeliën.

Hart

- ze geloven dat de evangeliën echt het verhaal van Jezus' sterven vertellen en dat Jezus dat voor hen gedaan heeft!

Handen

- ze kunnen uitleggen waarom het belangrijk is om te weten dat de evangeliën geen biografieën zijn, maar een beschrijving van zijn dood
- ze kunnen een aantal verschillen tussen de evangeliën noemen. Bijv. voor wie geschreven, met welk doel

b. lesopzet

Tijd	Theorie /werkvorm	Wie
19.00	Mentorkwartiertje:	
19.15	Terugblik, intro deze week We begonnen met een introductieles. We hebben gekeken naar de	

	leeservaringen van de jongeren en we hebben leesregels besproken voor het Bijbellezen. Vorige week hebben we het gehad over de tijdgebondenheid van teksten en hebben we een aantal lijnen door de bijbel getrokken. Deze les gaan we het hebben over de evangeliën, en hun betrouwbaarheid.									
19.20	Discussie: het evangelie van Judas We beginnen deze les weer met een discussie. Vorige keer hebben de jongeren als huiswerk opgekregeen om informatie op te zoeken over het evangelie van Judas, vraag daar even naar, hoe ging dat, konden ze wat vinden? De stelling waar we vandaag over gaan discussiëren is: <i>Het evangelie van Judas laat zien dat de geschiedenis van Jezus net zo goed anders kan zijn dan die welke verteld wordt in de bijbelse evangeliën.</i> Kies dit keer voor de discussie twee jongeren uit (het is goed om rekening te houden met jongeren die dat heel eng vinden en jongeren die dat wel zouden durven/kunnen.) Deze 2 jongeren gaan de discussie voeren. De andere jongeren luisteren actief mee, zij moeten aan het eind aangeven door wie ze het meest overtuigd werden en door welke argumenten dat kwam, dat schrijven ze op. Beide jongeren mogen één keer gebruik maken van een hulplijn: wanneer ze er even niet meer uit komen, of ze graag hulp willen hebben, kunnen ze dat aangeven en mag iemand uit de groep die kan helpen hen helpen door bijvoorbeeld een nieuw argument in te brengen. Sluit de discussie na een paar minuten af, praat er met de hele groep kort over, hoe ging het? Hoe vonden de jongeren die moesten discussiëren zelf gaan? Hoe vond de groep het gaan? Vraag de jongeren in de groep welke argumenten ze het sterkst vonden en ze overtuigden.									
19.30	Historisch betrouwbaar? We hebben het nu kort over het evangelie van Judas gehad, een evangelie dat niet in de bijbel staat. Maar hoe zit het met de evangeliën die wel in de bijbel staan? Welke zijn dat ook alweer? Zijn die wel betrouwbaar of zijn dat misschien gewoon verzinsels? Wat vinden de jongeren daarvan, waarom zijn die evangeliën dan wel of ook niet betrouwbaar? Hoe kan je dat weten, of is dat gewoon vertrouwen? Op het werkblad staat het volgende schema: <table><tr><th>geschrift</th><th>ontstaan</th><th>oudst bewaarde exemplaar</th><th>aantal exemplaren</th></tr><tr><td>Ceasars Gallische oorlogen</td><td>58-50 v.C.</td><td>900 n.C.</td><td>9 a 10</td></tr></table>	geschrift	ontstaan	oudst bewaarde exemplaar	aantal exemplaren	Ceasars Gallische oorlogen	58-50 v.C.	900 n.C.	9 a 10	
geschrift	ontstaan	oudst bewaarde exemplaar	aantal exemplaren							
Ceasars Gallische oorlogen	58-50 v.C.	900 n.C.	9 a 10							

	Nieuwe Testament	40-100 n.C.	130 n.C (volledige manuscripten 350 n.C)	5000 grieks 100000 latijn 9300 andere	
	Tekst bij het schema op het werkblad: Het boek ‘de Gallische oorlogen’ van Julius Caesar is de enige historische bron, die vertelt dat Caesar na het lot geworpen te hebben, de Rubicon overtrok en optrok tegen de stammen in Gallië. Elk geschiedenisboek over die tijd vertelt deze geschiedenis. De geschriften (evangelien) van Matteüs, Marcus, Lucas en Johannes vertellen alle 4 dat Jezus van Nazareth gekruisigd is en na drie dagen uit de dood is opgestaan. Toch zijn er maar weinig geschiedenisboeken die deze feiten als waar gebeurd vermelden. Vanwaar dit verschil?! Laat de jongeren even in tweetallen over deze vraag nadenken en inventariseer dan de antwoorden. Leg nu uit: Dat veel mensen wel geloven dat Julius Caesar de Rubicon overgetrokken is, en niet geloven dat Jezus Christus uit de dood is opgestaan is niet omdat dat eerste feit historisch betrouwbaarder is (integendeel), maar omdat geloven in het feit van Jezus opstanding een totale verandering van je leven vraagt. Zijn er nog meer argumenten voor de betrouwbaarheid van de evangelien? Vertel de jongeren dat het niet geloofwaardig is om aan te nemen dat de verhalen waaruit moet blijken dat Jezus Gods Zoon is, die mens werd, en die uit de dood opstond, verzinsels zijn. * het zijn ooggetuigenverslagen, * Anders waren het leugenaars die bereid waren te sterven voor hun leugen, * op het moment dat de evangelien werden geschreven kon nog worden gecontroleerd of het waar was. * de evangelien presenteren zichzelf als geschiedenis (zie b.v. het begin van het Lucas-evangelie). Fictie (verzonnen verhalen als geschiedenis gepresenteerd) bestond in die tijd nog niet. Laat ze die vier punten opschrijven op het werkblad en aangeven welke voor hen het meest aansprekend is. Welke hen het meest overtuigd, of hen het meest raakt.				
19.40	Wat is het belangrijkste in de evangelien Op het werkblad staat het volgende schema:				

	Geboorte en jeugd	3 jarig optreden	Laatste week (sterven en opstanding)
Matteüs			
Markus			
Lukas			
Johannes			

We gaan nu kijken naar hoe de evangeliën eigenlijk ingedeeld zijn. Verdeel de groep in vieren, en geef elk groepje een evangelie. Laat hen de volgende dingen opzoeken: hoeveel aandacht wordt er in dit evangelie besteed aan:

- 1) zijn jeugd
- 2) aan zijn 3 jarig optreden
- 3) aan de laatste week van zijn leven, zijn sterven en opstanding

Vraag elke groep wat ze gevonden hebben, en schrijf dit op het bord (en laat het invullen in het schema) Bijvoorbeeld: jeugd 10%, optreden 30%, lijden en sterven 50% .

Wat valt op? (meeste aandacht voor laatste week)

Waarom is dat opvallend?

Om dat duidelijker te laten worden, vergelijken we de levensbeschrijvingen van Jezus met een normale biografie van een ander belangrijk mens.

Opties:

- Zorg voor vier biografieën en geef die aan dezelfde groepjes. Laat de groepjes nu kort opzoeken hoe zo'n biografie in elkaar zit. Wordt daarin veel verteld over de jeugd en over het 'optreden' van die persoon, wordt er veel verteld over zijn/haar dood? Schrijf dit ook op het bord.
- Neem één biografie mee en laat zien dat de meeste aandacht uitgaat naar iemands werkzame leven. Zijn sterven krijgt maar weinig belangstelling
- Vraag de jongeren hoe ze denken dat de verdeling zal zijn bij een gemiddelde biografie (levensbeschrijving) van een beroemdheid b.v. Napoleon

Kortom al uit de indeling van de evangeliën blijkt het allerbelangrijkste niet te zijn Jezus' leer of leven, maar zijn dood. Pas wie de betekenis van Jezus dood begrijpt, begrijpt de betekenis van zijn leven.

Het christelijk geloof draait niet om de leefregels die Jezus gaf of om zijn leer, maar op zijn plaatsvervangend lijden en sterven. Het gaat er niet om dat Jezus ons leert wat wij moeten doen voor God, maar wat God in Hem voor ons gedaan heeft.

19.50	Verschillen tussen de evangeliën Op het werkblad staat een schema met daarin aangegeven de verschillen tussen de evangeliën + wat aanvullende informatie (zie achtergrondinfo) Daaronder staan de volgende tekstverwijzingen+ vragen a) Mat 26,17 ; Mar.14:12; Luk 22:7 Hoe blijkt uit deze verzen dat Matteüs voor joden schreef en Markus en Lukas voor niet-joden? (Mk en Lk leggen allebei uit wat ‘de eerste dag van het feest van de ongezuurde broden’ inhoudt; voor Matteüs’ lezers is dat niet nodig) b) Mat 21:42-43; Mar.12:10-11 ; Luk 20:17 Hoe blijkt uit deze verzen dat Matteüs voor joden schreef en Markus en Lukas voor niet-joden? (de conclusie die Matteüs trekt raakt vooral de joden) c) Mar 1:35-36, Luc 4:42 Welke informatie over de schrijver van het evangelie van Marcus, zie je geïllustreerd als je beide teksten vergelijkt? (Dat Petrus het verhaal aan Marcus verteld heeft) d) Luk 8:43 en Mar.5:25-26 Als je weet dat Lukas arts was, wat valt dan op als je deze verzen vergelijkt? (Marcus is veel negatiever over dokters dan Lukas) e) Mt 2: 15 en 23 ; Joh 20:28-31 Verklaar mbv de informatie hierboven waarom deze teksten net bij deze evangelist gevonden worden. (Mt schreef voor joden en legde nadruk op de vervulling van het OT; Johannes legde nadruk op het feit dat Jezus de Zoon was, die zelf God is, en dat geloof in Hem absoluut noodzakelijk is). Verdeel a t/m e over de groep, en laat ze daarna in de grote groep vertellen wat ze ontdekt hebben. Geef evt. aanvullende informatie over de verschillen tussen de evangeliën op grond van de achtergrondinformatie. Doordat het door verschillende mensen geschreven is, die allemaal voor andere mensen hebben geschreven, zijn de verhalen soms wat verschillend. Maar de boodschap is in elk evangelie hetzelfde!	
20.00	Presentatie Hoe is het met de planning? Wie moet wat doen? Is er al wat gedaan? Probeer aan te sturen en met elkaar te brainstormen over wat er moet gebeuren. Maak afspraken voor wat er voor de volgende keer af moet zijn.	

20.10	* Huiswerk opgeven: - De stelling waar we over gaan discussiëren is “Er staan fouten in de bijbel” Kies nu al of je het eens bent met de stelling of niet. (even inventariseren) Zoek de komende week argumenten bij je standpunt: Als je het eens bent met de stelling zoek dan voorbeelden van evt. fouten. Ben je het er niet mee eens zoek dan argumenten om uit te leggen dat er geen fouten in de bijbel kunnen staan. Afsluiting Sluit af met een kringgebed. Ieder maakt de zin af: Jezus u bent voor mij.....	

c. benodigde materialen

- vensterkaartjes
- posters stiften
- één biografie of vier verschillende bioagrafiën
- evt materiaal voor prestatie

d. suggesties

zingen: Ps 19:3-6 ; Gz 89; Gz 91; Gz 161; Gz 164

bijbelgedeelten: De evangeliën

belijdenis: NGB art 3-7

e. evaluatie

1	In hoeverre leerdoelen gehaald?				
		--	-	+	++
	ze weten waarom de evangeliën geloofwaardig zijn				
	ze weten dat de evangeliën vooral gaan over de dood en opstanding van Jezus en dat het geen normale biografieën zijn				
	ze weten dat de verschillende evangeliën door en voor verschillende mensen geschreven zijn en dat er daarom verschillen zijn tussen de evangeliën.				
	ze geloven dat de evangeliën echt het verhaal van Jezus' sterven vertellen en dat Jezus dat voor hen gedaan heeft!				
	ze kunnen uitleggen waarom het belangrijk is om te weten dat de evangeliën geen biografieën zijn, maar een beschrijving van zijn dood				
	ze kunnen een aantal verschillen tussen de evangeliën noemen. Bijv. voor wie geschreven, met welk doel				
2	Opmerkingen mentor/ catecheet				
3	Wat moet de volgende keer anders				

De evangeliën en hun betrouwbaarheid

blok F - nivo 3 - avond 3

Historisch betrouwbaar?

Geschrift	Ontstaan	Oudst bewaarde exemplaar	Aantal exemplaren
Ceasars Gallische oorlogen	58-50 v.C.	900 n.C.	9 a 10
Nieuwe Testament	40-100 n.C.	130 n.C (volledige manuscripten 350 n.C)	5000 grieks 100000 latijn 9300 andere

WAAR!

vandaan gekomen?

Het boek 'de Gallische oorlogen' van Julius Caesar is de enige historische bron, die vertelt dat Caesar na het lot geworpen te hebben, de Rubicon overtrok en optrok tegen de stammen in Gallië. Elk geschiedenisboek over die tijd vertelt deze geschiedenis.

De geschriften (evangeliën) van Matteüs, Marcus, Lucas en Johannes vertellen alle 4 dat Jezus van Nazareth gekruisigd is en na drie dagen uit de dood is opgestaan. Toch zijn er maar weinig geschiedenisboeken die deze feiten als waar gebeurd vermelden.

Van **WAAR!** dit verschil?!

Argumenten voor de betrouwbaarheid van de evangeliën:	
1	
2	
3	
4	
Welke spreekt je het meest aan?	

Wat is het belangrijkste in de evangeliën

	Geboorte en jeugd	3 jarig optreden	Laatste week (sterven en opstanding)
Matteüs			
Marcus			
Lucas			
Johannes			

WAAR!
over gaat het?

Verschillen tussen de evangeliën

WAAR!

voor geschreven?

De verschillende schrijvers van de evangeliën hebben vanuit verschillende gezichtshoeken de geschiedenis van Jezus opgeschreven:

	Matteus	Marcus	Lucas	Johannes
<i>Jezus is...</i>	De beloofde koning	De dienstknecht van God	De Mensenzoon	De Zoon van God
<i>De oorspronkelijke lezers waren...</i>	Joden	Niet-joden, romeinen	Grieken	Christenen over de hele wereld
<i>Belangrijke thema's...</i>	Jezus is de Messias, de vervulling van de OT-profetie.	Jezus ondersteunde Zijn woorden met daden	Jezus was God maar ook volledig mens	Geloof in Jezus is noodzakelijk voor redding
<i>De schrijver is...</i>	Leraar	Verteller	Geschiedkundige en arts	Theoloog
<i>Meeste nadruk op...</i>	Jezus' preken en woorden	Jezus' wonderen en daden	Jezus' menselijkheid	De uitgangspunten van Jezus' onderwijs

Matteüs.... is waarschijnlijk oorspronkelijk in het hebreuws geschreven en was gericht op de joodse christelijke gemeente in Jeruzalem. Dit verklaart dat Matteus heel veel uit het OT citeert en laat zien hoe Jezus het OT tot vervulling brengt.

Marcus....is volgens hele oude gegevens uit de kerkgeschiedenis weliswaar geschreven door Markus maar gedicteerd door Petrus. Het is een veel bondiger en korter verslag opgetekend n.a.v. Petrus' herinneringen en mogelijk korte aantekeningen en fragmenten van Jezus' onderwijs.

Lucas ....is geschreven voor een zekere Theofilus (zie eerste verzen Lucas). Hij schrijft dat hij heel nauwkeurig onderzoek heeft gedaan, wat zijn bronnen zijn maakt hij verder niet bekend, maar het lijkt erop dat hij in elk geval met Maria contact heeft gehad (zie bijv. het verhaal over de 12 jarige Jezus in de tempel).

Johannes ....schreef zijn evangelie als laatste (rond het jaar 90 of 100) en richt zich op die gebeurtenissen die in de andere evangeliën niet of minder aan de orde komen. Zijn evangelie heeft een heel andere stijl dan de andere drie, en benadrukt sterker dan de andere drie de goddelijkheid van Jezus.

WAAR!

om deze verschillen?

a. *Matteus 26:17; Marcus 14:12; Lucas 22:7*

Hoe blijkt uit deze verzen dat Matteüs voor joden schreef en Marcus en Lucas voor niet-joden?

b. *Matteus 21:42-43; Marcus 12:10-11; Lucas 20:17*

Hoe blijkt uit deze verzen dat Matteüs voor joden schreef en Marcus en Lucas voor niet-joden?

c. *Marcus 1:35-36; Lucas 4:42*

Welke informatie over de schrijver van het evangelie van Marcus, zie je geïllustreerd als je beide teksten vergelijkt?

d. *Lucas 8:43; Marcus 5:25-26*

Als je weet dat Lucas arts was, wat valt dan op als je deze verzen vergelijkt?

e. *Matteus 2: 15 en 23; Johannes 20:28-31*

Verklaar m.b.v. de informatie hierboven waarom deze teksten net bij deze evangelist gevonden worden.

Bijbellesrooster lezen

WAAR!

devol!

De stelling waar we over gaan discussiëren is:
“*Er staan fouten in de bijbel*”

Zoek de komende week argumenten bij je standpunt: Als je het eens bent met de stelling zoek dan voorbeelden van evt. fouten. Ben je het er niet mee eens zoek dan argumenten om uit te leggen dat er geen fouten in de bijbel kunnen staan.

Geloof

dig!

Avond 4 Het ontstaan van de bijbel

Achtergrondinformatie

Inleiding

In deze les willen we de jongeren laten ontdekken dat de bijbel aan de ene kant een boek is dat een lange ontstaansgeschiedenis heeft, maar dat aan de andere kant toch duidelijk Gods gezaghebbende Woord is.

Fouten in de bijbel?

Hou bij de discussie over de fouten in de bijbel in de gaten dat betrouwbaarheid nog niet hetzelfde is als foutloosheid.

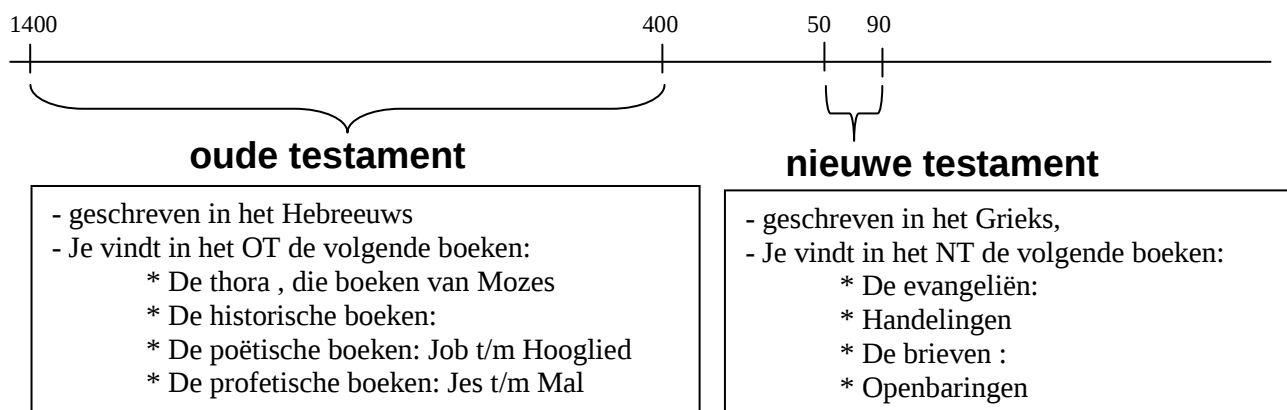
Ter illustratie een stukje uit een website:

Als je de Bijbel leest, zonder een vooringenomenheid om naar fouten op zoek te gaan –dan zul je ontdekken dat het een samenhangend, consequent, en relatief gemakkelijk te lezen boek is. Jazeker, er zijn moeilijke passages. Jazeker, er bestaan verzen die elkaar lijken tegen te spreken. We moeten niet vergeten dat de Bijbel over een periode van ongeveer 1500 jaar door ongeveer 40 verschillende auteurs werd geschreven. Elke schrijver schreef met een andere stijl, vanuit een ander perspectief, voor een ander publiek, met een verschillend doel voor ogen. We kunnen dan inderdaad wat verschillen verwachten! Maar, een verschil is geen tegenstrijdigheid. Het kan slechts een fout genoemd worden als er absoluut geen denkbare manier bestaat waarop de verzen of passages met elkaar verzoend kunnen worden. Zelfs als een antwoord op dit moment niet beschikbaar is, dan betekent dat nog niet dat er geen antwoord bestaat. Velen hebben zogenaamde fouten in de Bijbel weten te vinden met betrekking tot de geschiedenis of de geografie, alleen om later te ontdekken dat de Bijbel gelijk had toen meer archeologisch bewijs werd ontdekt.

Wil je je verder op dit punt inlezen: *Wie maakte de Bijbel?* J. van Bruggen, hfst 7

De bijbel een gevarieerd boek, maar toch een eenheid

Het woord Bijbel betekent: boeken. Eigenlijk is de bijbel ook een verzameling van verschillende geschriften, geschreven in verschillende talen, in verschillende tijden, door verschillende mensen.

(Bovenstaande tijdlijn + schema is ook opgenomen in het werkblad)

Het Oude Testament is een verzameling boeken, geschreven en verzameld gedurende een periode van meer dan 1000 jaar (vergelijk dat maar met een bloemlezing van de Nederlandse literatuur sinds de Kruistochten). Gedurende deze periode werden deze bijbelboeken geleidelijk bijeen gebracht.

Het Oude Testament werd hoofdzakelijk geschreven in het Hebreeuws, een klein deel in het Aramees. In het Oude Testament vind je beschreven: de schepping van de wereld, Gods relaties met mensen en volken, de geschiedenis van het volk Israël en de relatie tussen God en Zijn volk.

De diverse soorten boeken in deze verzameling moeten op verschillende manieren worden gelezen. Je zult hulp nodig hebben om het Oude Testament te begrijpen vanwege het onderscheid tussen onze cultuur en de culturen waaruit dit gedeelte van de Bijbel afkomstig is. In de bibliotheek van het Oude Testament vind je de volgende soorten boeken:

- wetten
- geschiedenisverhalen
- profetieën
- liederen en gebeden
- wijsheid

Het Nieuwe Testament is een verzameling boeken zoals het Oude Testament, maar met minder verschillende soorten boeken. Het werd in het Grieks geschreven en werd binnen 60 jaar na de dood van Jezus en Zijn opstanding samengesteld.

Het Nieuwe Testament werd geschreven door de volgelingen van Jezus en de eerste generatie christenen. Het Nieuwe Testament vertelt over de geschiedenis van Jezus en de vroege kerk.

De volgende boeken vind je in het Nieuwe Testament:

- vier evangeliën
- het boek Handelingen
- veel brieven (van Paulus en anderen)
- het boek Openbaring

66 verschillende boeken, heel verschillend van karakter, geschreven gedurende een periode van 1500 jaar, door verschillende mensen, in 3 verschillende talen. Waarom wordt dat toch algemeen als 1 boek beschouwd?

Omdat de bijbel toch duidelijk een eenheid blijkt.

De bijbel heeft:

1. één verhaallijn

Als je het begin van de bijbel (Gen 1:1) vergelijkt met het eind (Openb.21:1) dan blijkt er een duidelijke lijn in de bijbel te zitten: die van schepping naar herschepping.

2. één auteur

Dat de bijbel ondanks de vele schrijvers uit verschillende tijden toch één duidelijke verhaallijn heeft is te danken aan het feit dat er toch eigenlijk één schrijver is.

Zie b.v. 2 Petr 1:20-21

3. één hoofdpersoon

Net als een detective heeft de bijbel een duidelijke hoofdpersoon: Jezus Christus.

Zie b.v. Joh.5:39

4. één doel

De bijbel heeft ook duidelijk één doel: mensen tot geloof brengen in God.

Zie b.v. Joh 20:30

Gezag van de bijbel: Christus is de sleutel

Wanneer we het hebben over het ontstaan van de bijbel en de manier waarop het gezag van de bijbel zich aan ons opdringt moeten we beginnen bij de persoon van Jezus Christus. Hij is degene in wie we geloven en die ons thuisbrengt bij God. De bijbel is een middel om Hem te leren kennen en geen doel in zichzelf. De apostelen preekten de opgestane Christus en niet in de eerste plaats 'de Schriften'. Christus kunnen we natuurlijk niet kennen zonder kennis van de Schriften, maar het is goed om dit onderscheid te maken.

Christus is dus de sleutel tot het geheim van de bijbel. Door geloof in Christus accepteren we de boeken van het oude en nieuwe testament als het Woord van God. Wanneer we al lezend de levende Christus ontmoeten als onze Verlosser weten we dat God door deze boeken tot ons spreekt. Het bewijs ligt dus in de boeken zelf en niet erbuiten. We kunnen niet eerst – zonder geloof - objectief vaststellen en bewijzen dat deze boeken Gods Woord zijn en daarna pas Christus leren kennen. Deze volgorde werkt niet.

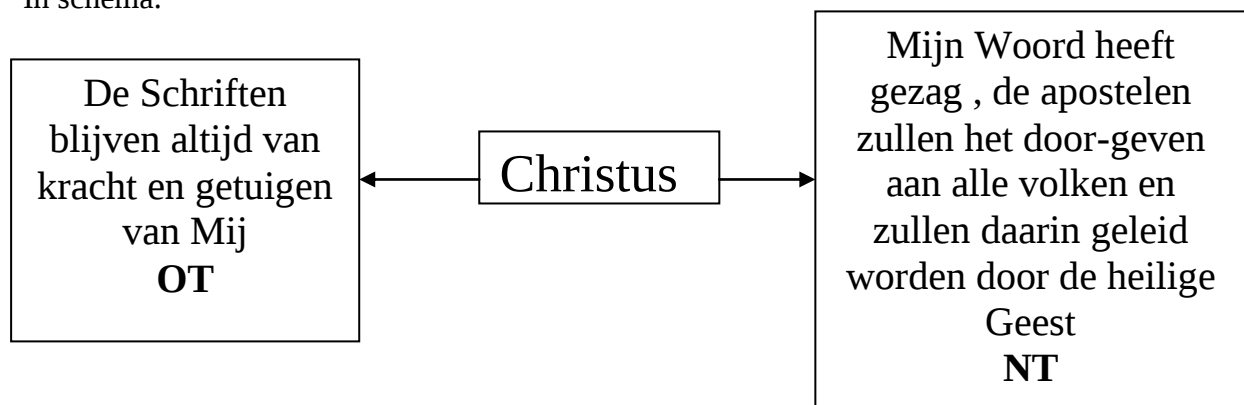
Wat leren we van Christus over het Woord van God?

- Hij keek terug en zei: *De Schrift blijft altijd van kracht* (Johannes 10:35). Daarmee doelde Hij op dat moment op het OT. Het was een afgerond geheel dat gezag had en iedereen wist wat Hij bedoelde. Maar ook zei Hij van deze boeken: *De Schriften getuigen van Mij* (Johannes 5:39)

- Vervolgens kende Hij aan zijn eigen woorden een gelijk gezag toe. Op veel momenten zei Hij *'Ik zeg U'* terwijl profeten van God altijd zeiden *'Zo zegt de Here'*. Zijn woord was met gezag. Dat was buitengewoon schokkend voor de mensen in die tijd.

- Tenslotte gaf Hij zijn apostelen de opdracht alle volken te leren onderhouden wat Hij geleerd had. En de Geest zou de apostelen leiden *in de volle waarheid* (Johannes 14:26, 16:13). Vooruitkijkend kondigde Hij dus het gezag van het NT aan.

In schema:

De verschillende boeken: OT

De vorming van de bijbel begint in de woestijntijd. De eerste vijf boeken van de bijbel werden en worden altijd de 'boeken van Mozes' genoemd. We lezen op verschillende plaatsen dat Mozes de woorden van God opschreef. Zie bijv. Ex. 24:3-8 en Deut. 31:24-26.

Van het boek Genesis lezen we nergens in het boek zelf dat Mozes de auteur is, maar de Here Jezus sprak over ‘de geschriften van Mozes’ (Joh. 5:46-47) en leek zich daarmee aan te sluiten bij de joodse traditie dat Mozes ook de auteur van Genesis is. In de woestijntijd werd dus een begin gemaakt met het op schrift stellen en zorgvuldig bewaren van Gods gezaghebbende woord. Mozes sprak ‘van aangezicht tot aangezicht’ met God (Ex. 33:11) en heeft zo Gods Woord dat we vinden in Genesis t/m Deuteronomium ontvangen en doorgegeven.

We hebben niet van alle boeken van het OT gedetailleerde informatie over de wijze van ontstaan, maar soms krijgen we een indruk:

-In Jozua 24:26 lezen we dat Jozua zijn woorden toevoegde aan het ‘wetboek van God’ (de boeken van Mozes)

-De profeten wisten zich geleid door Gods Geest (zie bijv. Amos 3:8 en Micha 3:8). Het volk had ook criteria om valse en ware profeten te onderscheiden. De woorden die God via zijn profeten sprak werden zorgvuldig bewaard. Zo had de profeet Jeremia een secretaris (Baruch) die zijn woorden opschreef. Niet veel later citeert Daniël (9:2) Jeremia 25 al als een woord van God.

-In de boeken 1 en 2 Kronieken wordt op verschillende plaatsen genoemd dat er zieners en profeten waren die de geschiedenissen van de afzonderlijke koningen opschreven (zie bijv. 2 Kron 9:29, 2 Kron. 12:15, 1 Kron. 29:29, 2 Kron. 32:32). Er waren ongetwijfeld meer geschiedenisboeken in de omloop. Maar de bijbelboeken die wij als geschiedenisboeken lezen werden en worden door de joden ‘profetische geschriften’ genoemd. Geschiedenis in profetisch perspectief. We kunnen op grond daarvan begrijpen waarom bijv. Koningen en Kronieken gezaghebbende boeken waren en andere geschiedenisboeken niet. De Geest van God werd in de geschiedschrijving ontdekt.

-in 1 Kronieken 25:3 lezen we dat door de zangers in de tempel werd geprofeteerd onder het loven van de Here. De Geest van God werd ontdekt in liederen die werden gedicht. Zo kunnen een aantal van onze psalmen zijn ontstaan.

-In 2 Samuel 23:2 lezen we dat David zich bewust is dat de Geest van de Here door hem spreekt op dat moment. Op dezelfde manier kunnen veel van zijn psalmen zijn ontstaan. Hij wist wanneer hij werd gedreven door de Geest van God.

Alles bij elkaar wordt duidelijk dat er in de loop van de geschiedenis van het OT een sterk besef was dat God sprak tot zijn volk, door middel van Mozes, de profeten, maar soms ook door koningen, zieners en tempelzangers. Dit Woord van God moest zorgvuldig worden bewaard en worden onderscheiden van valse profetie en afgodendienst. We hebben maar heel weinig informatie over het historische proces, maar het is duidelijk dat God op een geven moment stopt met spreken en dat er na de profeet Maleachi geen openbaring meer bij komt. Dit werd algemeen erkend onder de Joden. De joodse geschiedschrijver Flavius Josefus (1^e eeuw na Christus) schrijft dat de hebreeuwse bijbel compleet was na de regering van de perzische koning Artaxerxes (de tijd van Maleachi). Ook de joodse Talmud (= rabbijns commentaar op het OT uit de eerste eeuwen na Christus) schrijft dat na de periode van Zacharia, Haggai en Maleachi ‘de heilige Geest verdween uit Israël’.

Uit het nieuwe testament krijgen we ook de indruk dat er al langere tijd een afgerond geheel was van gezaghebbende boeken. Er wordt regelmatig gezegd ‘zo staat geschreven’, maar dit wordt nooit gezegd van een boek dat niet in het Oude Testament voorkomt.

Gods stem werd gehoord, opgeschreven en onderscheiden van valse profetie en mensenwerk. Hoewel we het proces van de canonvorming dus niet helemaal kunnen reconstrueren

aanvaarden we het OT als Woord van God omdat de Here Jezus zijn gezag aan deze boeken verbonden heeft.

De verschillende boeken: NT

Na de laatste profeet van het OT (Maleachi) is het dus een paar eeuwen stil. Maar dan verschijnt Johannes de Doper die eigenlijk de laatste profeet van het OT genoemd moet worden. Hij is door God geroepen en bereidt het volk voor op de komst van de Messias. Als Christus komt wordt ook gedacht dat Hij een profeet is of misschien zelfs een incarnatie van Elia (Matt. 16:13 ev). Maar Hij spreekt niet namens God maar met gezag van God zelf en vraagt onvoorwaardelijke overgave aan zijn persoon. Hij is één met God en tegelijk de weg naar God. Zijn woord en werk is beslissend en moet aan alle volken doorverteld worden.

De Hebreeënbrief zal later schrijven (hfst 1:1-2):

1 Op velerlei wijzen en langs velerlei wegen heeft God in het verleden tot de voorouders gesproken door de profeten, 2 maar nu de tijd ten einde loopt heeft hij tot ons gesproken door zijn Zoon

Christus heeft zelf zijn apostelen aangewezen die zijn woord moesten doorvertellen. Zij zouden namens Hem met gezag mogen spreken (zie bijv. Mat. 16:19) en zouden door de heilige Geest in de volle waarheid worden geleid. Iemand als Paulus was zich dit ook bewust. Zo schrijft hij in 2 Tessalonicenzen 2:13

Wij danken God dan ook onophoudelijk dat u zijn woord, dat u van ons ontvangen hebt, niet hebt aangenomen als een boodschap van mensen, maar als wat het werkelijk is: als het woord van God

Toen in de eerste eeuwen allerlei geschriften over Christus en zijn werk in de omloop kwamen werd het al snel nodig om waarheid en leugen van elkaar te onderscheiden. De kerk moest gaan inventariseren welke boeken apostolisch gezag – en dus het gezag van God zelf – droegen, en welke boeken als louter mensenwerk van de hand moesten worden gewezen. Een geschrift moest door een apostel zijn geschreven of door een directe medewerker van een apostel (bijv. Lukas als medewerker van Paulus) om erkend te worden als Woord van God. Bovendien mocht het niet iets leren dat in strijd was met de leer van de apostelen. Bovenstaande lijkt mensenwerk. Toch is het heel belangrijk om op te merken dat er nooit door mensen is besloten wat de bijbel zou worden. Er is alleen maar geïnventariseerd welke boeken al gezag hadden. Dit gezag drong zich als vanzelf aan de kerken op. Net zoals Newton niet de zwaartekracht heeft ‘gemaakt’ maar alleen maar ontdekt, heeft de kerk het gezag van het NT niet gemaakt maar ontdekt.

Er bleek een wonderbaarlijke eensgezindheid in de wereldwijde kerk over de vraag welke boeken tot het nieuwe testament zouden moeten behoren.

Over een aantal boeken is hier en daar nog wel discussie geweest. 20 van de 27 boeken van het NT stonden niet ter discussie, over zeven boeken is aarzeling geweest. Van de brief aan de Hebreeënen was de auteur onbekend, de brief van Jakobus leek heel veel nadruk te leggen op werken t.o.v geloof, de tweede brief van Petrus had een heel andere stijl dan zijn eerste brief, 2 en 3 Johannes waren erg kort, Judas citeerde enkele apocriefe boeken en Openbaring was moeilijk om te interpreteren. Toch zijn uiteindelijk al deze boeken door de kerk erkend als behorend tot de canon. Het apostolische gezag werd erin ontdekt.

Er zijn hier en daar ook boeken gezaghebbend geweest die later toch niet in de canon zijn opgenomen. Bijvoorbeeld de brief van Barnabas en het evangelie van Petrus. Deze boeken leerden soms dingen die in strijd waren met de apostolische overlevering of het bleken geschriften uit later tijd die ten onrechte op naam van een apostel waren gezet.

Een geschrift van de kerkvader Athanasius uit 367 na Christus is het vroegste ons bekende document waarin alle bijbelboeken worden genoemd in de samenstelling zoals wij ze nu hebben. Dit betekent natuurlijk niet dat hij op dat moment met iets nieuws kwam, hij beschrijft alleen een bestaande situatie.

De originele handschriften van de bijbel (**autografa**) zoals ze ooit voor het eerst zijn opgeschreven hebben we niet meer. Telkens weer is de bijbel overgeschreven. Dit blijkt heel zorgvuldig te zijn gebeurd. In 1948 werden de zgn. **Dode Zee-rollen** gevonden. Er werd een groot gedeelte van de hebreeuwse bijbel gevonden dat gemiddeld zo'n duizend jaar ouder was dan de oudste overgeschreven handschriften die er op dat moment waren. En wat bleek? Er was praktisch geen verschil tussen de gevonden handschriften en de duizend jaar oudere handschriften.

Hoe zit het met de **apocriefe boeken** uit het OT die wel door de roomse kerk worden erkend en niet door de kerken van de reformatie? Toen in de tweede eeuw voor Christus het hebreeuwse OT in het grieks werd vertaald (**Septuagint**) werden ook een aantal boeken meevertaald (en achterin de Septuagint geplaatst) die niet tot het hebreeuwse OT behoorden. De joden hebben deze boeken wel gelezen maar nooit geaccepteerd als horend tot de canon. In het NT worden deze boeken ook nooit geciteerd als 'de Schriften'. Bovendien staan er soms aantoonbare historische fouten in en twijfelachtige leerstellingen. De roomse kerk heeft deze boeken wel aanvaard als 'deutero-canoniek', dat zoiest betekent als: canoniek, maar op de tweede plaats. De reformatoren hebben hier afstand van genomen en zijn teruggegaan naar de oorspronkelijke hebreeuwse canon.

de Here Jezus over het oude testament

In de tijd van Jezus stond de canon van het Oude Testament reeds vast. Jezus verwees naar als 'de Schriften' met de volgende uitspraken: 'Gij onderzoekt de Schriften, want gij meent daarin eeuwig leven te vinden' (Joh 5:39). 'En Hij begon bij Mozes en bij al de profeten en legde hun uit wat in al de Schriften op Hem betrekking had' (Lc 24:27).

In Lucas 11:51 spreekt Jezus over de tijd 'van het bloed van Abel tot het bloed van Zacharias'. Hij verwijst naar de martelaren van het Oude Testament. Abel was daarvan de eerste, zoals we lezen in Genesis 4, en Zacharia de laatste, blijkens 2 Kronieken 24:20v. In de Hebreeuwse Bijbel is Genesis het eerste en 2 Kronieken het laatste boek. Met deze uitspraak onderstreept Jezus niet alleen de betekenis van het gehele Oude Testament van Genesis tot en met 2 Kronieken, maar laat Hij ook merken dat deze boeken in zijn dagen bestonden en als gezaghebbend werden beschouwd.

Het verhaal over Jezus die wordt verzocht door de satan (Matteus 4) is ook belangrijk als het gaat om de vraag hoe Jezus het OT zag. Jezus zegt verschillende keren 'er staat geschreven', voor hem had het gezag. Maar nogmaals: aan zijn eigen woorden en de apostolische boodschap kende Hij een gelijk gezag toe.

Lesopzet

a. leerdoelen

Hoofd

- De jongeren weten dat voor Jezus zowel het OT als Zijn woord gezag had en dat het daarom ook voor ons gezag heeft
- De jongeren weten hoe het NT is ontstaan

Hart

- De jongeren geloven dat Gods woord, de hele bijbel, betrouwbaar is
- De jongeren willen hun leven laten veranderen door Jezus.

b. lesopzet

Tijd	Theorie /werkvorm	Wie
19.00	Mentorkwartiertje:	
19.15	Terugblik en vooruitblik We begonnen met een introductieles. We hebben gekeken naar de leeservaringen van de jongeren en we hebben leesregels besproken voor het Bijbellezende. We hebben het gehad over de tijdgebondenheid van teksten en hebben we een aantal lijnen door de bijbel getrokken. Vorige week hebben we het gehad over de evangeliën en hun betrouwbaarheid.	
19.20	discussie Ook deze keer gaan we beginnen met een discussie. De stelling was: <i>er staan fouten in de bijbel</i> . Vorige week hebben de jongeren al gekozen of ze het eens of oneens waren en afgelopen week hebben ze de tijd gehad om argumenten te zoeken. Maak duo's waarbij de één het eens is met de stelling en de ander het oneens is. (wanneer het niet uitkomt, kunnen er trio's gemaakt worden, waarbij de verdeling dus een beetje ongelijk verdeeld is; Ook is het mogelijk voor iets grotere groepjes b.v. 2 voor- en 2 tegenstanders te kiezen) Laat de jongeren nu in deze kleine groepjes discussiëren over de stelling. Loop als leider bij de verschillende groepjes langs om ze wat op weg te helpen of aanwijzingen te geven of gewoon om te kijken hoe het gaat en wat er gezegd wordt. Laat de jongeren een argument van de andere partij noteren die ze erg goed vonden. Schrijf als leider ook wat dingen op die je gehoord hebt en goed vond. Sluit de discussies na een poosje af en laat de jongeren één argument noemen die ze erg goed vonden. Geef als leider ook nog wat argumenten die je erg sterk vond.	
19.30	één boek dat langzamerhand ontstaan is Verdeel de groep in vieren, en verdeel de volgende teksten over de groepen: groepje 1: Ex 24:3-4a en Dt 31: 24-27 (de eerste 5 bijbelboeken worden de boeken van Mozes genoemd. Ze bevatten wetten die Mozes rechtstreeks van God	

	gehoord heeft. Toch is er ook na Mozes dood nog aan gewerkt) groepje 2: Spreuken 1:1 en Spreuken 25:1 (Spreuken is een verzamelbundel van spreuken. Sommigen zijn pas in de tijd van Hiskia verzameld en overgeschreven) groepje 3: psalm 14 en 53 (Ook het psalmenboek is een verzameling waarin verschillende oudere bundels zijn opgenomen. Zo kan het dat twee keer dezelfde psalm is opgenomen) groepje 4: Lukas 1: 1-4 (Lukas heeft alles onderzocht wat ook anderen al hadden opgeschreven, en heeft toen zijn eigen weergave van het verhaal opgeschreven.) Laat ze teksten bekijken vanuit de vraag: wat zegt deze tekst over het ontstaan van de bijbel. De antwoorden staan hierboven tussen haakjes. Vetel dat de bijbel dus in de loop van lange tijd ontstaan is, soms werden verhalen eerst doorverteld. Soms stonden teksten eerst in andere geschriften. Neem nu het werkblad erbij. Laat aan de hand van de tijdlijn met de gegevens daaronder (ook opgenomen in het achtergrondmateriaal) zien dat de bijbel in meer dan 1500 jaar ontstaan is en geschreven is in verschillende talen, door heel verschillende mensen, dat er verschillende soorten tekst in staan (wetten, brieven, verhalen, liederen, enz). Laat ze zelf zo mogelijk wat voorbeelden geven. Laat ze voelen hoe bijzonder het is dat de bijbel toch één boek is. Waarom is de bijbel toch één boek? (Even antwoorden inventariseren, dan door naar het volgende schema) Op het werkblad staat het volgende schema: <table><tr><td></td><td>De bijbel is één boek want:</td></tr><tr><td>Gen 1:1 en Op 21:1</td><td></td></tr><tr><td>Joh 5: 39</td><td></td></tr><tr><td>Joh 20: 30</td><td></td></tr><tr><td>2 Petr 1:20-21</td><td></td></tr></table> Laat ze dit in tweetallen invullen of verdeel de teksten over 4 groepjes. De teksten laten zien dat de bijbel toch duidelijk één boek is: één lijn, één hoofdpersoon, één doel, één Auteur.		De bijbel is één boek want:	Gen 1:1 en Op 21:1		Joh 5: 39		Joh 20: 30		2 Petr 1:20-21		
	De bijbel is één boek want:											
Gen 1:1 en Op 21:1												
Joh 5: 39												
Joh 20: 30												
2 Petr 1:20-21												
19.40	Hoe gaat Jezus om met het OT Tegenwoordig wordt er wel getwijfeld aan het gezag van de bijbel. Hoe belangrijk is bijvoorbeeld het oude testament nog nu we het nieuwe testament hebben? Om daar meer inzicht in te krijgen is het goed om te kijken hoe Jezus omging met het oude testament. Ga samen de volgende teksten bijlangs: Joh. 5:39, Luc. 24:27, Luc. 11:51, Mat. 4:1-11.											

	Bespreek na elke tekst wat die zegt over hoe Jezus omgaat met het oude testament en wat het zegt over het oude testament. (Zie achtergrondinfo). Laat ze dit opschrijven op het werkblad. <table border="1"> <thead> <tr> <th></th><th>Wat zegt dit over hoe Jezus omgaat met het OT?</th><th>Wat zegt dit over het OT?</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Joh. 5:39</td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>Luc. 24:27</td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>Luc. 11:51</td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>Mat. 4:1-11</td><td></td><td></td></tr> </tbody> </table> Bespreek aan de hand hiervan het schema hieronder (ook op werkblad) Zet het ook even groot op een poster De Schriften blijven altijd van kracht en getuigen van Mij OT Christus ← → Mijn Woord heeft gezag , de apostelen zullen het door-geven aan alle volken en zullen daarin geleid worden door de heilige Geest NT		Wat zegt dit over hoe Jezus omgaat met het OT?	Wat zegt dit over het OT?	Joh. 5:39			Luc. 24:27			Luc. 11:51			Mat. 4:1-11			
	Wat zegt dit over hoe Jezus omgaat met het OT?	Wat zegt dit over het OT?															
Joh. 5:39																	
Luc. 24:27																	
Luc. 11:51																	
Mat. 4:1-11																	
19.50	Het ontstaan van het Nieuwe Testament In de tijd van Jezus kenden ze dus de geschriften van het oude testament. Maar tegenwoordig hebben wij ook het nieuwe testament. Hoe is dat ontstaan? Laat de jongeren hier kort over brainstormen. Vertel hen hoe het nieuwe testament is ontstaan en wat de plaats van de kerk daarin was. De kerk heeft het gezag van het NT niet gemaakt maar ontdekt. (zie achtergrondinfo)																

19.55	Het gezag van de bijbel Vraag de jongeren nu eens na te denken over de bijbel. Geloven zij dat het Gods woord is en dat het betrouwbaar is? Geloven ze dat <u>alles</u> wat in de bijbel staat Gods woord is? Als dat zo is, wat betekent dat dan voor hen persoonlijk? Willen ze dan ook geloven wat er in de bijbel staat en willen ze dan ook leven naar wat er in de bijbel staat? Ook wanneer ze dat heel moeilijk vinden? Willen ze dat God zo hun leven kan veranderen? Wanneer wij niet geloven dat de bijbel betrouwbaar is en zelf gaan beslissen wat wel en niet goed is in de bijbel, dan gaat de bijbel altijd je eigen mening weergeven. Dan zal de bijbel nooit meer je leven veranderen! Geef dat als laatste mee en laat ze daar thuis eens over nadenken.	
20.00	Presentatie: Wat is er deze week gedaan? Is alles af wat af moest zijn? Hoe is het verder met de planning? Wie moet wat doen? Probeer aan te sturen en met elkaar te brainstormen over wat er moet gebeuren. Maak afspraken voor wat er voor de volgende keer af moet zijn.	
20.15	Huiswerk opgeven - Nadenken over wat de betrouwbaarheid van Gods woord voor hen persoonlijk betekent. - Volgende week zal de discussie gaan over de doodstraf. Zouden we die in Nederland wel in moeten voeren? Denk na over de volgende stelling: <i>Op grond van teksten uit het oude testament is de doodstraf te verdedigen.</i> Laat hen thuis ter voorbereiding de volgende teksten opzoeken. Ex. 21:12-17, Ex. 21:24, Lev. 20:1-16, Lev. 24:20, Deut. 19:21, Deut. 22: 20-24, Sluiting Sluit af met gebed.	

c. benodigde materialen

- flaps + stiften
- poster met schema
- evt. materiaal voor prestatie

d. suggesties

zingen: Ps 19: 4 en 6; Ps 119:40; Gz 22; Gz 23; Gz 64; LB 1

bijbelgedeelten: Lukas 24: 25-27 en 45-49; Joh 5:39 en 20:28-31; 2 Timoteüs 3:14-17

belijdenis: NGB art 3,6 en 7

e. evaluatie

1	In hoeverre leerdoelen gehaald?				
		--	-	+	++
	1 - De jongeren weten dat voor Jezus zowel het OT als Zijn woord gezag had en dat het daarom ook voor ons gezag heeft				
	2 - De jongeren weten hoe het NT is ontstaan				
	3 - De jongeren geloven dat Gods woord, de hele bijbel, betrouwbaar is				
	4 - De jongeren willen hun leven laten veranderen door Jezus.				
2	Opmerkingen mentor/ catecheet				
3	Wat moet de volgende keer anders				

Het ontstaan van de bijbel

blok F - nivo 3 - avond 4

Eén boek dat langzamerhand ontstaan is

1: Exodus 24:3-4a en Deuteronomium 31: 24-27

De eerste 5 Bijbelboeken worden de boeken van Mozes genoemd. Ze bevatten wetten die Mozes rechtstreeks van God gehoord heeft. Toch is er ook na Mozes' dood nog aan gewerkt.

2: Spreuken 1:1 en Spreuken 25:1

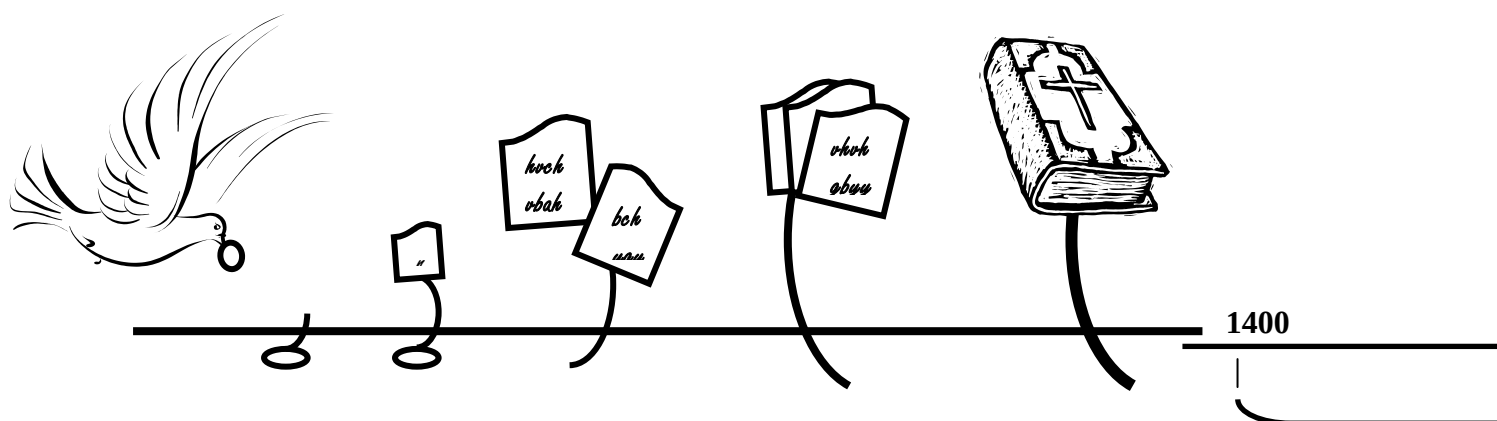
Spreuken is een verzamelbundel van spreuken. Sommigen zijn pas in de tijd van Hizkia verzameld en overgeschreven.

3: Psalm 14 en 53

Ook het psalmenboek is een verzameling waarin verschillende oudere bundels zijn opgenomen. Zo kan het dat twee keer dezelfde psalm is opgenomen.

4: Lukas 1: 1-4

Lukas heeft alles onderzocht wat ook anderen al hadden opgeschreven, en heeft toen zijn eigen weergave van het verhaal opgeschreven.

Oude Testament

Nieuwe Testament

Geschreven in het Hebreeuws

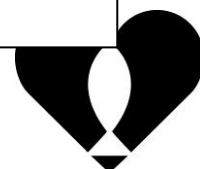
Je vindt in het OT de volgende boeken:

- * De thora , die boeken van Mozes
- * De historische boeken:
- * De poëtische boeken: Job t/m Hooglied
- * De profetische boeken: Jesaja t/m Maleachi

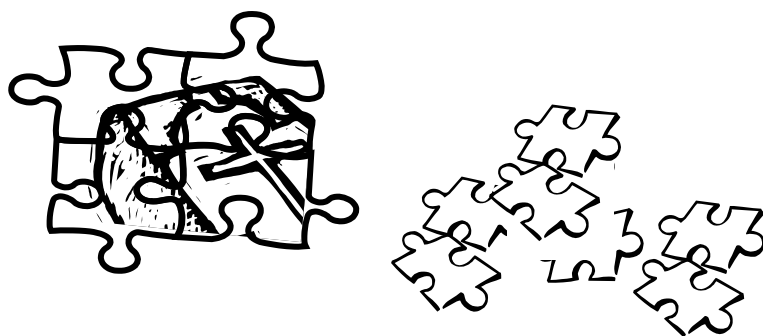
Geschreven in het Grieks

Je vindt in het NT de volgende boeken:

- * De evangeliën
- * Handelingen
- * De brieven
- * Openbaringen

	De bijbel is één boek want:
Genesis 1:1 en Openbaring 21:1	
Johannes 5: 39	
Johannes 20: 30	
2 Petrus 1:20-21	

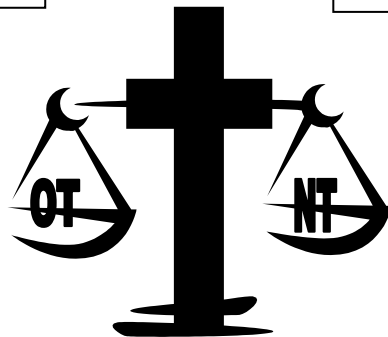
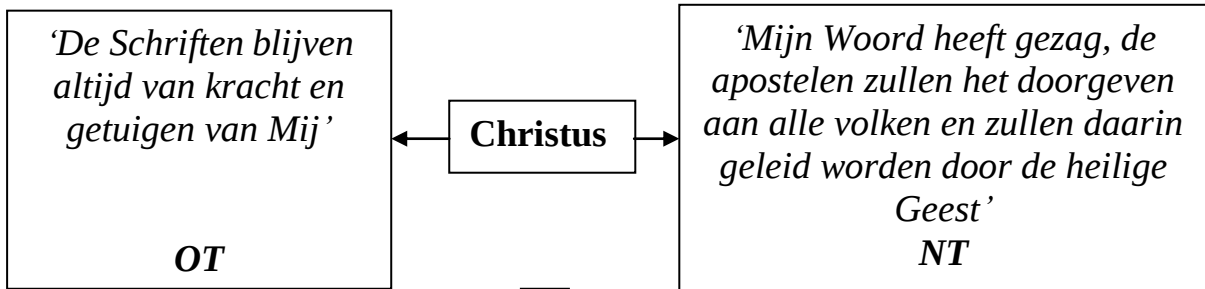
© HG puzzle 66 pieces

Hoe gaat Jezus om met het OT

	Wat zegt dit over hoe Jezus omgaat met het OT?	Wat zegt dit over het OT?
Johannes 5:39		
Lucas 24:27		
Lucas 11:51		

Matteus 4:1-11		

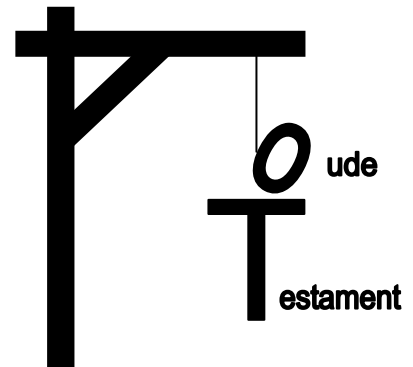

Volgende week zal de discussie gaan over de doodstraf. Zouden we die in Nederland wet in moeten voeren?

Denk na over de volgende stelling:

Op grond van teksten uit het oude testament is de doodstraf te verdedigen.

Zoek thuis ter voorbereiding de volgende teksten op:
Exodus 21:12-17, Exodus 21:24, Leviticus 20:1-16,
Leviticus 24:20, Deuteronomium 19:21,
Deuteronomium 22: 20-24.

NT

Avond 5 Twee testamenten, één Bijbel

Achtergrondinformatie

Inleiding

De bedoeling van deze les is om de jongeren zicht te geven op het verschil tussen het Oude- en Nieuwe Testament. Daarbij is het belangrijk dat ze enerzijds de doorgaande lijn van schepping naar herschepping zien, maar dat ze anderzijds ook begrijpen wat de verschillen zijn tussen het Oude- en Nieuwe Testament, en wat die voor hen betekenen.

discussie over de doodstraf

In het OT was wetgeving er sterk op gericht om het kwaad in te perken en mensen te weerhouden van verkeerde dingen. Hele zware straffen waren blijkbaar nodig om erger kwaad in te perken, dit zegt ons iets over de ernst van de zonde. Bedacht moet ook worden dat in de cultuur van die dagen de doodstraf wijdverbreid was en met name de Assyriërs kenden een nog veel strengere wetgeving dan Israel. Opvallend is ook dat de doodstraf in Israel nooit werd toegepast in geval van diefstal, hoewel dit in de cultuur van die tijd wel gewoon was. In het nieuwe testament is er wel iets veranderd.

Verder moet bedacht worden dat de doodstraf voor Gods volk in het Oude testament ook de geestelijke betekenis had van: wie niet voor God wil leven kan niet bij Hem en zijn volk horen. Niet voor niets stond met name op afgoderij en verbondsbreuk de doodstraf.

In 1 Korintiërs 5 beschrijft Paulus dan ook zonde die moet worden bestraft met uitsluiting uit de gemeente, waar in het OT stond de doodstraf op deze zonde.

De doodstraf als uitsluiting uit Gods volk vervalt dus in het Nieuwe Testament. De doodstraf als inperking van het kwaad niet. Op grond van Genesis 9:6 ev en Romeinen 13:1-5 zien sommige christenen vandaag echter nog steeds ruimte voor de doodstraf.

Twee testamenten, één bijbel

Er zijn nogal wat mensen die zeggen dat er verschillende verbonden zijn. B.v. één van het oude testament dat geldt voor Abraham en zijn nakomelingen, voor het volk Israël dus, en één voor het nieuwe testament dat geldt voor de kerk, voor hen die in Christus geloven.

Nu is het inderdaad zo dat de Bijbel van een oud en een nieuw verbond spreekt, maar er is toch maar één genadeverbond dat loopt van Genesis 3 tot aan Openbaringen.

Enkele argumenten:.

* Heel vaak lezen we dat Gods verbond eeuwig is ; b.v. Gen. 17:7; Hebr. 13:20.

* In alle fasen van het verbond is de fundamentele belofte steeds hetzelfde: Ik zal jullie God zijn, en jullie mijn volk.

* Ook het doel van het verbond blijft steeds hetzelfde: altijd weer wil God een heilig volk zien, dat afgezonderd is van de zonde en dat Hem is toegewijd; b.v. Lev 11:44v , 1 Petr. 2: 9v

* Het verbond bij de Sinai bouwt voort op het verbond met Abraham (Ex 6:7; Deut 7:7v), en ook het nieuwe verbond in Christus bouwt voort op de beloften die God al vanaf de tijd van Abraham gedaan heeft. (Rom 4, Gal 3)

* Veel elementen van het oude verbond worden vervuld (d.w.z. hun eigenlijke betekenis komt aan het licht) in het nieuwe verbond:

- Dé Koning, dé zoon van David is Christus.
- Dé 'knecht des Heren' is Christus

- De besnijdenis wordt vervuld in de doop , Col. 2:11.
- Het ware paaslam is Christus, 1 Kor 5:7
- Alle offers die ter verzoening van de zonden gebracht werden wezen naar Christus

- Het ware offer dat gebracht moet worden om onze dankbaarheid te tonen is het christelijk leven, Rom. 12:1.

- De echte tempel van God moet je vandaag zoeken in de kerk, 1 Cor. 3:16.

- Het echte Jeruzalem/Sion is de kerk van de Here: Gal. 4:16, Hebr.12:22, Op.21-22

Er is één eeuwig verbond van God, maar dat betekent nog niet dat er geen verschil kan zijn tussen de verschillende fasen van het verbond. Vandaar dat gezegd wordt dat Jezus met een nieuw verbond kwam en dat het oude daarmee tot het verleden behoorde. Alleen al de woorden 'oud' en 'nieuw' wijzen op een groot verschil.; denk b.v. aan het spreken van een nieuwe schepping; dat is dezelfde schepping, maar totaal vernieuwd.

Laten we enkele verschillen tussen het oude en het nieuwe verbond noemen:

* Het verbond dat de Here sloot met Israël, in de tijd van Mozes, werd vergezeld van vele wetten en regels (b.v. over de offers, het werk van de priesters, de reiniging, rein en onrein).

In het nieuwe verbond hoeven we deze ceremoniële en burgerlijke wetten, die aan Israël werden gegeven niet meer na te komen. Ze zijn namelijk vervuld in Christus, d.w.z. Christus heeft hun diepe betekenis aan het licht doen komen.

* Het verbond is nu niet meer beperkt tot het volk Israël, de Joden. God is nu bezig zijn volk bij elkaar te brengen uit alle rassen, stammen, volken en talen (Gen 12:3 ; Openb.7:9)

* Christus wordt de Middelaar van een beter verbond genoemd: duidelijkere en rijkere beloften (Hebr. 8:6 ;11:16 i 40) ; een beter offer (Hebr 9:23) ;Hij is de betere Hogepriester (Hebr 7:26ev) , die een beter heiligdom is binnengegaan (Hebr 8: 11-14).

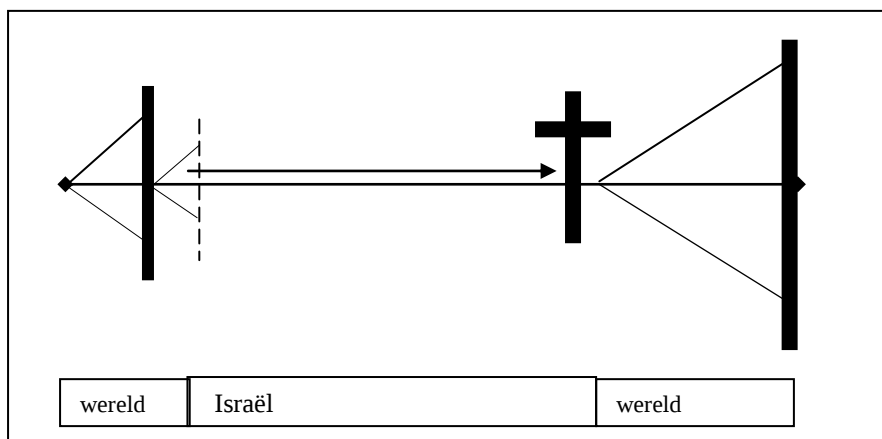
- In de tijd van het oude testament woonde God in een heiligdom, een tempel temidden van zijn volk, maar nu is God veel dichterbij gekomen: allereerst in Christus (Immanuel), maar ook door de Heilige Geest, die woont in de kerk en in het hart van elke gelovige (1 Cor.3:16 i 6:19). De Geest werkt in de gelovigen en stelt ze in staat te groeien in geloof en in een leven voor God. Hij schrijft de wet in hun hart (Jer. 31:31-34; 2 Cor 3:3)

- De beloften van het nieuwe verbond zijn veel duidelijker en rijker: vergeving van zonden, eeuwig leven op de nieuwe aarde.

De volken- Israël- de volken

De Bijbel presenteert zich als één boek, met één verhaallijn. Maar op die ene lijn zijn wel verschillende fasen te onderscheiden.

Na de schepping, de opstand tegen God onder aanvoering van de slang en de verdrijving van de mens uit de hof van Eden, begint het verhaal van de voortgaande strijd. De Bijbel vertelt

vanaf Genesis 4 dat de mensen de wereld introkken en dat de aarde zich vulde met mensen. Dan blijkt dat van al die mensen er uiteindelijk maar heel weinig God willen dienen. Dat is de reden dat God de aarde straft met de

zondvloed, waarna Hij als het ware van voren af aan begint met Noach en zijn familie (Gen. 6-9). Maar al snel zien we weer hetzelfde gebeuren: de mensen keren zich af van God en proberen zichzelf te redden, los van God. De toren van Babel staat symbool voor dat machtsstreven. Opnieuw grijpt God in: Hij verbreekt de eenheid onder de mensen, door hun spraak te verwarren (Gen. 11).

Daarna richt God Zich voorlopig niet meer op de hele mensheid bij het voorbereiden van de verlossing van de wereld. Hij besluit één man uit te kiezen en de lijn naar de verlossing voorlopig te versmallen tot het volk dat van hem zal afstammen.

Zo kiest de Heer Abraham uit. Hij haalt hem weg uit Ur in Babylonië en brengt hem naar het land Kanaän. Hij belooft Abraham dat dit land aan hem en aan zijn nageslacht zal toebehoren. Maar vanaf het begin maakt de Heer ook duidelijk dat Hij met het apart zetten van Abraham wel degelijk de verlossing van de hele mensheid op het oog heeft (Gen. 12:1-3).

Vanaf Abraham gaat de Heer dus voorlopig verder met één volk, het volk Israël. Uit dat volk zal de beloofde verlosser geboren worden. Als deze verlosser gekomen is en op Golgota de kop van de slang heeft verbrijzeld, dan blijkt dat het God inderdaad nog steeds gaat om de hele mensheid. Tijdens het pinksterfeest wordt de spraakverwarring van Babel in het wonder van de talen tijdelijk opgeheven. Daarmee maakt God duidelijk dat Hij vanaf dat moment zijn volk weer bijeenbrengt uit alle volken op aarde. En net als in het begin van de geschiedenis zal deze fase uitlopen op een oordeel over de wereld. Ditmaal niet door water, maar door vuur. Dan zal, zoals Petrus al aangaf op de pinksterdag, iedereen die de naam van de Heer heeft aangeroepen, behouden worden.

Er is dus wel degelijk sprake van één lijn van het begin tot het einde en van één volk, het nageslacht van de vrouw. Tegelijk neemt het volk Israël een speciale positie in, want eeuwenlang werd de lijn van het nageslacht van de vrouw versmald tot dat ene volk.

Nog enkele verschillen OT-NT

1) mbt de ethiek

In het Oude Verbond gaf God zijn volk gedetailleerde wetten. Zo wilde Hij zijn volk tot een heilig volk maken. In het Nieuwe Testament krijgen gelovigen meer eigen verantwoordelijkheid: God schrijft niet meer precies voor wat wel en niet mag. Er komt een groter accent te liggen op de centrale 'wet van de liefde' (Romeinen 13:8 ev).

Dat betekent overigens niet dat het Nieuwe Testament minder vraagt. Dat blijkt uit de volgende zaken:

a. de concentratie op de liefde als totale toewijding aan God en de naaste

b. het hele leven wordt opgeëist.

- niet meer één heilige tempel, maar iederen een heilige tempel
- niet meer één stam als priester, maar iedereen als priester
- niet meer 10% voor de Heer, maar je hele bezit om Hem te dienen
- niet meer 1 dag heilig, maar alle dagen heilig

2) mbt de kennis van God en het eeuwige leven

-in het NT nog niet het volle zicht op de drieëenheid, al zijn er wel teksten die in die richting wijzen, in NT een vollediger openbaring op dit punt

- in OT nog niet veel kennis van leven na dit leven en opstanding uit de dood, afgezien van enkele centrale teksten (Jesaja 25 en 27, Daniel 12, enkele psalmen). In NT alle nadruk op eeuwig leven

Lesopzet

a. leerdoelen

Hoofd

- ze weten dat er een duidelijk verschil is tussen het Oude- en Nieuwe Testament, terwijl het toch om één Bijbel gaat
- ze weten dat in het Oude Testament Gods volk tegelijk een natie was, terwijl in het Nieuwe Testament het duidelijker om een geestelijk volk gaat.
- ze weten dat in het Nieuwe testament de diepere geestelijke betekenis van veel zaken uit het Oude testament duidelijk wordt.
- ze weten dat in het Oude testament veel gedetailleerde voorschriften kent, maar dat in Nieuwe Testament meer aan de eigen verantwoordelijkheid overgelaten wordt

Hart

- de jongeren gaan verlangen om radicaal voor God te leven

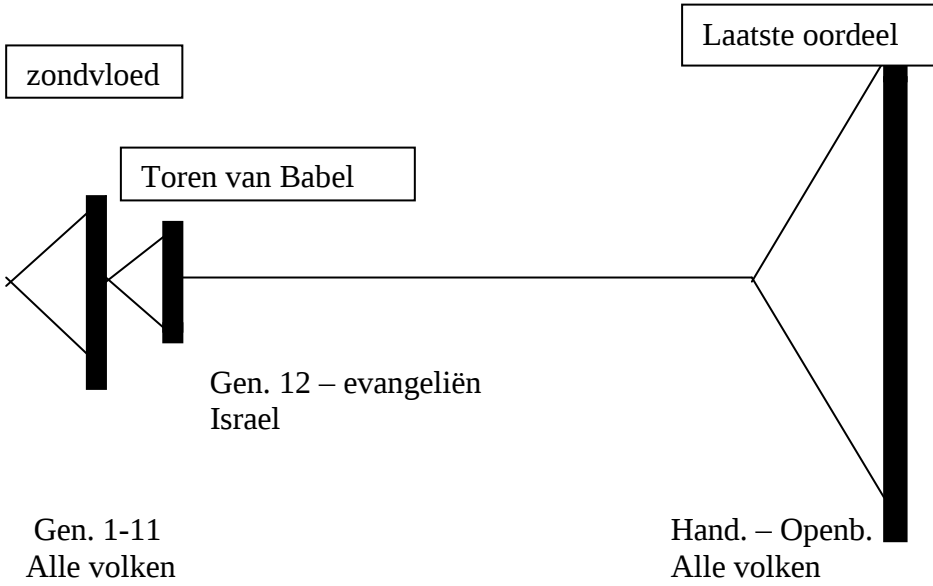
Handen

- de jongeren kunnen aan de hand van een aantal voorbeelden het verschil tussen het Oude en het Nieuwe Testament illustreren.

b. lesopzet

Tijd	Theorie /werkvorm	Wie
19.00	Mentorkwartiertje	
19.15	Terugkoppeling; huiswerk checken, intro Vraag even of ze nog weten wat er tot nu toe aan de orde geweest is: We begonnen met een introductieles. We hebben gekeken naar de leeservaringen van de jongeren en we hebben leesregels besproken voor het Bijbellesen. We hebben het gehad over de tijdgebondenheid van teksten en we hebben een aantal lijnen door de bijbel getrokken. Ook hebben we het gehad over de evangeliën en hun betrouwbaarheid. Vorige keer hebben we gekeken naar het ontstaan van de bijbel. Vandaag gaan we het hebben over de verhouding tussen het Oude en het Nieuwe testament. Aan het eind van de avond vorige keer hebben we het gehad over wat de betrouwbaarheid van Gods woord persoonlijk voor ons betekent. Thuis mochten de jongeren daar over nadenken. Vraag hen hoe ze daar tegenaan kijken, wat zijn dingen die er bij hen opkwamen terwijl ze hierover nadachten?	
19.20	Discussie: de doodstraf De discussie van deze avond gaat over de stelling: <i>Aan de hand van teksten uit het oude testament is de doodstraf te verdedigen.</i> Thuis hebben de jongeren teksten gelezen uit het OT die voor deze stelling lijken te pleiten. Verdeel de groep in tweeën, laat ze in die twee	

	groepen ongeveer 2 minuten samen overleggen hoe je in deze tijd tegen die teksten aan moet kijken. Geef na die twee minuten aan welke groep de stelling moet verdedigen en welke groep de stelling moet aanvechten. Elke groep kiest één groepslid die de discussie gaat beginnen, laat deze 2 jongeren 2 à 3 minuten de discussie starten. Daarna mogen de anderen in de groepen mee gaan doen. Besprek kort hoe het ging. Waar liepen ze tegenaan? Zijn er vragen overgebleven naar aanleiding van deze discussie over hoe je nu tegen het Oude Testament aan moet kijken? Schrijf die dan op het bord, zodat dat deze les behandeld kan worden.	
19.30	Bijbelstudie We beginnen deze les met een tijdlijn over het volk van God door het Oude en Nieuwe Testament. In het begin van de bijbel lezen we dat God een wereld vol mensen wil die Hem dienen. En aan het eind van de bijbel zien we dat dat ook gerealiseerd wordt. Vertel nu aan de hand van het onderstaande schema (van tevoren op een poster zetten) hoe God daar door de geschiedenis heen naar toe gewerkt heeft. zondvloed Toren van Babel Gen. 12 – evangeliën Israël Gen. 1-11 Alle volken Laatste oordeel Hand. – Openb. Alle volken Probeer voordat je het schema uitlegt eerst even wat de jongeren er zonder uitleg al van begrijpen. Zorg dat de volgende elementen duidelijk overkomen: - Gods doel was vanaf het begin: een schare die niemand kan tellen uit alle volken. - na de zondeval loopt de wereld vol mensen. De overgrote meerderheid blijkt nageslacht van de slang (Gen 3,15). Dat brengt God tot het oordeel van de zondvloed.	

	- Na de zondvloed begint God opnieuw, maar weer kiest de massa voor een leven zonder God: ze bouwen zichzelf een toren, en maken zichzelf een naam. - dan komt het moment dat God de eenheid van volken breekt, en besluit voorlopig met één volk verder te gaan: Abraham wordt uit Ur (de regio waar de toren van Babel stond) gehaald en naar Kanaän gebracht. Maar op het moment dat God Abraham kiest zegt Hij al: in u zullen alle volken gezegend worden (Gen 12:3) - Dan volgt de periode dat de lijn van het nageslacht van de vrouw loopt via het volk Israël. Alles is daarbij gericht op de komst van hét zaad van de vrouw, die de slang de kop zal vermorzelen. - Als die beloofde Verlosser gekomen is en zijn werk heeft gedaan is het heil weer voor alle volken (Mt 28,18-19). Zo werkt God toe naar die schare die niemand tellen kan uit elk volk, taal, ras en natie. Omcircel op de tijdlijn de momenten ‘toren van Babel’ en ‘Pinksteren’. Vraag de jongeren: wat valt op als je deze twee momenten vergelijkt? Leg daarna uit: Ze zijn in zekere zin elkaars spiegelbeeld: Babel, een wonder met talen om de eenheid van de volken te verbreken Pinksteren, een wonder met talen om te laten zien dat die verbrokenheid weer overwonnen wordt: het evangelie is nu weer voor alle volken. (Zie verder achtergrondmateriaal).	
19.35	De verschillen OT-NT Het Oude en het Nieuwe testament verschillen van elkaar. Hoe kijken de jongeren daar tegenaan? Vraag hen waar ze meestal uit lezen als ze zelf uit de bijbel lezen, het Oude of het Nieuwe testament? (Als ze nooit zelf uit de bijbel lezen, kan je vragen wat ze denken dat ze zouden doen). Waarschijnlijk lezen de meeste het liefst uit het Nieuwe testament, kunnen ze uitleggen waarom? Iedereen merkt dus eigenlijk wel dat er een verschil is tussen het OT en het NT. Maar hoe zit dat precies en wat moeten we daar mee? Daar gaan we nu samen naar kijken. Brainstorm samen met de jongeren over verschillen tussen het Oude en het Nieuwe testament, waar zitten die verschillen nu precies in? Schrijf dat op een groot vel, probeer de jongeren op weg te helpen als het niet goed lukt (er wordt anders aangekeken tegen: tienden, offers, eredienst, wetgeving). Aan de hand van drie voorbeelden willen we nu de verschillen uitwerken tussen het OT en het NT. Er zit een verschil tussen, maar toch hoort het wel bij elkaar. De jongeren hebben het volgende op hun werkblad staan (cursieve tekst, moet tijdens de les ingevuld worden), met de drie voorbeelden die we gaan bespreken. Teken dit schema ook in het groot op het bord of op een groot vel.	

		Oude Testament	Nieuwe Testament	
19.40	A	Van nationaal naar ‘uit alle volken’		
	Gods volk	- <i>natie, theocratie</i> - <i>burgerlijke wet</i>	- <i>geen burgerlijke wet meer</i>	
	B	De diepere geestelijke betekenis wordt steeds duidelijker		
	- tempel	- <i>tabernakel, later een tempel van steen</i>	- <i>Jezus is de tempel. Christenen zijn de tempel.</i>	
	- beloofde land	- <i>Beloofde land, Kanaän</i>	- <i>Hemels vaderland, bij God, de nieuwe aarde</i>	
	- doodstraf	- <i>Doodstraf betekende eigenlijk: er is geen plaats voor jou in Gods volk</i>	- <i>De tucht (uitsluiting uit gemeente) heeft in de kerk de doodstraf vervangen.</i>	
	C	Naar een groter eigen verantwoordelijkheid en meer radicaliteit		
	- geven	- <i>10% voor de Here</i>	- <i>geef vrijwillig, heel je bezit in dienst van God</i>	
	D huiswerk opdracht			
19.40	Van nationaal naar ‘uit alle volken’			
	Vertel: Het eerste voorbeeld gaat weer over het volk van God. Zoals we net op de tijdlijn hebben gezien, is het grootste gedeelte in het OT het volk van God alleen het volk Israël. Dat maakt dat het volk van God daar een speciale positie heeft ten opzichte van het NT en van ons. Het volk van Israël hoorde niet alleen bij elkaar omdat ze dezelfde God dienden, maar ze waren ook een natie. Als natie waren ze een theocratie.			

	Weet iemand van hen wat dat is? Ze hadden ook een burgerlijke wet, die samenviel met Gods wet. In het NT is dat anders. Vul nu samen het schema in bij A.	
19.45	De diepere geestelijke betekenis wordt steeds duidelijker Het volgende voorbeeld gaat over de betekenis. In het OT is de betekenis vaak letterlijk, terwijl in het NT de geestelijke betekenis steeds duidelijker wordt. In de achtergrondinfo zijn er een aantal voorbeelden gegeven, dit is waarschijnlijk teveel om in de les te behandelen, misschien kunnen de overgebleven onderwerpen als huiswerk opgegeven worden. Behandel nu 2 of 3 van de aangeven onderwerpen: - Tempel: Leg uit dat de tempel de plaats is waar God woont onder zijn volk. Wat was de tempel in het OT? (tabernakel, later in Jeruzalem) Bespreek dit en schrijf dit in het schema. Hoe zit dat in het NT? Verdeel de volgende teksten over tweetallen en vul samen de kant van het NT in. Joh. 2:19, 1 Kor. 3:16, 2 Kor. 6:16, Opb. 3:12, Opb. 21:22. - Beloofde land. Leg uit dat het beloofde land de plek is die God zijn volk beloofd heeft, waar ze in vrede mogen leven. Wat was het beloofde land in het OT? (Het land Kanaän)Schrijf dit in het schema. Hoe zit dat in het NT? Verdeel weer de volgende teksten en vul na bespreking het schema in: Rom.4:13 ; Fil.3:20; Hebr11:8-10; Hebr 11:13-16; Opb 21:1-3 - Doodstraf: Koppel terug naar de discussie die aan het begin van de les gevoerd is. Leg nu uit dat er mbt de doodstraf twee aspecten zijn: a. het terugdringen van het kwaad (dat element vind je ook in het NT terug; Rom 13:4; daarbij moet je wel bedenken dat je in die tijd nog geen gevangenenissen had) b.in het OT betekende de doodstraf in Israël ook: er is geen plaats voor jou in Gods volk. In het NT komt dat tot uiting in de tucht. (lees b.v. 1 Kor 5:9-13) Vul nu samen het schema in.	
19.55	Naar een groter eigen verantwoordelijkheid en meer radicaliteit Het laatste voorbeeld gaat over voorschriften in het OT. In het OT zie je veel gedetailleerde wetten, terwijl in het NT de wetten minder specifiek worden en mensen meer eigen verantwoordelijkheid krijgen. Zo werd in het OT precies voorgeschreven wat je wel en niet eten	

	mocht, hoeveel je moest geven, wat je wel en niet mocht op de sabbat, enz. Vraag de jongeren: betekent dat dat het in het OT moeilijker was God te dienen dan in het NT? Leg nu uit dat we in het NT: a. een groter eigen verantwoordelijkheid hebben b. meer gewezen worden op de diepste drijfveer voor het houden van alle geboden: de liefde (vgl b.v. Rom.13:8-10) c. duidelijker geroepen worden om radicaal ons totale leven aan God te wijden: er is niet één heilige plaats, maar ons hele leven is heilig; het gaat niet op één dag die aan de Here gewijd is, maar om alle dagen, enz. We gaan dit bekijken op één punt het voorbeeld van het geven. Verdeel de volgende teksten over de groep: leviticus 27:30-33 Maleachi 3: 8-10 Lukas 11:42 Lukas 14:33 2 Kor 8:4-5.8-9 2 Kor 9:7 bespreek dat en vul dan samen het schema in. Aan de hand van deze voorbeelden zie je dat er in het NT anders omgegaan wordt met veel dingen uit het OT, maar het hoort wel bij elkaar. Het NT borduurt voort op het OT, dus één bijbel, maar wel steeds radicaler.									
20.00	Presentatie: Wat is er deze week gedaan? Is alles af wat af moest zijn? Hoe is het verder met de planning? Wie moet wat doen? Probeer aan te sturen en met elkaar te brainstormen over wat er moet gebeuren. Maak afspraken voor wat er voor de volgende keer af moet zijn.									
20.10	Huiswerk: * Op het werkblad staat het volgende schema: <table><tr><th>OT</th><th>NT</th></tr><tr><td>Jeruzalem</td><td>het nieuwe en hemelse Jeruzalem, Galaten 4:25-26 , hebreeën 12:22 , Opb 3:12 , Opb. 21:2 , Opb. 21:10)</td></tr><tr><td>aardse vijanden (aanwijsbare mensen, volken)</td><td>geestelijke vijanden (Filippenzen 1:28, 2 Tess. 2:4, Titus 2:8 , Efeze 6:12 , Romeinen 8:7 , Jakobus 4:4 , 1 Korinte 15:26 , Hebreeën 10:13)</td></tr><tr><td>rijkdom , voorspoed, sterk in aards perspectief</td><td>geestelijke rijkdom, eeuwige leven (Lukas 12:21 , 1 Korinte 1:5 , 2</td></tr></table>	OT	NT	Jeruzalem	het nieuwe en hemelse Jeruzalem, Galaten 4:25-26 , hebreeën 12:22 , Opb 3:12 , Opb. 21:2 , Opb. 21:10)	aardse vijanden (aanwijsbare mensen, volken)	geestelijke vijanden (Filippenzen 1:28, 2 Tess. 2:4, Titus 2:8 , Efeze 6:12 , Romeinen 8:7 , Jakobus 4:4 , 1 Korinte 15:26 , Hebreeën 10:13)	rijkdom , voorspoed, sterk in aards perspectief	geestelijke rijkdom, eeuwige leven (Lukas 12:21 , 1 Korinte 1:5 , 2	
OT	NT									
Jeruzalem	het nieuwe en hemelse Jeruzalem, Galaten 4:25-26 , hebreeën 12:22 , Opb 3:12 , Opb. 21:2 , Opb. 21:10)									
aardse vijanden (aanwijsbare mensen, volken)	geestelijke vijanden (Filippenzen 1:28, 2 Tess. 2:4, Titus 2:8 , Efeze 6:12 , Romeinen 8:7 , Jakobus 4:4 , 1 Korinte 15:26 , Hebreeën 10:13)									
rijkdom , voorspoed, sterk in aards perspectief	geestelijke rijkdom, eeuwige leven (Lukas 12:21 , 1 Korinte 1:5 , 2									

		Korinte 6:10 , 2 Korinte 8:9 , Efeze 1:18 , jakobus 2:5, Opb. 3:18 , Filippenzen 4: 12 ev , Romeinen 8: 31 ev , Opb. 21)	
	rein en onrein, vooral ceremonieel (dieren, rituele wassing, zie bijv. Leviticus 11-15	schema van rein en onrein niet meer gekoppeld aan dieren, rituele wassingen, ziektes etc. maar meer geestelijk: zondig is onrein, Christus maakt rein. (Matteus 5:8 , handelingen 10 , Rom 14:20 ev , Fil 1:10 , Fil 4:8 , 1 Tim 5:22 , Titus 1;15 , Kolossenzen 2 , Efeze 5:26 1 Johannes 1:7 , 2 Kor 6:17 etc etc)	
	Geef iedereen één van de 4 onderwerpen mee. Laat ze thuis de teksten opzoeken en vervolgens het laatste vak uit het schema op het werkblad invullen. * Volgende week gaan we discussiëren over de vraag: komt Jezus nog deze generatie terug? Ter voorbereiding kunnen ze op internet opzoeken hoe bijvoorbeeld Bottenbley en Stoorvogel (voorgangers baptistenkerk) daarover denken. Sluiting		

c. benodigde materialen

- poster met tijdlijn
- poster met schema
- evt. materiaal voor de prestatie

d. suggesties

zingen: Ps 89:17-18; Gz 23; Gz 28; Gz 73; Gz 147; LB 1

bijbelgedeelten: Joh.5:39-47; Hnd 10: 1-16; Kol 2:16-19; de Hebreeënbrief

belijdenis: NGB art 25

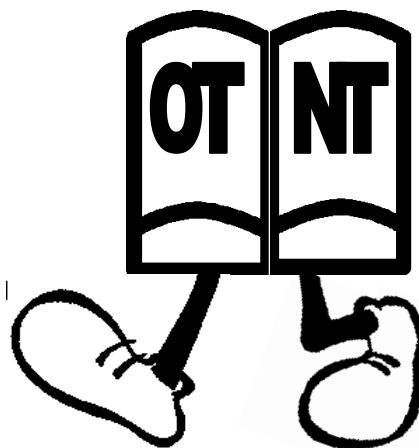
e. evaluatie

1	In hoeverre leerdoelen gehaald?				
		--	-	+	++
	1 - ze weten dat er een duidelijk verschil is tussen het Oude- en Nieuwe Testament, terwijl het toch om één Bijbel gaat				
	2 - ze weten dat in het Oude Testament Gods volk tegelijk een natie was, terwijl in het Nieuwe Testament het duidelijker om een geestelijk volk gaat.				
	3 - ze weten dat in het Nieuwe testament de diepere geestelijke betekenis van veel zaken uit het Oude testament duidelijk wordt.				
	4. - ze weten dat in het Oude testament veel gedetailleerde voorschriften kent, maar dat in Nieuwe Testament meer aan de eigen verantwoordelijkheid overgelaten wordt				
	5. - de jongeren gaan verlangen om radicaal voor God te leven				
	6. - de jongeren kunnen aan de hand van een aantal voorbeelden het verschil tussen het Oude en het Nieuwe Testament illustreren.				
2	Opmerkingen mentor/ catecheet				
3	Wat moet de volgende keer anders				

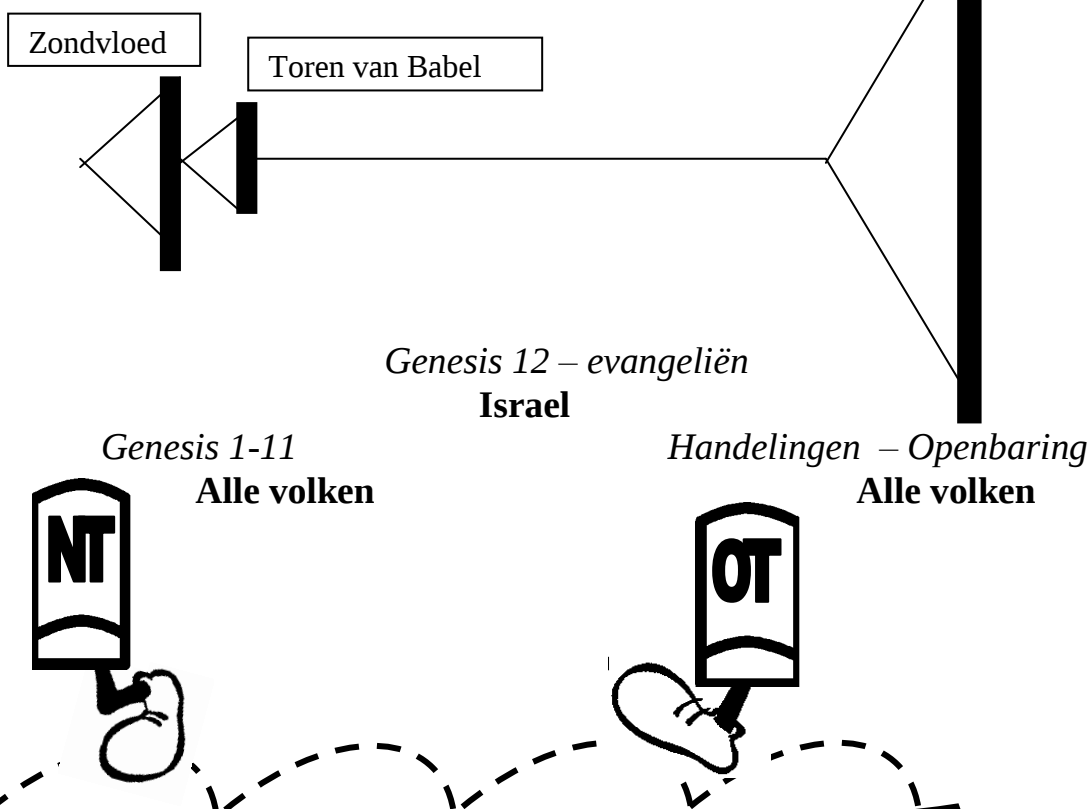

Twee testamenten, één bijbel

blok F - nivo 3 - avond 5

Bijbelstudie

De verschillen OT-NT

	Oude Testament	Nieuwe Testament
	<i>A Van nationaal naar 'uit alle volken'</i>	
Gods volk		

B <i>De diepere geestelijke betekenis wordt steeds duidelijker</i>		
Tempel		
Beloofde land		
Doodstraf		
C <i>Naar een groter eigen verantwoordelijkheid en meer radicaliteit</i>		
Geven		
D <i>Huiswerkopdracht</i>		

B. De diepere geestelijke betekenis wordt steeds duidelijker

Tempel: *Joh. 2:19, 1 Kor. 3:16, 2 Kor. 6:16, Opb. 3:12, Opb. 21:22.*
Beloofde land: *Rom.4:13, Fil.3:20, Hebr 11:8-10, Hebr 11:13-1, Opb 21:1-3*
Doodstraf: *Rom 13:4;1 Kor 5:9-13*

C. Naar een groter eigen verantwoordelijkheid en meer radicaliteit

Leviticus 27:30-33

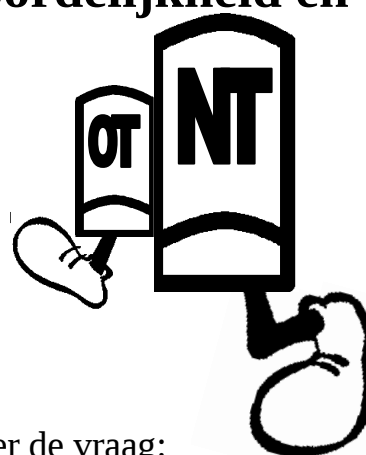
Maleachi 3: 8-10

Lukas 11:42

Lukas 14:33

2 Korinthe 8:4-5.8-9

2 Korinthe 9:7

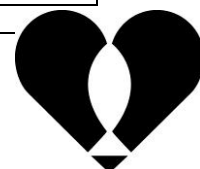

Volgende week gaan we discussiëren over de vraag: *komt Jezus nog deze generatie terug?* Zoek ter voorbereiding op internet op hoe bijvoorbeeld Bottenbley en Stoorvogel (voorgangers baptistenkerk) daarover denken.

Zoek de verschillen en vul in in vak D van de tabel op blz. 2:

Jeruzalem	Het nieuwe en hemelse Jeruzalem (Galaten 4:25-26, hebreeën 12:22 , Opb 3:12 , Opb. 21:2 , Opb. 21:10)
Aardse vijanden (aanwijsbare mensen, volken)	Geestelijke vijanden (Filippenzen 1:28, 2 Tess. 2:4, Titus 2:8 , Efeze 6:12 , Romeinen 8:7 , Jakobus 4:4 , 1 Korinte 15:26 , Hebreeën 10:13)
Rijkdom, voorspoed, sterk in aards perspectief	Geestelijke rijkdom, eeuwige leven (Lukas 12:21 , 1 Korinte 1:5 , 2 Korinte 6:10 , 2 Korinte 8:9 , Efeze 1:18 , jakobus 2:5, Opb. 3:18 , Filippenzen 4: 12 ev , Romeinen 8: 31 ev , Opb. 21)
Rein en onrein, vooral ceremonieel (dieren, rituele wassing, zie bijv. Leviticus 11-15	Schema van rein en onrein niet meer gekoppeld aan dieren, rituele wassingen, ziektes etc. maar meer geestelijk: zondig is onrein, Christus maakt rein. (Matteus 5:8 , handelingen 10 , Rom 14:20 ev , Fil 1:10 , Fil 4:8 , 1 Tim 5:22 , Titus 1:15 , Kolossenzen 2 , Efeze 5:26 1 Johannes 1:7 , 2 Kor 6:17 etc etc)

Avond 6 Het einde der tijden

Achtergrondinformatie

Inleiding

Bedoeling van deze les is om de jongeren om de jongeren de bijbelse eindtijdvisie te laten begrijpen en zich eigen te laten maken. Voor en gedeelte doen we dat in contrast met de soms in evangelische kring voorkomende eindtijdvisie dat het moment van Jezus (eerste) wederkomst op grond van bijbelse profetie ongeveer te voorspellen is.

Komt Jezus terug in deze generatie:

De discussie in deze les gaat over de uitspraken van Bottenbley en Stoorvogel (Vrij baptisten Drachten/Groningen) dat Jezus nog in deze generatie terugkomt. Achter deze opmerking gaat een heel andere visie op de indtijd en op het lezen van profetiën schuil. In het vervolg van de les wordt dan de eigen visie neergezet: Heel de periode tot de wederkomst is eindtijd; profetie is er niet om te berekenen wanneer Jezus terugkomt, maar om ons op te scherpen in deze tijd trouw en vol verwachting de Heer te blijven dienen.

Wat de visie van Bottenbley en Stoorvogel betreft, 2 citaten:

a. Fries Dagblad mei 2005

Bottenbley: ‘Deze generatie ontmoet Jezus’

Drachten - „Deze generatie maakt het mee dat Jezus terugkeert op aarde.” Dat zei voorganger Orlando Bottenbley van de Vrije Baptisten in Drachten zondagavond tijdens een themadienst over de wederkomst. De speciale dienst trok 2300 mensen. Verschillende belangstellenden moesten naar huis worden gestuurd: de grote zaal van de Bethelkerk zat bomvol.

....

In de brief betoogt Paulus dat de schepping reikhalzend uitziert naar ‘de openbaring van de kinderen van God’, waarmee de wederkomst wordt bedoeld. Bottenbley: „Wanneer zal dat gebeuren? Als Jezus een teken van de Vader krijgt om de hemel te verlaten en zijn kinderen mee te nemen naar het huis van de Vader. De vraag is dan natuurlijk: wie zijn de kinderen van God? Paulus is daar heel helder in: het zijn de mensen die door de Geest van God worden geleid.”

Bottenbley is ervan overtuigd dat bij de wederkomst van Jezus alle gelovigen meegenomen worden naar de hemel. „Stel dat Jezus op dit moment terugkomt op aarde. Dan is opeens een groot deel van de stoelen in deze zaal leeg. Allemaal mensen die meegenomen zijn naar de hemel. En de mensen die achterblijven kijken elkaar verbijsterd aan en zullen zeggen: ‘Wij horen er niet bij’.”

...

Tijdens de dienst zondagavond liet hij kort fragmenten zien van een uitzending van Nova waarin milieu-experts aan het woord werden gelaten. Deze stelden onder meer dat de zeespiegelstijging zo snel gaat, dat de Nederlandse dijken over dertig jaar niet meer hoog genoeg zijn.

Deze sombere voorspellingen van experts brengen de voorganger van de Vrije Baptisten bij de vraag wanneer de wederkomst zal plaatsvinden. Bottenbley is daarbij huiverig om een jaartal of datum te noemen. In de Bijbel staat dat niemand de tijd en de plaats weet, behalve God. Wel is volgens de voorganger duidelijk dat het moment daar is als „het goede nieuws over alle koninkrijken wordt verkondigd”. Jezus zegt dat zelf in Mattheüs 24.

Het moment waarop alle volken van God gehoord hebben is nabij, daar is Bottenbley van overtuigd. Uit contacten met de bijbelvertalers van Wycliffe heeft hij begrepen dat in het jaar 2025 de bijbel in alle 'grote' talen beschikbaar is (die door meer dan een miljoen mensen worden gesproken). Er zijn op de wereld 6913 talen. De bijbel moet nog vertaald worden in 2644 talen. Er lopen nu 1678 taalprojecten. De meeste talen waarin de bijbel nog vertaald moet worden, zijn talen van kleine volken. Per jaar verdwijnen er ook een aantal talen, omdat de taal 'uitsterft'.

Een ander teken is dat Trans World Radio de boodschap van de Bijbel „over tien tot vijftien jaar” zal kunnen uitzenden in de ruim driehonderd talen die door 97 procent van de bevolking worden gesproken. De verspreiding van het woord gaat sneller naarmate de techniek beter is. Vertalen is tegenwoordig dankzij de computer veel makkelijker dan dertig jaar geleden. Ook internet speelt een grote rol bij het verspreiden van het evangelie.

Het zijn, aldus Bottenbley, tekenen dat het moment dichterbij komt dat iedereen van het goede nieuws gehoord kan hebben en het moment daar is dat Jezus terugkeert op aarde.

„Deze generatie maakt de wederkomst mee”, aldus Bottenbley.

Hij riep de christenen op om mensen om hen heen te vertellen van God. „Als u dat niet doet, en de mensen een kans ontzegt om bij Jezus te horen, bent u eigenlijk een moordenaar.”

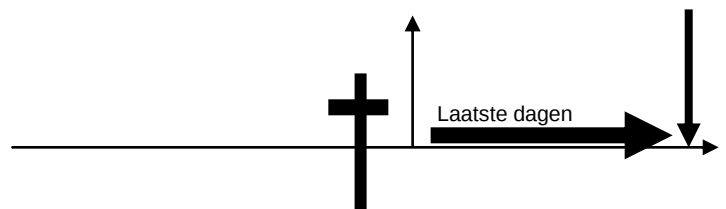
b. uit map cursusaanbod VBG

Wij geloven dat God ons een grote visie heeft gegeven voor de stad Groningen en ommelanden. In deze visie gaan wij uit van de spoedige wederkomst van de Here Jezus. Het is belangrijk om meer inzicht te krijgen in dit belangrijke aspect van onze visie. Een cursus m.b.t. Daniel draagt hier naar verwachting aan bij.

het einde der tijden

Op de pinksterdag citeert Petrus de profeet Joel om te verklaren wat er gebeurt. Met de komst van de Geest is duidelijk dat het einde der tijden (NBG vertaling: de laatste dagen) is aangebroken.

In het schema hiernaast wordt dat aangegeven: de hele periode tussen Jezus' eerste en zijn tweede komst kan getypeerd worden als de laatste dagen/het einde der tijden.

Deze manier van spreken moet je zien tegen de achtergrond van het OT: De profeten kondigden steeds de komst aan van de Messias. Dan zal Gods Geest uitgestort worden, dan komt de dag de Heren, aangekondigd door grote tekenen. Daar is het hele OT op gericht. Wat Petrus op de pinksterdag zegt is: dat einde is nu begonnen!

Spreken over het einde der tijden betekent: Al het beslissende is al gebeurd, we leven nu in de laatste periode; het gaat nu in één lijn naar het eind. Het betekent ook: dat einde komt nu snel. Denk aan Jezus woorden in Openbaring: “Zie ik kom spoedig!”. Christenen moeten met het besef leven dat hun Heer elk moment terug kan komen.

Wat is er karakteristiek voor dat einde der tijden? Petrus noemt (Hand. 2) een aantal dingen:

- a. God zal zijn Geest uitstorten op alle gelovigen (vrs 17-18)
- b. Er zullen oordelen over deze wereld gaan (vrs 19-20) bloed, vuur en rook.
- c. Het is de periode dat mensen de 'naam van de Heer' kunnen leren kennen. En dat zal hen straks redden (vrs 21)
- d. Het loopt uit op de grote dag van de Heer (vrs 20)

Maar is dat spreken over ‘spoedig terugkomen’ niet wat vreemd nu het al 2000 jaar duurt? Toch is daar in de bijbel zelf al aandacht voor. Ook Jezus liet al blijken dat zijn wederkomst wel eens langer op zich kon laten wachten dan de mensen zouden denken. Denk b.v. aan de gelijkenis van de 5 wijze en de 5 dwaze meisjes (Mt 25:1-13). En Petrus schenkt in zijn tweede brief al uitgebreid aandacht aan de spot: waar blijft Hij nu, Hij zou toch spoedig komen?!

Petrus geeft dan in 2 Petrus 3 twee argumenten:

- a. Vrs 8: Gods tijdsrekening is de onze niet
- b. Vrs 9: God heeft geduld: er zal er straks niet één ontbreken

Verdere schriftgegevens in dit verband:

- spreken over het eind der tijden: Handelingen 2:17, Jakobus 5:3 en 2 Timoteus 3:1.
- over het leven met de verwachting van de wederkomst: Romeinen 13:11 ev , 1 Tessalonicenzen 5:1-10 , 1 Petrus 4:7
- als een dief in de nacht: Matteus 24:43 (Jezus)t. Geciteerd in 1 Tess.5:2 en 2 Petrus 3:10. Er valt dus niks te berekenen, dit hoorde bij het apostolische onderwijs.
- Jezus over de eindtijd: Matteüs 24 ;Ook bij Jezus lijkt spraken van ‘profetisch perspectief’, Hij ziet de wederkomst en het oordeel en de verwoesting van Jeruzalem (70 na Chr.) in één peprspectief.

Verlangen naar het eeuwige leven

Het eeuwige leven van straks heeft iets van een kunstwerk dat nog niet onthuld is. Toch kun je uit de verholde vormen al iets opmaken van hoe het straks zal zijn.

Er komt een nieuwe hemel en een nieuwe aarde:

- *die zal echt anders zijn:*

Door vuur gelouterd (2 Petr.3), geen zonden en gevolgen van zonde meer. Eindelijk troost, eindelijk herstel (Openb21:4); bladeren tot genezing , en niets vervloeks meer (Openb 22:3-4) Dat geldt ook voor jezelf: geen tekort en handicap meer. Je zult een verheerlijkt lichaam hebben.

- *maar het is nog wel dezelfde schepping:*

Maar ‘nieuw’ betekent wel: ‘hernieuwd’: Het is dezelfde schepping, die wordt gered (Rom.8:18ev). We worden geen zingende zieltjes die rond Gods troon zweven, maar levensechte mensen, die in Gods schepping bezig zijn. Straks kun je genieten van de natuur en zal er een volmaakte cultuur zijn waarin we onze gaven pas echt ontdekken en in kunnen zetten, en waarvan we onbekommerd zullen genieten.

Dat geldt ook voor jezelf: je krijgt dit lichaam terug; je zult daar pas echt ontdekken wie je bent en wat God met jou bedoeld heeft.

Dan nog even over de altijd terugkerende vraag: *zullen we elkaar herkennen?*

Ons kennen van God en elkaar nu beperkt (1 Cor 13,12) Straks zullen we God kennen van aangezicht tot aangezicht, en we zullen ieder ander echt kennen en liefhebben. Dat overstijgt het herkennen (maar neemt het niet weg)

Wie dit gelooft leeft gericht op die toekomst. Dat bepaalt dan je leven:

- a) de verhouding tot God: gericht op dat kennen van de Here, Hem zien. Straks, doe je alles tot lof van God > sta je nu met alle zwakheid en falen in die richting, bepaalt dat je keuzes?
- b) de verhouding met je naaste: Je bent op weg naar een rijk van gerechtigheid, vrede, vreugde. (Rom14:17) Dan worden dat ook de ijkpunten voor deze wereld.

c.) rust en verlangen; Maar als je zo je leven op het spoor heb laten zetten ook rust: wij zullen de aarde niet nieuw maken, maar Hij. Daar ga je dan toch intens naar verlangen!

Lesopzet

a. leerdoelen

hoofd

- Ze kunnen het nieuw testamentische spreken over 'het einde der tijden' uitleggen.
- Ze beseffen dat de bijbel ons duidelijk maakt dat we niet weten wanneer de Heer terugkomt, maar dat we er wel steeds klaar voor moeten zijn.
- Ze kunnen uitleggen waarom het spreken over een spoedige wederkomst niet strijd niet in strijd is met het feit dat het nu al 2000 jaar duurt.
- Ze kunnen concreet aangeven wat het voor het christelijk leven betekent dat we in het einde der tijden leven.
- Ze weten dat de nieuwe aarde, deze aarde is maar dan volmaakt, en dat het leven daar pas echt goed zal zijn.

Hart

- Ze willen in dit einde der tijden bewust voor God leven
- Ze verlangen naar de wederkomst en de nieuwe aarde

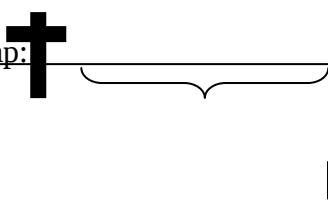
b. lesopzet

Tijd	Theorie /werkvorm	Wie
19.00	Mentorkwartiertje:	
19.15	Terugblik en huiswerk checken We begonnen met een introductieles. We hebben gekeken naar de leeservaringen van de jongeren en we hebben leesregels besproken voor het Bijbelles. We hebben het gehad over de tijdgebondenheid van teksten en we hebben een aantal lijnen door de bijbel getrokken. Ook hebben we het gehad over de evangeliën en hun betrouwbaarheid. We hebben gekeken naar het ontstaan van de bijbel, en vorige keer hebben we het gehad over de verhouding tussen het Oude en het Nieuwe Testament. Samen hebben we een schema ingevuld tussen de verschillen in het Oude en Nieuwe Testament, thuis moesten ze dat afmaken. Bespreek dat samen, hoe ging dat, wat hebben ze opgeschreven? Laat ze de vensterkaartjes van het Oude Testament in groepjes van 3 zo snel mogelijk op volgorde leggen.	
19.20	Discussie: Komt Jezus nog deze generatie terug? De jongeren hebben afgelopen week gezocht naar uitspreken van	

	Bottenbley en Stoorvogel (voorgangers Vrije Baptisten Drachten en Groningen) over de wederkomst. Bespreek kort wat ze gevonden hebben, maar verval nog niet teveel in discussie. (Zowel Bottebley als Stoorvogel hebben publiek uitgesproken dat zij ervan overtuigd zijn dat Jezus nog in deze generatie terugkomt. Wie googled op b.v. Bottenbley en wederkomst vindt daar de nodige informatie over) De vraag die we vandaag gaan bediscussiëren is: komt Jezus nog deze generatie terug? De jongeren moeten kiezen, ja of nee (laat ze ook bij elkaar gaan zitten of staan). Dan moeten ze op een geeltje een argument schrijven waarom ze ja of nee gekozen hebben. Alle argumenten van groep 'ja' worden aan groep 'nee' gegeven en andersom. Per groep krijgen ze kort de tijd om de argumenten te lezen en te bedenken wat ze daarover willen zeggen. Dan begint de discussie, de ene groep leest één argument voor die ze hebben gekregen een waar ze op willen reageren. De andere groep mag eerst uitleg geven over het argument, want iemand uit die groep heeft dat opgeschreven en dan mag de andere groep reageren. Zo kunnen om de beurt de argumenten behandeld worden. (Wanneer iedereen 'ja' of juist 'nee' kiest, kies dan als leiders voor het tegenovergestelde, ook al ben je het daar niet mee eens, zodat er wel gediscussieerd kan worden.)	
19.30	Wat is het einde der tijden Na deze discussie zijn er misschien wel vragen over hoe het nu zit met de laatste dagen, wanneer is dat nu precies, leven we daar al in of moet dat nog komen? Daarom een Bijbelstudie over Handelingen 2:14-21 Op het werkblad staat Handelingen 2:17-21 afgedrukt, met daaronder de volgende vragen: 1) Petrus citeert de profeet Joël die over 'het einde der tijden' heeft geprofeteerd. Welk antwoord moet je op basis van dit Bijbelgedeelte geven op de vraag: 'Wanneer is het einde der tijden?' 2) Wat zal volgens Petrus/Joël allemaal karakteristiek zijn voor die laatste dag? 3) Johannes zegt in 1 Johannes 2:18 "Kinderen het laatste uur is aangebroken". Wat zegt dit over de discussie of Jezus nog in deze generatie terugkomt? Lees eerst samen het gedeelte. Laat ze dan in groepjes van drie de vragen bespreken. Inventariseer daarna de antwoorden. En geef nog aanvullende uitleg: Leg uit dat je deze uitdrukkingen moet zien tegen de achtergrond van het Oude Testament: de profeten kondigden aan dat aan het eind van de tijden de Messias komt, dan zal God zijn Geest uitstorten, dan komt de dag des Heren aangekondigd door tekenen, en dan komt het vrederijk.	

	Nu de Messias is gekomen zijn daarmee die laatste tijden aangebroken. Teken tenslotte dit schema op een flap: Het einde der tijden De hele periode tussen Jezus eerste en tweede komst wordt dus 'het einde der tijden' of 'de laatste dagen' genoemd.	
19.40	Maar het duurt al zo lang Petrus zegt op de pinksterdag: 'dit is het einde der tijden'; Johannes zegt: 'Kinderen het is de laatste ure'; Jezus zegt in Openbaring "Zie ik kom spoedig." Vraag de jongeren welke vraag dit bij hen oproept. (ongetwijfeld zal daar de vraag tussen zitten hoe het kan dat het dan al 2000 jaar duurt) Leg uit dat de bijbel ook al aanwijzingen geeft dat het wel eens lang kan gaan duren. Weten ze daar een voorbeeld van? (Een gelijkenis?) > de gelijkenis van de 5 wijze en de 5 dwaze meisjes (Mt25,1-13) Lees nu samen 2 Petrus 3:7-10 Laat ze in groepjes van 2 zoeken naar antwoorden die dit gedeelte geeft op de vraag: "Waarom duurt het zo lang?" Inventariseer de antwoorden (vrs 8: Gods tijdrekening is anders; vrs 9: God had geduld omdat hij b.v. ook ons wilde behouden)	
19.45	Wij leven in de laatste tijden (De volgende cursieve tekst staat ook op het werkblad) <i>We leven in de laatste dagen en we weten dat Jezus elk moment terug kan komen op aarde. Hij komt als een dief in de nacht. Wat er in de bijbel over het eind der tijden geschreven staat, staat er niet om ons te vertellen wanneer we die dag moeten verwachten, maar hoe we hem moeten verwachten.</i> Hoe moeten we leven in 'de laatste tijden'	

	<i>Zie b.v. 1 Tessalonisenzen 5:1-10 en Romeinen 13: 11-14</i> Hang een poster op met dezelfde tekst als het vak op het werkblad. Zet ze aan het werk in groepjes van 3. De ene helft van de groepjes neemt 1 Tess 5: 1-10, de andere helft Rom 13:11-14. Laat ze op basis van het gedeelte dat ze bekijken kort een aantal antwoorden formuleren op de vraag ‘Hoe moeten we leven in de laatste dagen?’ Laat ze die antwoorden op de poster schrijven. Bespreek het resultaat.	
19.55	Verlangen naar de wederkomst Het einde der tijden is de periode waarin de gelovigen gespannen uitzien naar de terugkomst van hun Heer. De wederkomst, verlangen de jongeren daarnaar? Laat ze daar eens allemaal eerlijk op antwoorden. Wat maakt het dat ze daar wel of niet naar verlangen? Op het werkblad staan de volgende citaten: De nieuwe aarde betekent: - altijd zingen voor Gods troon - duizend bunder nieuwe klei en een nieuw Hoge land (Naar een gedicht van Hans Werkman) - patat met net zo veel mayonaise als je zelf wilt (een verstandelijk gehandicapte broeder) - eindelijk tijd om te genieten -..... Welke spreekt hun het meest aan? Welke juist niet? Wat zouden ze zelf op de stippeltes in willen vullen?	
20.00	Presentatie Wat is er deze week gedaan? Is alles af wat af moest zijn? Hoe is het verder met de planning? Hierna volgen nog maar twee lessen. Liggen we op schema. Wat gaan we presenteren op de gemeenteavond van 15 mei. Neem daarover contact op met de organisatie van die avond (contactpersoon: domie Klapwijk)	
20.15	Huiswerk opgeven - evt opdrachten ivm de presentatie - De volgende keer gaat de discussie over de volgende stelling: “De stichting van de staat Israël in 1948, en de terugkeer van de joden naar Palestina is vervulling van de bijbelse profetie.” Laat ze de komende	

	week hier informatie over zoeken, en tot een conclusie proberen te komen. (voorbeeld van een site: neverbesilent.org). Sluiting Bid in ieder geval samen om de wederkomst.	
	Bijbelleesrooster: Het gaat de volgende keer over de vraag of er één verbond is (wij zijn ook in het verbond met Abraham opgenomen) of dat er meerdere verbonden zijn (één met Israël, en één met de kerk). -Johannes 10:11-16 De schapen die niet van de ‘stal Israel’ zijn zullen ook geroepen worden. En het zal worden: één herder, één kudde. Joden en heidenen samen één volk van God. -Handelingen 1:6-9 Jeruzalem, Judea, Samaria en de einden van de aarde. Er is geen onderscheid meer tussen Israel en de volken. -Handelingen 11:1-18 De heilige Geest verbindt gelovigen uit de joden en uit de heidenen en maakt er één volk van. -Handelingen 13:44-49 De apostelen hadden voor joden en heidenen precies dezelfde boodschap: alleen door Christus is er redding. -1 Petrus 2:9-10 Teksten die in het OT alleen over Israel gingen worden in dit bijbelgedeelte geciteerd en toegepast op gelovigen uit de heidenen. Wij delen in het verbond dat God ooit sloot met Abraham en Israel! -Romeinen 4:16-25 Door geloof in Jezus Christus deel je in Gods verbond met Abraham, uit welk volk je ook afkomstig bent. -Romeinen 15:7-13 Als je samen één verbondsvolk vormt moet je elkaar onvoorwaardelijk accepteren.	

c. benodigde materialen

- poster, stiften, gele briefjes, pennen
- vensterkaartjes

d. suggesties

zingen: Ps 68: 1 en 2; Ps 97:1,2 en 5; Ps 98:1 en 4; Gz 28; Gz 43; Gz 73; Gz 75; Gz 111
bijbelgedeelten Mat 25: 1-13; Luk.19:11-28; Hand.2: 17-22; 2 Petr 3: 1-10; 1 Tess 5: 1-10
belijdenis: NGB art 37 ; HC znd 22

e. evaluatie

1	In hoeverre leerdoelen gehaald?				
		--	-	+	++
	1 - Ze kunnen het nieuw testamentische spreken over 'het einde der tijden' uitleggen.				
	2 - Ze beseffen dat de bijbel ons duidelijk maakt dat we niet weten wanneer de Heer terugkomt, maar dat we er wel steeds klaar voor moeten zijn				
	3 - Ze kunnen uitleggen waarom het spreken over een spoedige wederkomst niet strijd niet in strijd is met het feit dat het nu al 2000 jaar duurt.				
	4 - Ze kunnen concreet aangeven wat het voor het christelijk leven betekent dat we in het einde der tijden leven.				
	5 - Ze weten dat de nieuwe aarde, deze aarde is maar dan volmaakt, en dat het leven daar pas echt goed zal zijn.				
	6 - Ze willen in dit einde der tijden bewust voor God leven				
	7. - Ze verlangen naar de wederkomst en de nieuwe aarde				
2	Opmerkingen mentor/ catecheet				
3	Wat moet de volgende keer anders				

Het einde der tijden

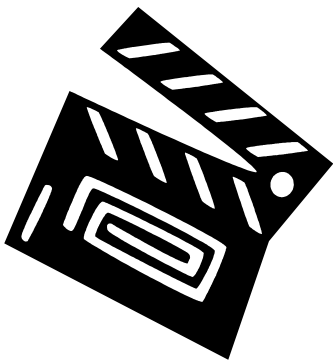
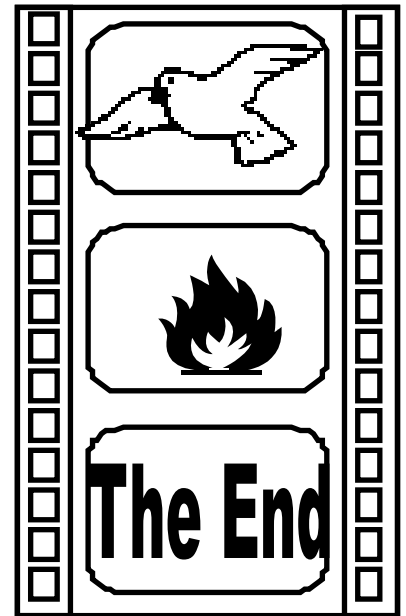
blok F - nivo 3 - avond 6

Wat is het einde der tijden

Handelingen 2:17-21

17 “Aan het einde der tijden, zegt God, zal ik over alle mensen mijn geest uitgieten. Dan zullen jullie zonen en dochters profeteren, jongeren zullen visioenen zien en oude mensen droomgezichten. 18 Ja, over al mijn dienaren en dienaressen zal ik in die tijd mijn geest uitgieten, zodat ze zullen profeteren. 19 Ik zal wonderen doen verschijnen aan de hemel boven en tekenen geven op de aarde beneden, bloed en vuur en rook. 20 De zon zal veranderd worden in duisternis en de maan in bloed voordat de grote, stralende dag van de Heer komt. 21 Dan zal ieder die de naam van de Heer aanroept worden gered.”

1. Petrus citeert de profeet Joël die over ‘het einde der tijden’ heeft geprofeteerd. Welk antwoord moet je op basis van dit Bijbelgedeelte geven op de vraag: ‘Wanneer is het einde der tijden?’
2. Wat zal volgens Petrus/Joël allemaal karakteristiek zijn voor die laatste dag?
3. Johannes zegt in 1 Johannes 2:18 “Kinderen het laatste uur is aangebroken”. Wat zegt dit over de discussie of

Jezus nog in deze generatie terugkomt?

Wij leven in de laatste tijden

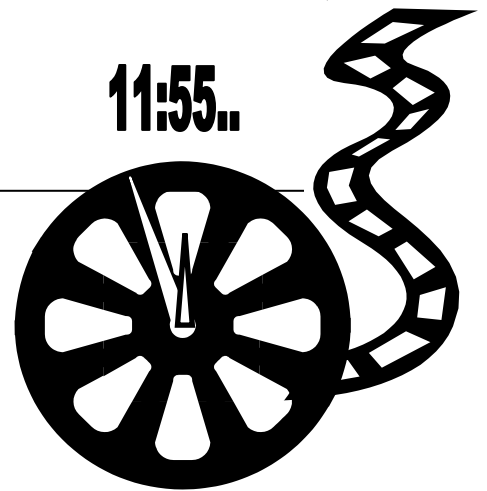
We leven in de laatste dagen en we weten dat Jezus elk moment terug kan komen op aarde. Hij komt als een dief in de nacht. Wat er in de bijbel over het eind der tijden geschreven staat, staat er niet om ons te vertellen wanneer we die dag moeten verwachten, maar hoe we hem moeten verwachten.

Hoe moeten we leven in ‘de laatste tijden’

-
-
-
-
-
-

11:55..

1 Tessalonisenzen 5:1-10 / Romeinen 13: 11-14

Verlangen naar de wederkomst

De nieuwe aarde betekent:

“Altijd zingen voor Gods troon”

“Duizend bunder nieuwe klei en een nieuw Hoge land” (naar een gedicht van Hans Werkman)

“Patat met net zo veel mayonaise als je zelf wilt” (een verstandelijk gehandicapte broeder)

“Eindelijk tijd om te genieten”

“ .....

Wat spreekt je het meeste aan?

Wat zou jij op de stippellijn invullen?

To be
continued... ?

De volgende keer gaat de discussie over de volgende stelling: *“De stichting van de staat Israël in 1948, en de terugkeer van de joden naar Palestina is vervulling van de bijbelse profetie.”* Zoek hier de komende week informatie over en probeer tot een conclusie proberen te komen. (voorbeeld van een site: neverbesilent.org).

Bijbelleesrooster -----

Het gaat de volgende keer over de vraag of er één verbond is (wij zijn ook in het verbond met Abraham opgenomen) of dat er meerdere verbonden zijn (één met Israël, en één met de kerk).

Johannes 10:11-16

De schapen die niet van de ‘stal Israel’ zijn zullen ook geroepen worden. En het zal worden: één herder, één kudde. Joden en heidenen samen één volk van God.

Handelingen 1:6-9

Jeruzalem, Judea, Samaria en de einden van de aarde. Er is geen onderscheid meer tussen Israel en de volken.

Handelingen 11:1-18

De heilige Geest verbindt gelovigen uit de joden en uit de heidenen en maakt er één volk van.

Handelingen 13:44-49

De apostelen hadden voor joden en heidenen precies dezelfde boodschap: alleen door Christus is er redding.

1 Petrus 2:9-10

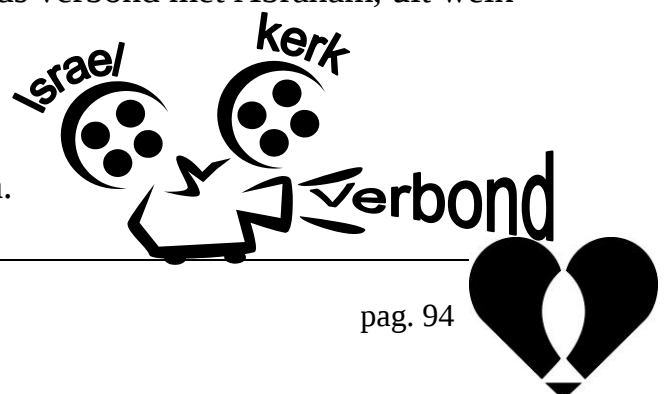
Teksten die in het OT alleen over Israel gingen worden in dit bijbelgedeelte geciteerd en toegepast op gelovigen uit de heidenen. Wij delen in het verbond dat God ooit sloot met Abraham en Israel!

Romeinen 4:16-25

Door geloof in Jezus Christus deel je in Gods verbond met Abraham, uit welk volk je ook afkomstig bent.

Romeinen 15:7-13

Als je samen één verbondsvolk vormt moet je elkaar onvoorwaardelijk accepteren.

Avond 7 één eeuwig verbond

Achtergrondinformatie

Inleiding

De bedoeling van deze les is om de jongeren te laten beseffen dat de tot nu toe gevolgde uitleg van één verbond dat doorloopt na Jezus komst en waarin wij ook opgenomen zijn niet de enige manier van Bijbellesen is. In deze les gaan we deze manier van Bijbellesen vergelijken met de in evangelische kring wijd verbreide twee verbondenleer. Daarbij willen we laten zien dat de bijbel veel rijker tot ons spreekt als we de doorlopende verbondslijn tot z'n recht alten komen.

Discussie over de positie van Israël

Één van de onderwerpen waarop verschil in verbondsvisie duidelijk tot uiting komt is de positie van Israël. Kort gezegd komt het hierop neer:

Is Israël Gods volk en dus ten diepste een geestelijke werkelijkheid, en zijn de christen uit de heidenen in dat volk opgenomen (elke gelovige kind van Abraham), en loopt de lijn dus door naar de compleetheid van dat volk (uit elke stam en volk en natie) straks in het beloofde land van de nieuwe aarde.

Of is Israël het natuurlijke Israël waar God een eeuwig verbond mee sloot, en moeten alle beloften over de terugkeer van het totale volk straks in Palestina nog vervuld worden. En heeft God naast dit verbond een ander, geestelijk verbond gesloten met de kerk.

Deze laatste visie wordt in evangelische kring breed gedragen.

Op de site: neverbesilent.org, van Israel news, is bijvoorbeeld de volgende tekst te vinden:

Ook in deze tijd worden er veel profetieën vervuld. De machtige daden van God worden zichtbaar aan de hand van het profetische woord uit de Bijbel. Want tussen de 2500 en 3000 jaar geleden heeft God al voorzien wat we nu zien gebeuren. Ook nu is er een sleutel die de deur opent naar het begrijpen van de profetieën die op deze tijd slaan. Die sleutel is:

We leven nu in 'De tijd van het herstel van Israël'.

- *Ruim een eeuw geleden was het land Israël (toen Palestina) een puinhoop, vol ruïnes en begroeid met dorens en distels. De profeet zei 2700 jaar geleden: 'Voor een doornstruik zal een cypres opschieten, voor een distel zal een mirt opschieten' (Jesaja 55:15). Zo is het ook gebeurd. De dorens zijn verdwenen en in plaats daarvan zijn er in Israël miljoenen bomen geplant.*
- *Ruim een eeuw geleden begonnen Joden uit alle delen van de wereld terug te gaan naar het Beloofde Land. Dezelfde profeet zei: 'Maar jullie, Israël, Jakob....die Ik gegrepen heb van de einden van de aarde en geroepen uit haar uithoeken.....Ik ben uw God, ook ondersteun Ik u met mijn heilrijke rechterhand' (Jesaja 41:8-10)*

Zo zijn er nog tientallen profetieën over het herstel van land en volk Israël in deze tijd aan te halen. God is bezig met zijn eigen volk Israël. We noemen alleen wat jaartallen.

Jaartallen

De vervulling van het profetische woord uit de Bijbel in deze tijd is zo concreet dat je er jaartallen bij kunt zetten:

- **1948.** *De staat Israël opgericht. Profetie: ‘Daarna zal Ik terugkeren en de vervallen hut van David weer oprichten....’ (Handelingen 15:16). Koning David was het die 3000 jaar geleden Israël op de politieke wereldkaart zette en er een machtig land van maakte. Dat is in de loop van de eeuwen helemaal vervallen. In 1948 is een begin gemaakt met het ‘weer oprichten van de vervallen hut van David’.*
- **1967.** *De Zesdaagse Oorlog. Toen heroverde Israël de oude stad Jeruzalem en de Westbank op Jordanië en Gaza op Egypte. Jezus zei: ‘Jeruzalem zal door de heidenen vertrappt worden totdat de tijden van de heidenen vervuld zullen zijn’ (Lucas 21:24). De ‘tijden van de heidenen’ zijn nu bijna voorbij. Een nieuwe tijd breekt aan! Verder over de Westbank, waarin een groot deel van ‘de bergen van Israël’ liggen. De profeet zegt: ‘Maar gij, bergen van Israël, zult uw takken voortbrengen en uw vruchten dragen voor mijn volk Israël...’ (Ezechiël 36:8). Vandaar dat het tot nu toe niet is gekomen van een Palestijnse staat op die ‘bergen van Israël’.*
- **1989/1990.** *De val van het Russische communistische wereldrijk. Voor die val konden de Russische Joden er niet uit. Toen sprak de HERE, de God van Israël, een machts- woord: ‘Ik zeg tot het Noorden: GEEF!’ (Jesaja 43:6). De Berlijnse Muur viel en de Russische Joden konden naar Israël. Nu al 1,2 miljoen en er komen er nog meer.*
- **1991.** *Met Operatie Salomo werden er 15.000 Ethiopische Joden bevrijd. In Jesaja 11 lezen we hoe Joden uit veel landen, o.a. Ethiopië en Syrië, door losgeld bevrijd zouden worden. In de krant konden we lezen hoe er \$ 35 miljoen aan losgeld is betaald en dat de ook Syrische Joden veel losgeld moesten betalen aan corrupte ambtenaren.*

Er is nog veel meer te melden, maar de ruimte ontbreekt.

Hoe moeten we vandaag tegen Israel aankijken? Een paar dingen zijn belangrijk:

- Sinds Christus is er geen onderscheid meer tussen joden en niet-joden, God verzamelt zijn kerk uit alle volken (zie bijv. Galaten 3:28 ‘Er zijn geen joden of grieken meer’) en sinds Christus bestaat het ‘ware Israel’ uit diegenen die in Christus geloven (zie bijv. Romeinen 9: ‘niet alle israelieten behoren werkelijk tot Israel’)
- Israel heeft recht op een eigen land in zoverre het eerlijk in bezit is genomen conform internationaal recht. Wat dat betreft zijn er veel vraagtekens te plaatsten bij het nederzettingenbeleid en de claim van een ongedeeld Jeruzalem als joodse hoofdstad.
- Oudtestamentische beloftes met betrekking tot het beloofde land moeten we vandaag niet heel letterlijk uitleggen. vanuit onze kennis van Christus moeten we deze beloftes geestelijk lezen en laten slaan op de nieuwe aarde.
- Conclusie: De beloften aan Israel uit het oude testament moeten we vandaag lezen in het licht van wat Christus gebracht heeft. Hij zit voor altijd op de troon van David, Hij heeft het levitische priesterschap vervuld, Hij is de nieuwe tempel, Hij brengt ons thuis in het beloofde land, een hemels Koninkrijk. Het NT geeft geen enkele aanwijzing dat we de beloften mbt het beloofde land nog steeds letterlijk moeten lezen en dat Israel ook vandaag recht heeft op de Gazastrook en Jeruzalem als ongedeelde hoofdstad.

Blijf niet te lang hangen in de discussie over dit onderwerp. De rest van de les gaat nog uitgebreid in op het achterliggende verschil van inzicht.

De twee visies vergeleken

Hier kort een vergelijking van beide visies (met enige wijzigingen overgenomen uit hfst 8 van *Gelukkig Gereformeerd*). Meer informatie is te vinden in dat boekje m.n. in de hoofdstukken 7-9.

Veel evangelische christenen verdelen de bijbelse verhaallijn in een aantal onderscheiden bedelingen of periodes. De meest fundamentele verdeling is die in de periode van Gods verbond met Israël en de periode van Gods nieuwe verbond met de kerk. Gods verbond met Abraham en zijn nageslacht is in deze visie een verbond met het volk Israël, met de Joden. Ook al hebben de meeste Joden de Messias verworpen, toch blijft Gods verbond met hen gelden. Daarnaast heeft God Zich na Pinksteren een kerk uit alle volken bij elkaar gebracht. Veel beloftes uit het Oude Testament voor Israël zijn nog niet vervuld, dus zullen er nog grote dingen met Israël gebeuren.

Deze verschillende verbondsvisies zijn niet alleen voor theologen. Het gaat hier over belangrijke zaken voor je geloofsleven. Het maakt namelijk heel veel uit of je de geestelijke dimensie van de bijbelse geschiedenissen en profetieën ziet, of dat je in een letterlijke uitleg blijft steken. Het maakt ook heel veel uit of je de lijn van het Oude Testament doortrekt naar jouw situatie vandaag, of dat je na Pinksteren een nieuwe lijn laat beginnen. Het gaat echt om twee verschillende manieren van bijbellezen en daarom komen de verschillen op allerlei punten naar voren. Soms wordt er daardoor ook heel veel langs elkaar heen gepraat in gesprekken tussen mensen met een gereformeerde en mensen met een evangelische achtergrond. Een gesprek over de kinderdoop of over de visie op Israël heeft weinig zin als er niet ook rustig doorgepraat kan worden over de manier waarop we de Bijbel lezen.

Een paar verschillen op een rijtje:

De oudtestamentische geschiedenissen

Als je weet dat je uiteindelijk in dezelfde strijd bent verwikkeld als de Israëlieten in de tijd van het Oude Testament, maar ook in hetzelfde verbond met God bent opgenomen, dan krijgen de verhalen uit die tijd een diepere en meer directe betekenis voor je. Als je denkt dat er twee verschillende verbonden zijn, dan is die band minder direct. De lessen die je dan trekt uit het Oude Testament gelden vooral naar analogie. Dan zeg je bijvoorbeeld bij Gods beloften aan Abraham dat God ons ook nu nog veel belooft. Maar dan erken je niet dat het nog steeds dezelfde beloften zijn, die nu nog veel rijker voor ons gelden.

Profetieën

De profetieën wijzen Gods volk telkens weer op hun plaats in de strijd tussen het nageslacht van de slang en dat van de vrouw, en waarschuwen dat hun keus daarin bepalend is voor hun toekomst. Als je ervan uitgaat dat die strijd nog altijd gaande is, dan kun je wat je vandaag in die profetieën leest zo op jezelf toepassen. Maar als je de profetieën letterlijk neemt, dan kom je allerlei profetieën tegen die je niet op jezelf toe kunt passen, dan wordt de vraag vooral: wanneer zal dit vervuld worden? Daarmee verschuift het accent van de profetie naar een vorm van toekomstduiding waar je voor je persoonlijk geloof vrij weinig aan hebt.

Als Ezechiël aankondigt dat Juda en Israël weer één volk zullen zijn, dat ze zullen wonen in het beloofde land, dat David voor altijd over hen zal regeren, en dat Gods heiligdom voor altijd in hun midden zal zijn (Ez. 37:15-28), wat doe je daar dan mee? Je kunt het letterlijk nemen en vervolgens constateren dat alle twaalf stammen van Israël eens weer samen zullen komen in Kanaän. Daarom ga je goed in de gaten houden wat er in het Midden Oosten

gebeurt. Maar wat heb je daar voor jezelf, voor je eigen geloof aan? Je kunt ook letten op de geestelijke dimensie ervan: God wil zijn hele volk vergaderen (toen uit de twaalf stammen; nu uit alle volken) en daar is Hij ook nu nog mee bezig. David(s grote Zoon) regeert deze wereld, Gods tempel wordt gebouwd en iedereen die in Hem gelooft zal dat straks ten volle ervaren.

Psalmen

De Psalmen waren het liedboek voor Gods volk in het Oude Testament. Kunnen wij als christenen van vandaag die psalmen ook nog zingen, of moeten we ons maar beperken tot een selectie ervan, met name de lofpsalmen?

Als je op één lijn staat met Gods volk in het Oude Testament, dan kun je alle psalmen nog altijd zingen. Je zingt dan over een volk van God en over ‘geslachten gaan, geslachten zullen komen’ en je weet: ja, zo is God nog steeds, Hij is de God van de gelovigen en van hun kinderen. Je zingt over de tempel en over Sion, en dan denk je aan het offer van Christus en aan de gemeente waar die verzoening gepreekt wordt. Je zingt over wraak op de vijanden van Gods volk, en je verlangt naar het moment dat God met zijn oordeel zal komen over alle onrecht en goddeloosheid.

Als echter met de christelijke kerk een nieuwe lijn begonnen is en als Jeruzalem en Israël niet naar de kerk verwijzen, maar naar een stad en een staat, ja dan zijn heel wat psalmen gedateerd en feitelijk achterhaald. Dan is er geen reden meer die nog te zingen.

Verbond en doop

‘Geef nou eens een paar teksten die echt duidelijk maken dat je kinderen moet dopen.’ Dat verzoek krijg ik nogal eens te horen. Dat valt inderdaad niet mee als je vindt dat God met de christelijke kerk aan een nieuw werk begonnen is, dat min of meer parallel loopt met zijn bemoeienis met Israël. Maar als je de lijn vanuit het Oude Testament eenvoudig doortrekt naar het Nieuwe en als Gods verbond met Abraham ook voor de gelovige vandaag geldt, dan ben je niet afhankelijk van een paar teksten om overtuigd te zijn van de bijbelse rechtvaardiging van de kinderdoop.

Bij Ezechiël 37:15-28

Deze profetie werd uitgesproken in de allerdonkerste tijd van de ballingschap. De boodschap: en toch gaat de Here door, er komt nieuw begin: dat volk zal opstaan uit de dood (37:1-14) totaal veranderen, en het zal nog veel beter wordendan voor de ballingschap: Israël en Juda zullen weer één zijn, de tempel zal weer in hun midden staan en David zal weer over hen heersen.

Staat heel veel van deze profetie ons nog te wachten in de geschiedenis van het joodse volk in Palestina? Nee, je moet de lijnen doortrekken naar ons vandaag en naar de definitieve vervulling in Christus. Daarbij spelen 6 thema’s:

1 eenheid hersteld

Het zal weer één volk worden. De gedeeldheid die een gevolg is van de zonde zal verdwijnen. Dat wordt waar in Jezus Christus: in Hem wordt Gods volk werkelijk één. Vgl Joh 15,16: Jezus heeft nog andere schapen, ook die moet Hij weiden, en het zal zijn één herder, één kudde. Dat zie je gebeuren na pinksteren: alle echte kinderen van Abraham horen bij elkaar: de muur tussen joden en heidenen neergehaald: de Geest schept eenheid. Uiteindelijk zal het vervuld worden in het ene volk op de nieuwe aarde. 144.000 uit de 12 stammen = de schare die niemand kan tellen uit alle volk en taal en natie. Bij het werken aan die eenheid worden wij ook vandaag al ingeschakeld.

2. wonen in het land

Het zal weer één volk zijn, en ze zullen weer in het land wonen (vrs 21v). Ook dat is met de terugkeer na de ballingschap maar zeer gedeeltelijk vervuld. Komt het dus nog een keer: heel Israël in Kanaan? Is dat in 1948 (stichting staat Israël) begonnen?

Nee, want ook hier moet de lijn weer doorgetrokken naar het NT: Paulus zegt in Rom.4,13: God had aan Abraham de aarde beloofd, en in Hebreeën staat van Abraham: hij verwachtte stad met fundamenten. Voor ons betekent dat de troost: het beloofde land komt ook voor ons, en daarom moeten we niet in Babel blijven steken maar op Sion gericht zijn.

3. David zal regeren

Beloofd wordt dat David weer koning zal zijn, en dan voor eeuwig. Zo schetst deze profetie de toekomst met beelden uit het verleden: David was de grote koning over Israël, een hoogtepunt ; maar zo zal het weer worden, ja nog beter en nu voor eeuwig.

Het NT trekt de lijn door naar Jezus: de grote Zoon van David. En Hij regeert nu al (Mt 28:16-20). Voor ons is dat de aansporing om alles van Hem te verwachten en voor Hem te leven. Deze profetie moet dus niet de aandacht richten op een regering van de Messias in de toekomst nog een keer in Jeruzalem in Palestina.

4. een geheiligd volk

Ze zullen een heilig volk zijn (vrs 23). Dat was in de woestijn al Gods ideaal (vgl Leviticus: wees heilig, want Ik ben heilig). Ook dat is pas ten volle werkelijkheid geworden in Jezus: zijn bloed reinigt ons van alle zonden. Zijn Geest wil ons heiligen. Petrus (1 Petr 2,9-10): jullie zijn een heilig volk. En het zal helemaal vervuld zijn straks op de nieuwe aarde. Ook dit betekent weer een aansporing voor ons vandaag om heilig te leven.

5. de tempel en verbond

God zal zijn verbond herstellen, en zal weer onder zijn volk wonen (Vers 26v). Het verbond zal nieuw zijn, en toch ook oud, want we lezen weer de altijd vaste verbondsformule: Ik zal u en uw kinderen tot een God zijn, en u mij tot een volk. Als teken daarvan zal God weer onder zijn volk wonen. Ook hier weer moet je de lijnen doortrekken via Jezus: God komt in Jezus en door zijn Geest onder ons wonen, en sluit in Hem een nieuw verbond. En straks zal God definitief onder ons wonen op de nieuwe aarde (Op.21:3). Ook deze belofte raakt dus rechtstreeks ons vandaag.

6. zijn eer

Waarom deed God dat zijn volk terughalen uit de ballingschap, de eenheid herstellen , leefruimte geven, een Koning beloven, verbond sluiten , tempel weer herstellen. Één ding mag duidelijk zijn: dat had het volk nergens aan verdiend, dat was pure goedheid. Maar wat was Gods doel? Iets daarvan zien we in vers 28: uiteindelijk gaat het om Gods eer. En ook dat is vandaag nog precies zo: Gods verlossing in Christus is pure genade. Soli Deo Gloria.

Lesopzet

a. leerdoelen

Hoofd

- de jongeren weten dat er twee visies zijn op het verbond: er is één verbond met verschillende fasen (de gereformeerde visie) of er zijn meerdere verbonden (de evangelische visie)
- de jongeren weten wat voor consequenties dit verschil in de praktijk heeft

Hart

- de jongeren voelen zich opgenomen in het ene eeuwige verbond, en ervaren daarom dat de hele bijbel ook gaat over hun relatie met God.

Handen

- de jongeren kunnen die manieren van bijbel lezen beide uitleggen aan de hand van een Bijbelgedeelte
- de jongeren herkennen bepaalde aspecten van de twee visies en kunnen die toeschrijven aan kerkstromingen

b. lesopzet

Tijd	Theorie /werkvorm	Wie
19.00	Mentorkwartiertje:	
19.15	terugblik en herhaling We begonnen met een introductieles. We hebben gekeken naar de leeservaringen van de jongeren en we hebben leesregels besproken voor het Bijbel lezen. We hebben het gehad over de tijdgebondenheid van teksten en we hebben een aantal lijnen door de bijbel getrokken. Ook hebben we het gehad over de evangeliën en hun betrouwbaarheid. We hebben gekeken naar het ontstaan van de bijbel, en we hebben het gehad over de verhouding tussen het Oude en het Nieuwe Testament. Vorige keer ging het over de laatste dagen. - Stel bij de terugblik vragen om te kijken wat er is blijven hangen. - Verdeel de 50 vensterkaartjes in 5 stapeltjes van 10, en laat 5 groepjes de 10 kaartjes die zij gekregen hebben op volgorde leggen. Geef kort aan waar het in deze les over zal gaan: We hebben steeds benadrukt dat er één verbond is met verschillende fasen. Maar vrijwel de hele evangelische wereld gelooft dat er meerdere verbonden zijn: het oude verbond met Israël dat nog steeds geldt voor de joden, en een nieuw ander verbond met de kerk. In deze les gaan we kijken welke consequenties die visie heeft.	

19.20	Discussie over de positie van Israël De stelling waarover we gaan discussiëren staat ook op het werkblad en is: “De stichting van de staat Israël in 1948, en de terugkeer van de joden naar Palestina is vervulling van de bijbelse profetie.” Inventariseer eerst de argumenten vóór deze stelling die ze gevonden hebben. Vul dat evt. aan vanuit de volgende tekst: (van de site neverbesilent.org) <i>Ook in deze tijd worden er veel profetieën vervuld. De machtige daden van God worden zichtbaar aan de hand van het profetische woord uit de Bijbel. Want tussen de 2500 en 3000 jaar geleden heeft God al voorzeggd wat we nu zien gebeuren.</i> <i>De vervulling van het profetische woord uit de Bijbel in deze tijd is zo concreet dat je er jaartallen bij kunt zetten:</i> ▪ 1948. <i>De staat Israël opgericht. Profetie: ‘Daarna zal Ik terugkeren en de vervallen hut van David weer oprichten....’ (Handelingen 15:16). Koning David was het die 3000 jaar geleden Israël op de politieke wereldkaart zette en er een machtig land van maakte. Dat is in de loop van de eeuwen helemaal vervallen. In 1948 is een begin gemaakt met het ‘weer oprichten van de vervallen hut van David’.</i> ▪ 1967. <i>De Zesdaagse Oorlog. Toen heroverde Israël de oude stad Jeruzalem en de Westbank op Jordanië en Gaza op Egypte. Jezus zei: ‘Jeruzalem zal door de heidenen vertrappt worden totdat de tijden van de heidenen vervuld zullen zijn’ (Lucas 21:24). De ‘tijden van de heidenen’ zijn nu bijna voorbij. Een nieuwe tijd breekt aan! Verder over de Westbank, waarin een groot deel van ‘de bergen van Israël’ liggen. De profeet zegt: ‘Maar gij, bergen van Israël, zult uw takken voortbrengen en uw vruchten dragen voor mijn volk Israël...’ (Ezechiël 36:8). Vandaar dat het tot nu toe niet is gekomen van een Palestijnse staat op die ‘bergen van Israël.</i> ▪ 1989/1990. <i>De val van het Russische communistische wereldrijk. Voor die val konden de Russische Joden er niet uit. Toen sprak de HERE, de God van Israël, een machtswoord: ‘Ik zeg tot het Noorden: GEEF!’ (Jesaja 43:6). De Berlijnse Muur viel en de Russische Joden konden naar Israël. Nu al 1,2 miljoen en er komen er nog meer.</i> ▪ 1991. <i>Met Operatie Salomo werden er 15.000 Ethiopische Joden bevrijd. In Jesaja 11 lezen we hoe Joden uit veel landen, o.a. Ethiopië en Syrië, door losgeld bevrijd zouden worden. In de krant konden we lezen hoe er \$ 35 miljoen aan losgeld is betaald en dat de ook Syrische Joden veel losgeld moesten betalen aan corrupte ambtenaren.</i>	

	Verdeel de groep in tweeën: jongeren die gaan verdedigen dat ze het eens zijn met de stelling, en jongeren die het er niet mee eens zijn. Laat beide groepen een paar minuten argumenten verzinnen voor hun standpunt en een woordvoerder aanwijzen. Leidt nu zelf de discussie. Zijn er onduidelijkheden die blijven liggen geef dan aan dat je daar aan het eind van de les nog op terugkomt.	
19.30	Twee manieren van Bijbellezen Zorg dat je de volgende twee schema's op een poster hebt staan.) Ze staan ook op het werkblad: Leg uit dat afbeelding 1. de lijn weergeeft, zoals wij die in de afgelopen lessen ook in de bijbel gezien hebben: Er is één verbond, met verschillende fasen. Als gelovigen in het NT zijn we in dat verbond opgenomen. Afbeelding 2. geeft een andere visie weer: er is een eeuwig verbond met Abraham gesloten dat geldt voor Abraham en zijn nageslacht (de joden). Daarnaast is er het nieuwe verbond dat Jezus met de kerk van het NT gesloten heeft. (Soms komt daar dan nog de theorie bij dat als Jezus de eerste keer terugkomt Hij de gelovigen van de aarde weg zal	

	halen. Daarna breekt dan het 1000 jarig rijk aan waarin Israël weer een grote rol zal spelen). - Herkennen ze deze verschillende visies? - zou het veel uitmaken voor de praktijk? (met die laatste vraag gaan we nu verder aan de gang.)																						
19.35	Twee manieren van Bijbellezen: wat maakt het uit Op het werkblad staat deze tabel: <table border="1"> <tr> <td></td><td>(klein plaatjes van schema 1)</td><td>(klein plaatje van schema 2)</td></tr> <tr> <td></td><td>Er is één doorgaande lijn van Gods verbond</td><td>Er is een verbond met Abraham en een verbond met de kerk</td></tr> <tr> <td>Hoe lees je het OT</td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>De psalmen</td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>De proefetie</td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>Uitverkiezing</td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>Kinderdoop</td><td></td><td></td></tr> </table> Verder staan er op het werkblad de onderstaande 10 tekstvakken Laat de jongeren dan in drietallen de 10 tekstvakken aan het goede vak in de tabel koppelen. 10 tekstvakken met de volgende tekst (Op het werkblad staan ze in willekeurige volgorde) • Als jet OT leest gaat het over hetzelfde verbond als waar je zelf deel uit maakt. Je kunt het dus direct op je eigen leven toepassen. • Als je het OT leest gaat het over een ander verbond. Je kunt er wel voorbeelden uit halen, maar heel veel kun je niet direct toepassen op jouw band met God. • de psalmen zijn een antwoord op Gods verbondsbeloften in de periode van het OT, maar omdat wij delen in hetzelfde verbond kunnen we ze nog steeds zingen. Wel moeten we de lijnen doortrekken: b.v. offers>Jezus; Jeruzalem> hemels Jeruzalem; Gods volk> de kerk. • de psalmen horen bij de periode van het OT. Veel kunnen wij daarom niet meer zingen, b.v. die elementen die alleen voor Israël gelden: Sion, Jeruzalem, de tempel, Gods werk door de		(klein plaatjes van schema 1)	(klein plaatje van schema 2)		Er is één doorgaande lijn van Gods verbond	Er is een verbond met Abraham en een verbond met de kerk	Hoe lees je het OT			De psalmen			De proefetie			Uitverkiezing			Kinderdoop			
	(klein plaatjes van schema 1)	(klein plaatje van schema 2)																					
	Er is één doorgaande lijn van Gods verbond	Er is een verbond met Abraham en een verbond met de kerk																					
Hoe lees je het OT																							
De psalmen																							
De proefetie																							
Uitverkiezing																							
Kinderdoop																							

	geslachten, Israël als volk. • voor de boeken van de profeten geldt hetzelfde als voor de psalmen: ze staan vol beloften voor het oude verbondsvolk, maar omdat wij als christenen in hetzelfde verbond zijn opgenomen mogen we deze beloften christelijk lezen en ook op onszelf toepassen. Als het bijv. gaat over het herstel van Jeruzalem denken we vandaag aan het nieuwe Jeruzalem, als het gaat over het beloofde land denken we vandaag aan de nieuwe aarde • de beloften in de boeken van de profeten hebben vaak alleen betrekking op het oude verbondsvolk Israel en hebben christenen onder het nieuwe verbond dus eigenlijk niets te zeggen. Wat we wel kunnen doen is kijken of God zijn beloften aan Israël vandaag misschien in Palestina waarmaakt. • In het OT zie je steeds dat het begint bij Gods keuze: de verkiezing van Abraham, de verkiezing van Israël, kinderen zijn bij hun geboorte al in Gods verbond opgenomen, enz. Omdat het hetzelfde verbond is herkennen we dit patroon ook in ons leven. • In het OT werden mensen door Gods keus (roeping of geboorte) in het volk opgenomen. In het NT doet God dat anders: jouw geloofskeus maakt dat je kind van God wordt. • kinderen werden besneden in het OT dus worden ze in de christelijke kerk gedoopt • Het nieuwe verbond begint bij onze keuze, daarom zijn kinderen geen lid van de gemeente en worden ze ook niet gedoopt. Besprek samen wat ze waar ingevuld hebben. Waarom hebben ze het zo gedaan, herkennen ze dingen? Laat ze nu zelf in eigen woorden opschrijven wat het verschil is tussen het lezen van de bijbel als één lijn of als meerdere lijnen.	
19.50	Twee manieren van Bijbellezen: een voorbeeld Op het werkblad staat Ezechiël 37:15-28 afgedrukt. Leg eerst uit hoe iemand dit gedeelte leest, die vanuit twee verbonden denkt: Het gaat hier dan om beloften gedaan aan Israël en Juda, en niet aan ons als christenen vandaag. Elementen uit de tekst die beloofd worden, maar nog nooit vervuld zijn zijn dan: - dat zowel Israël als Juda terug komt uit ballingschap - dat David (de Messias) over hen zal regeren - dat ze weer wonen in het land Palestina - dat de tempel weer in hun midden staat Je zult dan dus vooral naar het volk van de joden kijken om te zien wanneer God deze beloften alsnog waarmaakt. (Evt. kun je ook een gedeelte van de groep zelf de tekst uit laten leggen)	

	vanuit de twee verbondenvisie, en dat daarna vergelijken met de uitleg van degenen die het vanuit de visie van één verbond uitgelegd hebben) Laat ze nu dit gedeelte in tweetallen lezen vanuit de volgende twee vragen: - wat betekenen de hier gedane beloften voor mij vandaag - hoe gaat God deze beloften definitief vervullen. Bespreek daarna het resultaat. ----- Alternatief, dat minder tijd kost: Lees samen Psalm 122. De vraag is: wat betekent die psalm voor ons vandaag, en hoe kun je hem toepassen op je eigen leven. Laat de ene helft van de groep dat doen vanuit de ene visie, de andere vanuit de andere, en vergelijk daarna de resultaten.	
20.00	Presentatie Wat is er deze week gedaan? Is alles af wat af moest zijn? Hoe is het verder met de planning? Hierna volgt nog maar één les. Liggen we op schema.	
20.15	- De volgende keer gaat de discussie over het duizend jarig rijk (Openb.20: 1-10). Verzamel daar deze week informatie over, en zorg dat je volgende week met argumenten kunt reageren op de stelling: 'Er komt nog een 1000 jarig rijk'. - NB Lees ook het bijbelleesrooster, want ook dat gaat over het duizendjarig rijk. - evt. taken mbt de prestatie Sluiting - breng in het gebed de kerkelijke verdeeldheid ter sprake en bidt voor eenheid ook in begrip van de Schriften onder alle gelovigen.	

c. benodigde materialen

- evt materialen voor de prestatie
- poster met de schema's , pennen, stiften
- de vensterkaartjes

d. suggesties

Zingen: Ps 87; Ps 105:1,4,5. Ps 122; Gz 111;Gz 118; Gz 119: 1-2; Gz 160

Bijbelgedeelten: Gen 12:1-3, Gen 17:1-7, Joh 10:16, Hd 15:5-21, Rom 4, Gal 3, 1 Pt 2:7-10

Belijdenis: NGB art 17 en 25; HC vr + antw 74; DL hfst 2 art 9, hfst 3/4 art 6 en 7

e. evaluatie

1	In hoeverre leerdoelen gehaald? <table border="1"> <thead> <tr> <th></th><th>--</th><th>-</th><th>+</th><th>++</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1 - de jongeren weten dat er twee visies zijn op het verbond: er is één verbond met verschillende fasen (de gereformeerde visie) of er zijn meerdere verbonden (de evangelische visie)</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>2 - de jongeren weten wat voor consequenties dit verschil in de praktijk heeft</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>3 - de jongeren voelen zich opgenomen in het ene eeuwige verbond, en ervaren daarom dat de hele bijbel ook gaat over hun relatie met God.</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>4 - de jongeren kunnen die manieren van bijbel lezen beide uitleggen aan de hand van een Bijbelgedeelte</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>5 - de jongeren herkennen bepaalde aspecten van de twee visies en kunnen die toeschrijven aan kerkstromingen</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> </tbody> </table>		--	-	+	++	1 - de jongeren weten dat er twee visies zijn op het verbond: er is één verbond met verschillende fasen (de gereformeerde visie) of er zijn meerdere verbonden (de evangelische visie)					2 - de jongeren weten wat voor consequenties dit verschil in de praktijk heeft					3 - de jongeren voelen zich opgenomen in het ene eeuwige verbond, en ervaren daarom dat de hele bijbel ook gaat over hun relatie met God.					4 - de jongeren kunnen die manieren van bijbel lezen beide uitleggen aan de hand van een Bijbelgedeelte					5 - de jongeren herkennen bepaalde aspecten van de twee visies en kunnen die toeschrijven aan kerkstromingen				
	--	-	+	++																											
1 - de jongeren weten dat er twee visies zijn op het verbond: er is één verbond met verschillende fasen (de gereformeerde visie) of er zijn meerdere verbonden (de evangelische visie)																															
2 - de jongeren weten wat voor consequenties dit verschil in de praktijk heeft																															
3 - de jongeren voelen zich opgenomen in het ene eeuwige verbond, en ervaren daarom dat de hele bijbel ook gaat over hun relatie met God.																															
4 - de jongeren kunnen die manieren van bijbel lezen beide uitleggen aan de hand van een Bijbelgedeelte																															
5 - de jongeren herkennen bepaalde aspecten van de twee visies en kunnen die toeschrijven aan kerkstromingen																															
2	Opmerkingen mentor/ catecheet																														
3	Wat moet de volgende keer anders																														

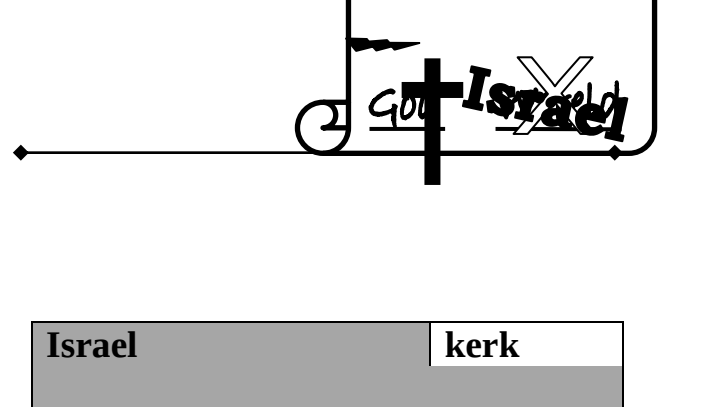
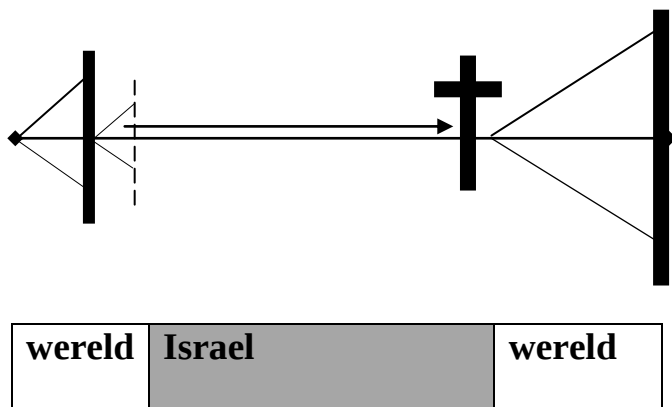
Eén eeuwig verbond

blok F - nivo 3 - avond 7

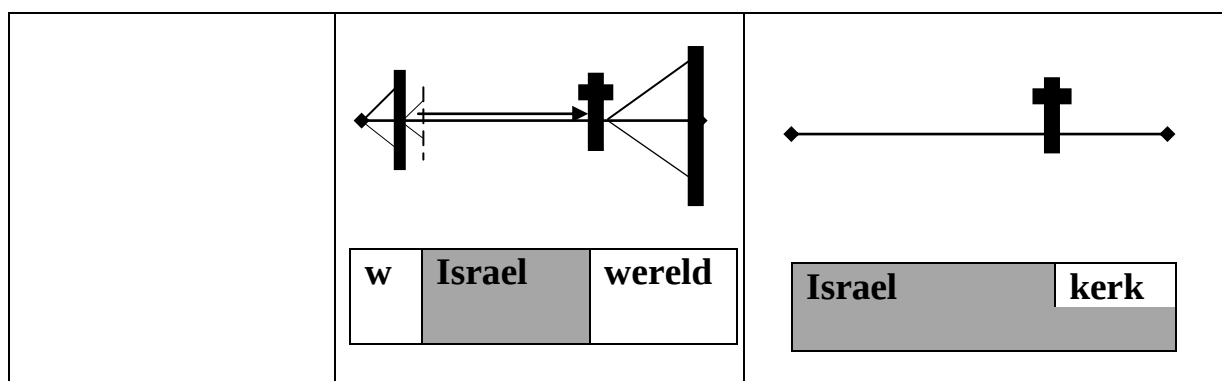
Discussie

“De stichting van de staat Israël in 1948, en de terugkeer van de joden naar Palestina is vervulling van de Bijbelse profetie”

Twee manieren van bijbellezen

Wat maakt het uit?

	Er is één doorgaande lijn van Gods verbond	Er is een verbond met Abraham en een verbond met de kerk
Hoe lees je het OT		
De psalmen		
De profetie		
Uitverkiezing		
Kinderdoop		

1. De psalmen zijn een antwoord op Gods verbondsbeloften in de periode van het OT, maar omdat wij delen in hetzelfde verbond kunnen we ze nog steeds zingen. Wel moeten we de lijnen doortrekken: b.v. offers>Jezus; Jeruzalem> hemels Jeruzalem; Gods volk> de kerk.

2. In het OT werden mensen door Gods keus (roeping of geboorte) in het volk opgenomen. In het NT doet God dat anders: jouw geloofskeus maakt dat je kind van God wordt.

3. De beloften in de boeken van de profeten hebben vaak alleen betrekking op het oude verbondsvolk Israel en hebben christenen onder het nieuwe verbond dus eigenlijk niets te zeggen. Wat we wel kunnen doen is kijken of God zijn beloften aan Israël vandaag misschien in Palestina waarmaakt.

4. Als je het OT leest gaat het over een ander verbond. Je kunt er wel voorbeelden uit halen, maar heel veel kun je niet direct toepassen op jouw band met God.

5. Kinderen werden besneden in het OT dus worden ze in de christelijke kerk gedoopt

6. Voor de boeken van de profeten geldt hetzelfde als voor de psalmen: ze staan vol beloften voor het oude verbondsvolk, maar omdat wij als christenen in hetzelfde verbond zijn opgenomen mogen we deze beloften christelijk lezen en ook op onszelf toepassen.

Als het bijv. gaat over het herstel van Jeruzalem

denken we vandaag aan het nieuwe Jeruzalem, als het gaat over het beloofde land denken we vandaag aan de nieuwe aarde

7. In het OT zie je steeds dat het begint bij Gods keuze: de verkiezing van Abraham, de verkiezing van Israël, kinderen zijn bij hun geboorte al in Gods verbond opgenomen, enz. Omdat het hetzelfde verbond is herkennen we dit patroon ook in ons leven.

8. Als je OT leest gaat het over hetzelfde verbond als waar je zelf deel uit maakt. Je kunt het dus direct op je eigen leven toepassen.

9. Het nieuwe verbond begint bij onze keuze, daarom zijn kinderen geen lid van de gemeente en worden ze ook niet gedoopt.

10. De psalmen horen bij de periode van het OT. Veel kunnen wij daarom niet meer zingen, b.v. die elementen die alleen voor Israël gelden: Sion, Jeruzalem, de tempel, Gods werk door de geslachten, Israël als volk.

Een voorbeeld

Ezechiël 37:15-28

15 De HEER richtte zich tot mij: 16 'Mensenkind, neem een stuk hout en schrijf daarop: "Juda, en de Israëlieten die bij hem horen." Neem dan nog een stuk hout en schrijf daarop: "Jozef" – dat is het stuk hout van Efraïm – "en heel het volk van Israël dat met hem verbonden is." 17 Voeg die twee samen tot één geheel, zodat ze in je hand één stuk hout vormen. 18 En als je volksgenoten je vragen: "Wil je ons vertellen wat je hiermee bedoelt?" 19 zeg dan: "Dit zegt God, de HEER: Ik neem het stuk hout van Jozef – dat van Efraïm dus – en van de stammen van Israël die met hem verbonden zijn, en ik leg dat tegen het stuk hout van Juda aan. Ik maak er één stuk hout van, in mijn hand zullen ze één worden." 20 De stukken hout waarop je geschreven hebt, moet je duidelijk zichtbaar in je hand houden, 21 en dan zeggen: "Dit zegt God, de HEER: Ik haal de Israëlieten weg bij de volken waar ze terechtgekomen zijn, ik zal ze overal vandaan bijeenbrengen en ze naar hun land laten terugkeren. 22 Ik zal één volk van hen maken in het land en op de bergen van Israël, en één koning zal over hen allen regeren. Niet langer zullen ze uit twee volken bestaan en verdeeld zijn in twee koninkrijken. 23 Ze zullen zich niet meer verontreinigen met hun afgoden en hun afschuwelijke misdaden, ik zal hen van hun zondige ontrouw redden en hen reinigen. Zij zullen mijn volk zijn en ik zal hun God zijn. 24 David, mijn dienaar, zal hun koning zijn, en samen zullen ze één herder hebben. Mijn regels zullen ze in acht nemen en volgens mijn wetten zullen ze leven. 25 Ze zullen wonen in het land dat ik aan mijn dienaar Jakob gegeven heb, het land van jullie voorouders. Zij en hun kinderen en de kinderen van hun kinderen zullen daar voor altijd wonen, en mijn dienaar David zal voor altijd hun vorst zijn. 26 Ik sluit met hen een vredesverbond, een verbond dat eeuwig zal duren. Ik zal hun een vaste woonplaats geven en hen talrijk maken; mijn heiligdom zal voor altijd in hun midden staan. 27 Bij hen zal ik wonen; ik zal hun God zijn en zij zullen mijn volk zijn. 28 En de volken zullen beseffen dat ik, de HEER, Israël heilig doordat mijn heiligdom voor altijd in hun midden is."

Wat betekenen de hier gedane beloften voor mij vandaag?

Hoe gaat God deze beloften definitief vervullen?

De volgende keer gaat de discussie over het duizend jarig rijk (Openb.20: 1-10). Verzamel daar deze week informatie over, en zorg dat je volgende week met argumenten kunt reageren op de stelling: 'Er komt nog een 1000 jarig rijk'.

Avond 8 Het 1000 jarig rijk

Achtergrondinformatie

Inleiding

Bedoeling van deze les is dat de jongeren aan de hand van de zgn leer van het 1000 jarig rijk nog een keer duidelijk zien dat er een groot verschil zit tussen de volgende twee manieren van Bijbellezers:

- de gereformeerde manier, die één verbondslijn ziet lopen door de hele bijbel, met Christus als middelpunt, en die de profetiën daarom niet strikt letterlijk leest, maar ook naar de geestelijke vervulling in Jezus Christus kijkt.
- de in evangelische kring breed aangehangen manier, die minstens twee verbonden onderscheid (dat met Israël en dat met de kerk) en die er een letterlijke manier van uitleg van de profetiën op nahoudt.

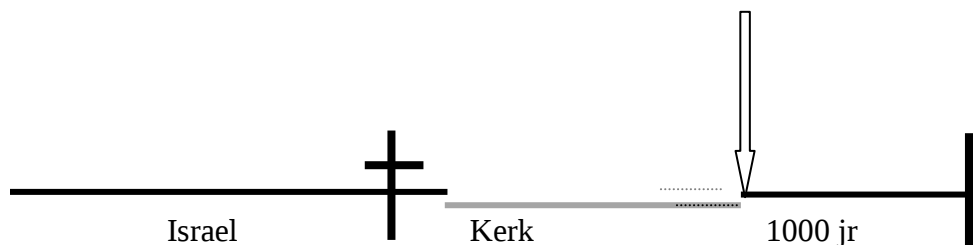
Het 1000 jarig rijk

NB Hoofdstuk 8 van *Gelukkig Gereformeerd* geeft ook een duidelijk overzicht van de leer van het 1000jarig rijk, en geeft aan hoe je die leer moet beoordelen. Evt. kan Jasper Klapwijk je dat hoofdstuk toemailen.

Met pinksteren zijn de laatste dagen begonnen. De apostelen hielden er al rekening mee dat Jezus in hun dagen nog terug zou komen. En dan als Jezus terugkomt zal het laatste oordeel zijn, en zal de tijd van de nieuwe hemel en aarde aanbreken.

Toch zijn er heel veel christenen m.n. uit evangelische hoek, die een heel andere toekomstverwachting uit de bijbel halen.

In een schema ziet hun visie er zo uit:

Weergave:

Wij leven in de bedeling van de kerk, van het nieuwe verbond dat God naast zijn verbond met Israël met de gelovigen gesloten heeft. Aan het einde van deze bedeling komt er een korte periode van grote verdrukking, die uitloopt op de slag bij Harmageddon. Dan zal Jezus wederkomst zijn. De gelovige zullen opgenomen worden in de hemel, en op aarde breekt dan de periode aan (1000jr) dat Jezus in Jeruz. zal regeren. Satan zal gebonden zijn; het zal een rijk van vrede en voorspoed zijn. Dan zullen veel profetiën uit het OT alsnog vervuld worden: het joodse volk zal weer in Kanaän wonen, de Messias zal regeren over de stammen van Israël, de tempel zal herbouwd worden, enz. Aan het eind van die periode zal satan losgelaten worden en komt er weer een korte periode van verdrukking. De volken zullen Jeruzalem belegeren, maar dan zal Jezus alle vijandschap vernietigen, volgt het laatste oordeel, en daarna de nieuwe aarde.

Deze uitleg is vooral op Openbaringen 19 en 20 gebaseerd. En wie deze visie aanhangt volgt de ontwikkelingen in Israël gespannen: 1948 Israël een eigen staat; 1967 Jeruzalem de hoofdstad, ...

Wat pleit er tegen deze leer:

1) - Als zo inderdaad de OT profetiën vervuld worden is het wel vreemd dat rest van het NT daar niet veel meer over zegt. In het NT vallen Jezus wederkomst en laatste oordeel en einde van alle dingen samen.

2) – De bijbel richt de verwachting niet op een 1000jarig rijk, maar op de eeuwigheid van de nieuwe hemel en de nieuwe aarde.

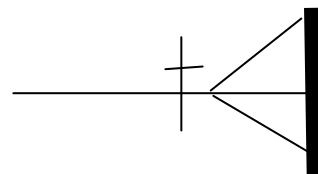
3)- Wij belijden dat Jezus nu koning is in deze wereld, en in deze wereld willen we eraan werken iets van zijn koningschap te laten zien. (Uw Koninkrijk kome)

4) De bijbel kent één doorgaande lijn

Bij NT begint geen nieuwe lijn, maar God laat zien dat het Hem nog steeds om deze hele wereld gaat:

NT trekt lijnen van OT door, en op alle punten wordt het rijker en breder:

- Abr. nageslacht > gelovigen
- beloofde land > de wereld ;
- Jeruzalem > nieuwe Jeruzalem ; Babel > geestelijk Babel
- Israel Gods volk > breder geworden uit joden en heidenen
- in het NT is de geestelijke betekenis duidelijker geworden: het evangelie is uit z'n nationale schaal gebroken

5) Ook Openbaring moet je geestelijk lezen. De beelden worden ontleend aan het Oude Testament maar ze typeren de geestelijke werkelijkheid waarin wij nu leven. Gaat het bijvoorbeeld over de volken die oprukken tegen de Jeruzalem, dan verwijst dat naar de huidige werkelijkheid van de strijd tussen wereld en kerk.

6) Je mist bij de leer van het duizendjarig rijk de eenheid van de schrift: het gaat eerst over Israel, later weer, en tussendoor gaat het over de kerk.

7) Dat men bij deze leer uitkomt heeft te maken met de letterlijke manier van het lezen van de profetiën. Elementen uit de OT-profetiën als: de Messias zal in Jeruzalem regeren; de 12 stammen zullen herenigd worden; de tempel zal herbouwd worden, zijn nooit letterlijk vervuld. Dan moet er dus nog een periode komen dat dat zal gebeuren. Maar het levert wel problemen op: hoe is het mogelijk dat na Jezus offer aan het kruis straks toch weer offers gebracht zullen worden in een nieuwe tempel in Jeruzalem?!

Maar hoe moet je dan Openbaring 20: 1-10 uitleggen?

Sinds Augustinus (4^e eeuw) is deze uitleg het meest gevolgd: Hfst 20 van Openbaring is geen vervolg op het visioen van Hfst 19, maar geeft een nieuw visioen. Opnieuw wordt de hele geschiedenis tussen Jezus eerst en tweede komst beschreven. Dit keer vanuit het perspectief van de binding van satan en de regering van Jezus.

In die periode is Christus de koning, en oefent Hij zijn macht uit door zijn Woord en Geest

- Op aarde; vrs 1-3:
satan wordt gebonden en in de afgrond opgesloten. Zo kan hij de volken niet meer verleiden, zodat evangelie verspreid kan worden; Hij zal de kerk nooit kunnen vernietigen (vgl Openb 12)
- Dat Jezus regeert nog veel duidelijker in de hemel; vrs 4-7
Daar worden tronen neergezet, en wie komen daarop te zitten? Zij die voor hun

geloof gestorven onthoofd waren, en niet gebogen hadden voor het beest.
Ze zijn gedood door hun vijanden, maar dat is niet het einde, Nee zij leven weer!
En dat in tegenstelling tot de andere doden. Straks komt de grote opstanding uit de doden, maar dit zou je de eerste opstanding kunnen noemen.

- Aan eind van die duizend jaar wordt satan losgelaten, en herwint zijn invloed. Er worden beelden uit Ez 38-39 gebruikt: de grote massa Gog en Magog, keren zich tegen de kerk. (legerplaats heiligen/ geliefde stad). Maar als de nood het hoogst is, dan komt Christus ter verlossing, dan volgt het einde.

De geschiedenis leek Augustinus gelijk te geven: Het evangelie verspreide zich; het christendom kreeg grote invloed op de cultuur. Het was een 1000 jarig vrede-rijk.

Straks nog een korte tijd van loslating, en dan komt de wederkomst.

Maar in europa is de invloed van het Christendom voorbij. En daarom komt de vraag op:

Waar zitten wij nu? Nog in 1000 jarig rijk, of is die periode van loslating begonnen.

Het nadeel van deze manier van uitleggen is dat weer je aandacht kan wegtrekken van het feit dat Jezus ieder moment terug kan komen.

Daarom is de volgende bijstelling van de uitleg van Augustinus noodzakelijk. Twee elementen spelen daarbij een rol:

a. 1000 jarig rijk: de periode van de laatste dag beschreven vanuit één bepaald perspectief
Openbaring beschrijft verschillende keren de hele periode van Jezus eerste komst tot zijn tweede (Heel duidelijk is dat b.v. te zien in hfst 12-14). Maar elke keer wordt die beschrijving gegeven vanuit een bepaald gezichtspunt:

- hfst 4-7 de kerk in verdrukking
- hfst 8-11 trompetten van waarschuwing
- hfst 15-16 schalen van Gods toorn
- hfst 20-22: delen in de overwinning van Christus

Als men zegt: Je kunt van de periode waarin we nu leven toch niet zeggen dat satan gebonden is, dan heeft met gelijk: Dat is inderdaad niet het enige dat deze periode typeert. We zien ook de verdrukking en oordelen. Maar het is wel een aspect van deze periode. En dat zie je dan m.n. in de doorwerking van het evangelie; Jezus is bezig in deze wereld! Hij heeft de duivel overwonnen. Dat zie je vooral in de hemel, maar ook op aarde!

b. Het is niet één lijn

We lieten al zien dat er niet één lijn door heel Openbaring loopt, maar dat verschillende keren de lijn getrokken wordt van de eerste komst van Jezus naar zijn tweede. Maar ook binnen zo'n gedeelte dat die lijn trekt is er geen sprake van één massieve lijn. Het begin en het eindpunt zijn duidelijk: Christus hemelvaart als beginpunt en de wederkomst om te oordelen als eindpunt. Maar het patroon van binding/ loslating/ overwinning. Zie je geregeld terug in de geschiedenis. Soms is satan hier gebonden, soms daar. Het antwoord op de vraag of wij vandaag in de periode van de binding van satan leven of in de korte periode van loslating hangt sterk af van de plaats waar je woont: in Noord Korea en in de Arabische wereld is hij los, maar in Afrika groeit het christendom heel hard. Ook in de geschiedenis wisselen perioden van gebondenheid, en felle aanvallen van satan zich af. Maar steeds mogen we zeker weten: de uiteindelijke overwinning is aan Christus.

Wie zo Openbaring 20 leert lezen kan helemaal niet meer voorspellen of Jezus al bijna terugkomt of niet. (Wat precies de boodschap van het NT is). Maar die leert wel naar de eigen situatie te kijken met profetische ogen. Wat betekent Jezus' koningschap konkreet in jouw

leven; waar zie je de aanvallen van de duivel; ken je die zekerheid dat je in Jezus de overwinning al hebt.

Nogmaals het 1000 jarig rijk; uit catechesemateriaal Jaap Oosterhuis

In openbaring 20:1-10 vinden we een beschrijving van het zgn. duizendjarig rijk. Dit wordt ook wel het ‘millennium’ genoemd (‘mille’ is latijn voor duizend). De leer van een letterlijk duizendjarig rijk wordt ‘chiliasme’ genoemd (‘chilioi’ is grieks voor duizend). In de loop van de kerkgeschiedenis is er veel discussie geweest over de uitleg van Opb. 20. ook vandaag zijn er mensen die een letterlijke uitleg voorstaan en mensen die de voorkeur geven aan een minder letterlijke uitleg. Met name in Amerika is dit een belangrijk onderwerp. Hoe je denkt over de eindtijd en het millennium bepaalt soms af je al dan niet welkom bent op sommige seminaries. In Nederland vinden we vooral in de evangelische beweging en in de vergadering van gelovigen aanhangers van het ‘chiliasme’. Een bekende nederlandse vertegenwoordiger van het chiliasme was verder Johannes de Heer, oprichter van Het Zoeklicht en bekend van de ‘Johannes de Heer – bundel’.

Als we Openbaring 20 goed lezen blijken een aantal zaken dit duizendjarig rijk te kenmerken:

- de binding van satan en het niet meer kunnen verleiden van de volken
- loslating en het laatste slotoffensief van satan, definitieve ondergang en oordeel
- het regeren van de gestorven gelovigen met Christus

Binding van satan

Aanhangers van een letterlijke interpretatie wijzen op de binding van satan: Dat is toch zeker iets dat nog moet komen, er gebeurt dagelijks immers zoveel dat aan hem herinnert. De satan is ongetwijfeld nog niet gebonden. Dit lijkt een sterke redenering. Maar we moeten de bijbel altijd met behulp van de bijbel uitleggen. Zijn er in de andere bijbelboeken en/of in het onderwijs van de Here Jezus aanwijzingen voor het uitleggen van Openbaring 20? Ja , die aanwijzingen zijn er. Met name in het onderwijs van de Here Jezus vinden we duidelijke aanwijzingen dat met zijn eerste komst op aarde de satan is gebonden. Zie b.v. Mt 12:28-29; Lk 10:17-19 en Joh 12:31-32.

De boodschap van Christus is duidelijk: Zijn komst in de wereld is een nederlaag voor de satan. Zijn macht wordt gebroken, hij kan de volken niet meer verleiden. Vanaf de komst van Christus ging het evangelie immers de grenzen over! Alle volken en alle talen leren in snel tempo de God van Israël kennen. ‘De tijden van onwetendheid zijn voorbij’ (Hand. 17:30)! Satan heeft geprobeerd de volgelingen van Christus uit te roeien via georganiseerde christenvervolging. Eerst door de joden, later door de Romeinen. Het was vergeefs. De kerk bleef groeien. Waar de apostelen verschenen lieten magiërs van zich horen (Handelingen 8 en 13), maar ze moesten het veld ruimen voor de prediking van Christus’ koninkrijk. Nog steeds gaat het evangelie de wereld over, naar alle volken.

Jazeker, de satan gaat nog steeds rond als een brullende leeuw (1 Petrus 5:7). Hij kan mensen misleiden als een engel van het licht (2 Kor. 11). Toch is zijn macht definitief gebroken. Hij kan niet meer hele volken in de greep van onwetendheid en angst voor de dood houden.

¹⁴ Omdat die kinderen mensen zijn van vlees en bloed, is de Zoon een mens geworden als zij om door zijn dood **definitief af te rekenen met de heerser over de dood, de duivel**, ¹⁵ en zo allen te bevrijden die slaaf waren van hun levenslange angst voor de dood. (Hebreeën 2:14-15).

Je zou het kunnen vergelijken met de landing in Normandië. Op één dag werd Hitler beslissend verslagen, hij verloor zijn greep op Europa. Maar het zou nog heel wat strijd kosten voordat zijn rol definitief was uitgespeeld.

Loslating en slotoffensief

Hoe zit het dan met satans loslating vlak voor zijn definitieve ondergang? Ook hierover schrijft het NT op verschillende plaatsen. De Here Jezus sprak in zijn ‘rede over de laatste dingen’ (mt.24 / lk21 / mk. 13) al over een periode van zware vervolging en valse profeten voorafgaand aan de wederkomst. De geïnspireerde apostel Paulus schrijft in 2 Tessalonicenzen 2 over de wederkomst. Zijn uiteenzetting vertoont een treffende parallel met Openbaring 20 wat betreft de loslating van satan:

De dag van de Heer breekt niet aan voordat velen zich van het geloof hebben afgekeerd en de wetteloze mens verschenen is, hij die verloren zal gaan. **4 Hij zal alles wat goddelijk en heilig is bestrijden** en zich erboven verheffen, om in Gods tempel plaats te nemen op de troon en zich voor te doen als God zelf. **5** Herinnert u zich niet dat ik u dit herhaalde malen heb gezegd toen ik bij u was? **6** Dan weet u ook wat hem nog tegenhoudt en dat **hij pas zal verschijnen op de voor hem vastgestelde tijd**. **7** Hoewel in het verborgene de wetteloosheid nu al werkzaam is, moet eerst degene die hem tegenhoudt verdwijnen. **8** Pas dan verschijnt hij – en **dan zal de Heer Jezus hem doden** met de adem van zijn mond en vernietigen door de aanblik van zijn komst. **9 De komst van de wetteloze mens is het werk van Satan en gaat gepaard met groot machtsvertoon en valse tekenen en wonderen**,

Regeren met Christus

Tijdens het duizendjarig rijk zullen de gestorven gelovigen (martelaren én zij die het beest niet aanbeden hebben) samen met Christus regeren. Wat we ons hier bij voor moeten stellen is niet heel concreet aangegeven. Waarschijnlijk moeten we denken aan het loven, prijzen en bidden van de verlostte zielen waar we op meer plekken in Openbaring over lezen. Door Christus’ rechtvaardige oordelen te prijzen en Hem te loven delen de verlostten in zijn regering.

Het herinnert aan wat Paulus in Romeinen 8 schrijft: ‘Het lijden van de tegenwoordige tijd (denk nog een keer aan de christenvervolging) zal niet opwegen tegen de heerlijkheid (delen in Christus’ koninklijke heerschappij) die over ons geopenbaard zal worden’.

Lesopzet

a. leerdoelen

Hoofd:

- de jongeren weten dat letterlijke uitleg van profetie vaak leidt tot een leer over het duizendjarig rijk
- ze weten wat de leer over het duizendjarig rijk in grote lijnen inhoudt

Hart

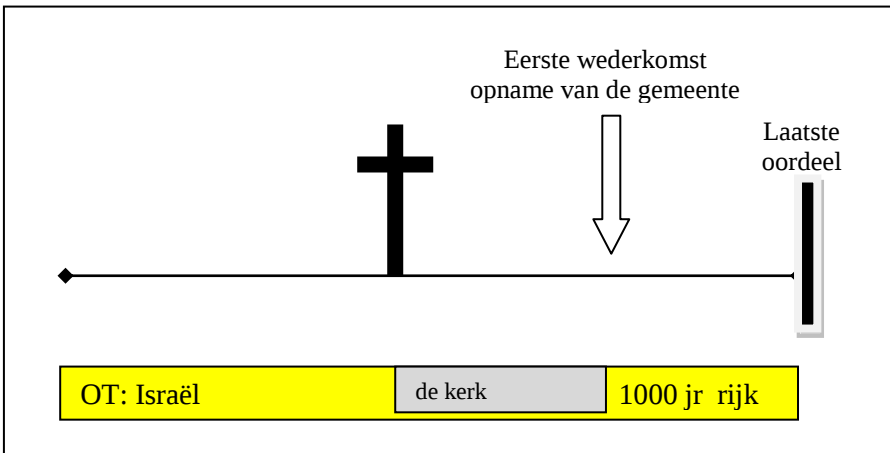
- ze willen graag meer weten over wat de bijbel zegt over de laatste dingen
- ze ervaren de rijkdom van de tot nu toe overgedragen manier van Bijbellesen (de lijn van het ene verbond)

Handen

- ze kunnen de verschillen aangeven tussen de leer van het duizendjarig rijk en de gereformeerde visie op dit punt
- ze kunnen uitleggen welke consequenties dit verschil heeft voor de geloofsbeleving

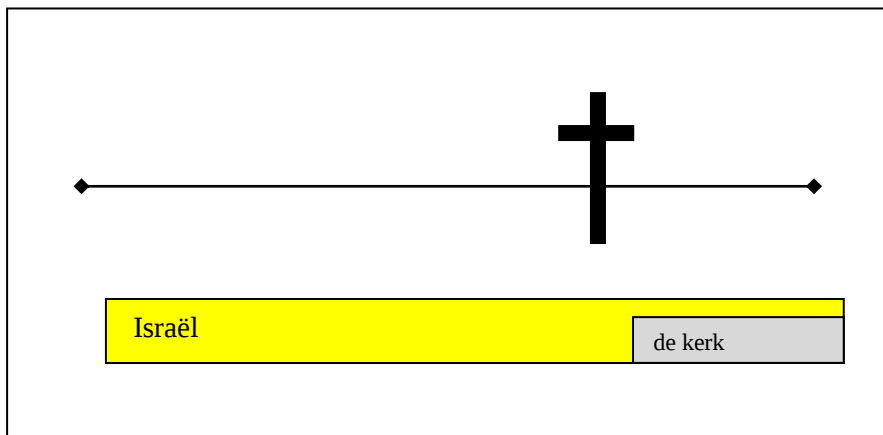
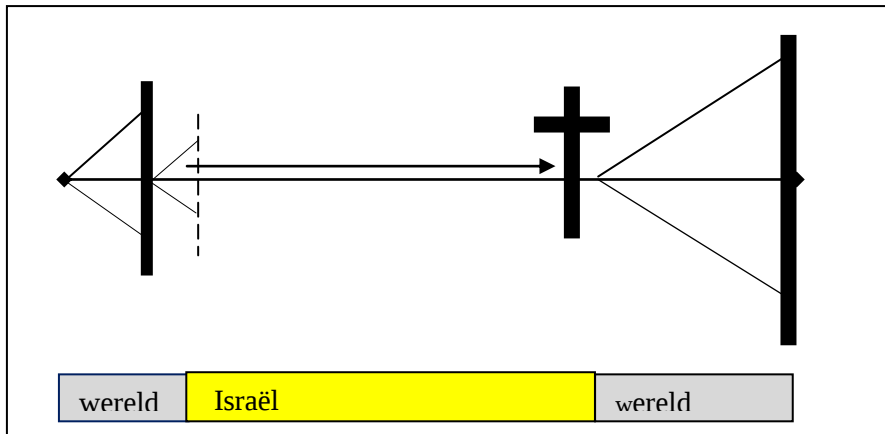
b. lesopzet

Tijd	Theorie /werkvorm	Wie
19.00	Mentorkwartiertje:	
19.15	Terugblik en herhaling We begonnen met een introductieles. We hebben gekeken naar de leeservaringen van de jongeren en we hebben leesregels besproken voor het Bijbellezen. We hebben het gehad over de tijdgebondenheid van teksten en we hebben een aantal lijnen door de bijbel getrokken. Ook hebben we het gehad over de evangeliën en hun betrouwbaarheid. We hebben gekeken naar het ontstaan van de bijbel, en we hebben het gehad over de verhouding tussen het Oude en het Nieuwe Testament. Ook hebben we het gehad over de laatste dagen en vorige keer hebben we het verschil duidelijk gemaakt tussen de bijbel zien als één verbond of als twee verbonden. - Stel bij de terugblik vragen om te kijken wat er is blijven hangen. - Verdeel de 50 vensterkaartjes in 5 stapeltjes van 10, en laat 5 groepjes de 10 kaartjes die zij gekregen hebben op volgorde leggen. Geef kort aan waar het in deze les over zal gaan: Het gaat deze les over de leer van het duizendjarig rijk. Vraag of één van hen kort uit wil leggen wat deze leer inhoudt. (Ze hebben zich op een discussie over het 1000jarig rijk voorbereid). Leg dan zelf nog even kort uit (verdere bespreking volgt in de les) wat de leer van het 1000 jarig rijk inhoudt, en vertel daarbij dat heel veel evangelische christenen op deze manier tegen de toekomst aankijken. In deze les zal worden uitgelegd hoe men tot deze leer komt, en wat de consequenties zijn voor je geloofsbeleving. Gebruik bij de uitleg van wat het duizend jarig rijk inhoudt een poster met dit schema:	

	Er is een film van Tim la Haye die gaat over de eerste terugkeer. Ik heb even gezocht op internet maar kon niet heel veel vinden. Op youtube heb ik een kort filmpje kunnen vinden, hierin zie je dat mensen opeens verdwijnen. Is misschien leuk om te laten zien, maar voegt verder niet heel veel toe. http://nl.youtube.com/watch?v=wLz79qOLnss	
19.20	Discussie duizendjarig rijk We beginnen weer met een discussie. De jongeren hebben informatie verzameld over het duizendjarig rijk. De stelling is deze keer: ‘er komt nog een 1000 jarig rijk’. <u>variant 1:</u> Inventariseer de standpunten hierover, wie zegt ja, wie zegt nee? Maak nu twee gelijke groepen, de ene groep is het eens met de stelling, de andere niet (het mooiste zal natuurlijk zijn, wanneer evenveel jongeren ja en nee zeggen, maar die kans is klein. Om dit op te lossen kunnen de leiders meedoen, of kunnen de twijfelaars naar de andere groep gaan om de groepen gelijk te maken). De groepen gaan tegenover elkaar staan, zodat iedere persoon een persoon tegenover zich heeft staan. Nu kan de discussie beginnen, iedereen discussieert 1 minuut met degene die tegenover hem staat. (Het is handig om één van de leiders niet mee te laten doen, zodat hij de tijd bij kan houden). Is de minuut om, roep dan: wisselen. De groep die het eens is met de stelling schuift allemaal één plek naar rechts. Nu staan ze tegenover iemand anders, en kan de discussie weer beginnen, na 1 minuut wordt er weer gewisseld. Doe dit ongeveer 5 keer (of als het niet goed loopt minder vaak). Laat iedereen nu weer op z’n plek zitten en vraag hoe het ging. Laat ze een aantal argumenten noemen die ze gehoord hebben, schrijf die op het bord. Tijdens deze les kunnen we daarop terugkomen. <u>Variant 2.</u> Hang twee posters op: 1 voor de argumenten voor de stelling, en 1 voor de argumenten tegen de stelling. Deel gele briefjes uit en laat ze in drietallen argumenten voor of tegen de stelling opschrijven. Laat die vervolgens op de posters plakken. Strat nu een discussie door tegengestelde argumenten te laten toelichten	
19.30	Hoe komt men tot de leer van het 1000 jarig rijk Hang de twee posters die de vorige les gebruikt zijn weer op:	

Laat de jongeren aan de hand van de schema's vertellen wat ze nog weten van de vorige les. Welk schema laat zien dat er één doorgaande verbondslijn is? Welk schema hoort bij de twee verbondenleer? Probeer door vragen te stellen alle belangrijke dingen weer boven tafel te krijgen, vul het anders zelf aan.

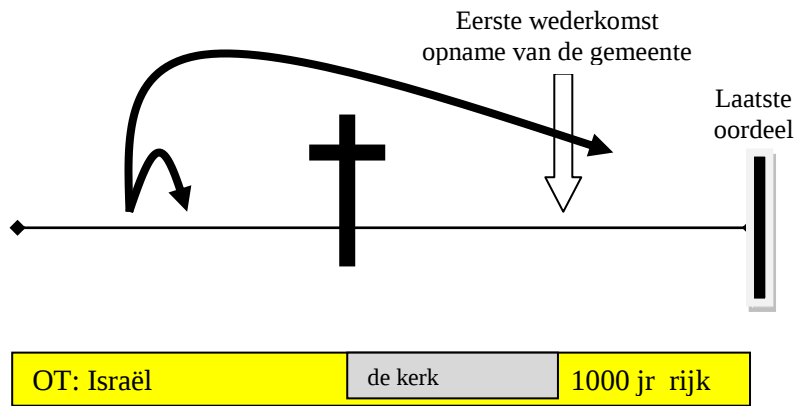
Leg uit dat de het denken in twee verbonden (Israël-kerk) vaak te maken heeft met een letterlijk lezen de profetiën in het OT: gaat het daar over Jeruzalem, de berg Sion, het land Kanaän, de tempel, dan moet je dat letterlijk lezen.

Pak nu de poster die je aan het begin van de les gebruikt hebt er weer bij:

Vraag of er iemand is die kan uitleggen waarom het letterlijk uitleggen van profetiën vaak leidt tot een leer over het duizendjarig rijk?

Leg dan uit: als je de OT profetiën over Israël letterlijk leest is een gedeelte vervuld, de rest moet dan nog een keer gebeuren. Dan moet er dus weer een periode komen dat Israël/Jeruzalem belangrijk wordt. Het 1000 jarig rijk is dan die periode. Teken in het schema de vervulling van de profetiën: gedeeltelijk toen/gedeeltelijk straks:

	Als illustratie zou je de profetie die vorige week is behandeld (Ez 37:15-28) er weer bij kunnen pakken. Elementen die bij een letterlijke uitleg dan nog vervuld moeten worden zijn: - de Israëlieten uit alle 12 stammen zullen samenkomen in het land Kanaän - De Messias-koning David zal over hen regeren - de tempel zal voor eeuwig in hun midden staan Dat zal dus straks in het 1000jarig rijk gebeuren. Een andere mogelijkheid om het te verduidelijken: Leg uit dat de laatste 8 hoofdstukken van Ezechiël , Ezechiël een visioen krijgt van de nieuwe tempel. (Achter in sommige bijbels staat de plattegrond van die tempel). Deze tempel is zo nooit gebouwd. Wat moeten wij met zo'n profetie? Zet nu de volgende twee manieren van uitleg naast elkaar: a. de gereformeerde visie Met het visioen van die tempel laat God aan de ballingen zien, dat Hij straks weer in hun midden wil wonen, en dat het nog mooier zal worden dan vroeger. Deze profetie wordt in fasen vervuld: a. bij terugkeer uit de ballingschap; b. in Jezus: Hij is de tempel c. in de gemeente: wij zijn Gods tempel d. straks volmaakt op de nieuwe aarde: God zelf is dan onze tempel (Op21,22) b. de evangelische visie Het gedeelte van Ezechiëls profetie over de nieuwe tempel is nooit vervuld. Dus zal straks na Jezus eerste wederkomst deze tempel gebouwd worden in Jeruzalem Praat met elkaar door over: wat is het verschil voor je eigen geloof of je de profetie op de eerste manier leest of op de tweede?	
19.40	Bijbelstudie Openbaring 20. Hoe zit het nu allemaal precies en hoe komen mensen eigenlijk bij het duizendjarig rijk? In openbaringen 20 wordt hierover geschreven. Lees	

samen openbaringen 19:11- 20:10	
Op het werkblad staat het volgende schema:	
Openbaringen lezen als één doorlopend verhaal	
19:11-16	Jezus, de ruiter op het paard verschijnt. (eerste wederkomst)
19:19-21	De volken verzamelen zich voor de strijd. De overwinning is aan Christus. Oordeel voor zijn vijanden
20: 1-3	Hierna wordt satan gebonden voor duizend jaar
20: 4-6	Tijdens die 1000 jaar zal de Messias samen met de uit de dood opgestane martelaren hier op aarde regeren vanuit Jeruzalem
20:7-10	Aan het eind van de 1000 jaar wordt satan losgelaten en verzamelen de volken zich opnieuw voor de strijd en belegeren Jeruzalem. Maar dan komt de overwinning en worden Christus vijanden geoordeeld

Loop samen dit schema door.

Is dit een overtuigend gedeelte om aan te geven dat er nog een duizend jarig rijk komt? Waarom wel/niet? Wat valt op?

Laat nu zien dat in het bovenstaande schema een opvallende herhaling zit: twee keer trekken de volken samen, twee keer komt Jezus, twee keer volgt het oordeel. Hoe is dit te verklaren?

Op het werkblad staat ook het volgende schema:

Openbaring als verschillende visioenen over de laatste dagen
Hfst 1-3 Christus en de 7 gemeenten
Hfst 4-7 De 7 zegels
Hfst 8-11 de 7 trompetten
Hfst 12-14 de vrouw en het kind <> de draak en zijn helpers
Hfst 15-16 de 7 schalen van Gods toorn
Hfst 17-19 het eind van Babel en de beesten
Hfst 20-22 het eind van satan, de nieuwe schepping

Leg nu uit dat in Openbaring zeven keren de hele periode tussen Jezus eerste en laatste komst (de periode van het einde der tijden; zie les 6) beschreven wordt, steeds vanuit een ander gezichtspunt. Daarbij komt steeds meer het accent te liggen op het eind.

vragen:

Kunnen ze nu op basis van dit schema de herhaling waar we het net over hadden verklaren? (Het gaat beide keren over precies dezelfde periode)

	Leg uit: Openbaringen 20-22 beschrijft de hele periode van Jezus eerste tot zijn tweede komt vanuit het gezichtpunt van de binding van satan: het is niet altijd alleen maar oordeel en verdrukking er zijn ook perioden dat de macht van satan gebonden is en het christendom zich vrij kan ontwikkelen. Kijk nu of er nog vragen over zijn over Op 20:1-10, die nog behandeld moeten worden. Zorg dat je je goed voorbereid hebt, want het is geen simpel gedeelte. Praat er tenslotte weer met elkaar over door wat is het verschil voor je eigen geloof of je Openbaring 20 op de eerste manier leest of op de tweede? (Bij de eerste lezing gaat het over iets wat ons niet raakt, maar wat straks zal gebeuren; bij de tweede lezing leven we zelf in het 1000 jarige rijk.)	
19.50	Evaluatie Dit is de laatste les van het laatste blok van dit jaar. We willen graag evalueren. Vraag wat de jongeren van dit jaar vonden, en van dit blok. Welk blok vonden ze het interessantst? Wat vonden ze van de onderwerpen, wat vonden ze van de leiding? Hebben ze het idee dat ze veel geleerd hebben? Maak een formuliertje met een aantal vragen en laat ze dit invullen en weer inleveren. Voorbeelden van vragen: - Wat is je algemene indruk over dit blok? - Vond je het onderwerp interessant? - De belangrijkste dingen die ik geleerd heb in dit blok: - Het leukste in dit blok vond ik: - Het minst leuke vond ik: - Dit wil ik graag als tip meegeven: Maak later een verslagje van deze evaluatie en geef dat door aan de commissie jeugdavonden (Grietje Verbree).	
20.00	Presentatie: Wat is er afgelopen week gedaan? Het is de laatste les, dus alles moet af zijn! Is dat ook zo? Moeten er nog dingen gedaan worden? Dan kan dat nu nog.	
20.15	Afsluiting - Waar willen ze aan het eind van de lessen speciaal voor danken en bidden?	

	Bijbellesrooster: We zijn in dit blok heel intensief met de bijbel bezig. Het is belangrijk om je in de bijbel te verdiepen, want zo leer je God kennen in al zijn veelzijdigheid. Je ziet wat God gedaan heeft in de geschiedenis, je leert zien hoe Christus de vervulling is van het Oude Testament, hoe God in Hem al veel van zijn beloften is nagekomen en wat Hij nog gaat doen.	

c. benodigde materialen

- posters met schema's /tijdlijnen
- gele plakbriefjes/ stiften
- 50 vensterkaartjes

d. suggesties

Zingen: Ps 96; Ps 97; Ps 98; Ps 99; Ps 100; Gz 111, Gz 115, Gz 142; LB 114, LB 288

Bijbelgedeelten: Ps 96,97,98,99,100, Mt 12:22-29, 1 Tess 4:13-18; Openb.20:1-10

Belijdenis: HC znd 48, HC znd 52, NGB art 37

e. evaluatie

1	In hoeverre leerdoelen gehaald? <table border="1"> <thead> <tr> <th></th><th>--</th><th>-</th><th>+</th><th>++</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1. de jongeren weten dat letterlijke uitleg van profetie vaak leidt tot een leer over het duizendjarig rijk</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>2. ze weten wat de leer over het duizendjarig rijk in grote lijnen inhoudt</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>3. ze willen graag meer weten over wat de bijbel zegt over de laatste dingen</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>4. ze ervaren de rijkdom van de tot nu toe overgedragen manier van Bijbellesen (de lijn van het ene verbond)</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>5. ze kunnen de verschillen aangeven tussen de leer van het duizendjarig rijk en de gereformeerde visie op dit punt</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>6. ze kunnen uitleggen welke consequenties dit verschil heeft voor de geloofsbeleving</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> </tbody> </table>		--	-	+	++	1. de jongeren weten dat letterlijke uitleg van profetie vaak leidt tot een leer over het duizendjarig rijk					2. ze weten wat de leer over het duizendjarig rijk in grote lijnen inhoudt					3. ze willen graag meer weten over wat de bijbel zegt over de laatste dingen					4. ze ervaren de rijkdom van de tot nu toe overgedragen manier van Bijbellesen (de lijn van het ene verbond)					5. ze kunnen de verschillen aangeven tussen de leer van het duizendjarig rijk en de gereformeerde visie op dit punt					6. ze kunnen uitleggen welke consequenties dit verschil heeft voor de geloofsbeleving									
	--	-	+	++																																					
1. de jongeren weten dat letterlijke uitleg van profetie vaak leidt tot een leer over het duizendjarig rijk																																									
2. ze weten wat de leer over het duizendjarig rijk in grote lijnen inhoudt																																									
3. ze willen graag meer weten over wat de bijbel zegt over de laatste dingen																																									
4. ze ervaren de rijkdom van de tot nu toe overgedragen manier van Bijbellesen (de lijn van het ene verbond)																																									
5. ze kunnen de verschillen aangeven tussen de leer van het duizendjarig rijk en de gereformeerde visie op dit punt																																									
6. ze kunnen uitleggen welke consequenties dit verschil heeft voor de geloofsbeleving																																									
2	Opmerkingen mentor/ catecheet																																								
3	Wat moet de volgende keer anders																																								

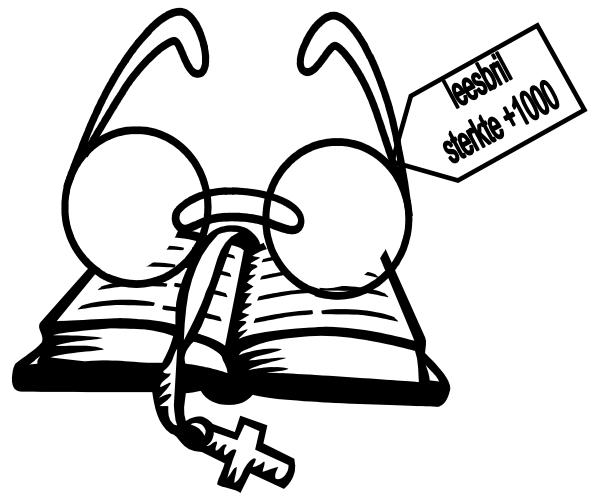

Werkbladen

Het 1000-jarig rijk

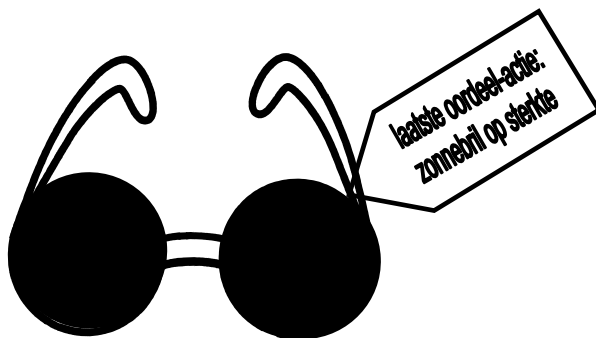
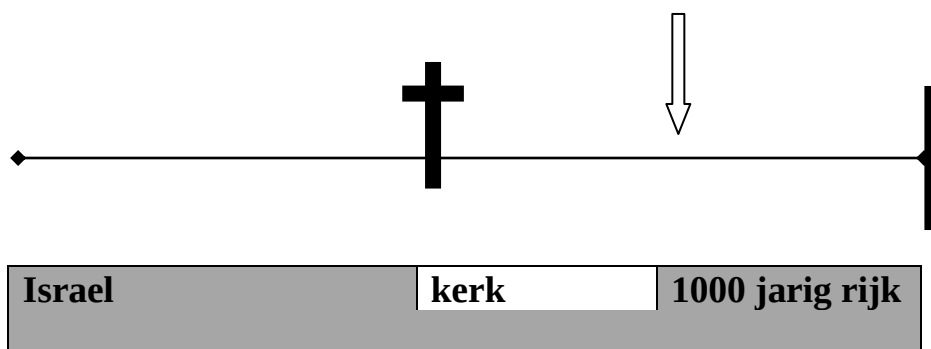
blok F - nivo 3 - avond 8

Discussie : 1000-jarig rijk

Eerste wederkomst

Opname van de gemeente   Laatste oordeel

Bijbelstudie Openbaring 19:11-20:10

Openbaring lezen als één doorlopend verhaal

19:11-16	Jezus, de ruiter op het paard verschijnt (eerste wederkomst)
19:19-21	De volken verzamelen zich voor de strijd. De overwinning is aan Christus. Oordeel voor zijn vijanden
20: 1-3	Hierna wordt satan gebonden voor duizend jaar
20: 4-6	Tijdens die 1000 jaar zal de Messias samen met de uit de dood

	opgestane martelaren hier op aarde regeren vanuit Jeruzalem
20:7-10	Aan het eind van de 1000 jaar wordt satan losgelaten en verzamelen de volken zich opnieuw voor de strijd en belegeren Jeruzalem. Maar dan komt de overwinning en worden Christus' vijanden geoordeeld

Openbaring als verschillende visioenen over de laatste dagen

Hfst 1-3 Christus en de 7 gemeenten
Hfst 4-7 de 7 zegels
Hfst 8-11 de 7 trompetten
Hfst 12-14 de vrouw en het kind <> de draak en zijn helpers
Hfst 15-16 de 7 schalen van Gods toorn
Hfst 17-19 het eind van Babel en de beesten
Hfst 20-22 het eind van satan, de nieuwe schepping

